

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem. — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 326

Poznań, środa dnia 17 lipca 1929

Rok XXIV

Burza nad Azją

Powody obecnego groźnego napięcia w stosunkach sowiecko-chińskich są oficjalnie ustalone. Chiny nowoczesne, jak oświadczył minister spraw zagranicznych rządu nankińskiego, Wang, postanowiły położyć u siebie kres agitacji komunistycznej. W wyniku rewizji w sowieckim konsulacie generalnym w Charbinie, stwierdzono, że placówki zagraniczne Sowietów w Chinach były sztabami akcji komunistycznej, aresztowano więc konsulów rosyjskich w Charbinie i Mukdenie. Na protest Moskwy, rząd chiński odpowiedział, że nie może uważać konsułów rosyjskich za nielegalnych agentów dyplomatycznych, bo sami wskutek swej agitacji komunistycznej pozbyli się tego charakteru.

Jednocześnie zaczęto usuwać sowieckich urzędników kolei mandzurskiej z dyrektorem na czele. Za czasów carskich kolej ta wraz z odpowiednią strefą znajdowała się w dzierżawie rosyjskiej. Po rewolucji w Rosji, bolszewicy, chcąc pozyskać sobie Chińczyków, uznali zupełną udziałność Chin nad odnośną strefą, lecz zapewnili sobie handlową eksploatację kolei, z tem, że administracja będzie wspólna. Obecnie, Chiny rugują ostatnich Rosjan z tej doniosłej placówki.

Idylla rosyjsko-chińska, rozpoczęta przez Sowiety, skończyła się, a zarazem upadł wielki plan bolszewicki podburzenia Azji przeciw Europie i pokierowania ludami azjatyckimi w celu wywołania rewolucji światowej. Ludy azjatyckie, przebudzone w czasie wojny, chętnie wyzyskały rzucone przez Moskwę hasło: „Azja dla Azjatów”. W walce z koncesjami europejskimi Chińczycy korzystali wiele z pomocy sowieckiej. Nie robili tego dla celów komunistycznych, ale własnych, narodowych. To też z chwilą, gdy faktycznie usunęli przywileje europejskie, gdy poza tem zaczęli dokonywać zjednoczenia rozdartej Azji, musieli obrócić się z kolei przeciw Rosji i komunizmowi, które pragnęły „po przyjacielsku” zagospodarować się w Chinach na dobre.

Wypadki w Chinach są nowym objawem historycznego procesu budzenia się tam świadomości i dumy narodowej, oraz dążenia do postawienia tego kraju, liczącego 400 milionów mieszkańców, na równi z wielkimi mocarstwami. Co przed trzydziestu laty działo się w Japonii, to, czego dokonał po wojnie w Turcji Kemal Mustafa, ogarnęło Chiny. A znamiennym jest, że powstanie antysowieckie wypuchło również w Turkestanie, grożąc przerzuceniem się na Kaukaz.

Chiny nadały sobie swoisty ustrój. Władza należy tam do organizacji nacjonalistycznej „Kuomintang”. Jest to coś w rodzaju chińskiego faszystwu. — Wpływy komunistyczne w „Kuomintangu” usunięto. Gen. Feng, który zdradzał sympatje dla Sowietów, po próbie oporu, został zmuszony w drodze dobrowolnej umowy do opuszczenia Chin. Panem sytuacji został Czang Kaj Szek, który rządzi w Nankinie, gdzie przeniesiono stolicę. Nawet oporna i odrębna zawsze Mandżurja uznała w rządzie nankińskim naczelną władzę chińską.

Przewiezienie zwłok mjr. Idzikowskiego do Horty

Horta, 17. 7. (AW.). Wczoraj przybył tu polski statek „Iskra”, przywożąc na pokładzie zwłoki ś. p. mjr. Idzikowskiego, które odwozi do kraju. Na pokładzie statku ustawiono katafalk z trumną bohaterskiego lotnika, okrytą polską banderą.

Na pokładzie „Iskry” znajduje się również ranny mjr. Kubala, który jednak jest zbyt osłabiony, aby można z nim prowadzić rozmowę. Kierownictwo marynarki wojennej w Warszawie wysłało bowiem wczoraj depezę do kapitana „Iskry” Eibla z poleceniem, aby wziął na pokład okrętu mjr. Kubalę, o ile pozwoli na to stan jego zdrowia, oraz, aby załadował na statek cenniejsze szczątki rozbitego samolotu.

Warszawa, 17. 7. (PAT) Polska Agencja Telegraficzna otrzymała następującą depezę od dowódcy okrętu Rzplitej Polskiej „Iskra” kpt. Eibla:

„Hortha. Dn. 15. b. m. przeniesiono zwłoki śp. majora Idzikowskiego na statek „Iskra” przy asyście duchowieństwa, władz, oddziału marynarki polskiej i oddziału żołnierzy portugalskich. Zwłoki zostały przykryte banderą polską i portugalską. Koszta pogrzebu pokrył rząd portugalski, który przesłał też majorowi Kubali wyrazy uznania.

„Major Kubala pozostaje na leczeniu

Stan zdrowia Kubali mimo

Warszawa, 17. 7. (Tel. wł.). Pomimo wczorajszych zapowiedzi prasy rządowej dotychczas nie ukazał się żaden komunikat urzędowy o katastrofie Kubali i Idzikowskiego. Opinia publiczna w dalszym ciągu skazana jest na korzystanie z wiadomości prywatnych.

Dzisiejsze dzienniki donoszą, że mimo wszystko stan zdrowia majora Kubali, który znajduje się obecnie w Horty, jest bardzo poważny. Ma on głębokie rany na twarzy i na szyi. Oczy ma tak opuchnięte, że z trudnością może patrzeć. Jest bardzo osła-

Nabożeństwa żałobne za

Warszawa, 17. 7. (AW.). Według nadeszłych tu wiadomości, poselstwo polskie w Waszyngtonie urządza dziś uroczyste nabożeństwo żałobne za spokój duszy ś. p. mjr. Idzikowskiego. W nabożeństwie wezmą udział 10 lotników armji Stanów Zjednoczonych, przedstawiciele Sztabu Generalnego oraz władz rządowych. Jednocześnie

Podziękowanie dla władz portugalskich

Lizbona, 17. 7. (PAT). Komentując „Iskry” wystosował do rządu portugalskiego podziękowanie za okazaną pomoc oraz za honory wojskowe, oddane szczątkom śp. majora Idzikowskiego i przy okazji przeniesienia ich na pokład „Iskry”.

Warszawa, 17. 8. (PAT). Polska Agencja Telegraficzna otrzymała następującą depezę z Horty od majora Kubali:

„Hortha. Dziękuję Polskiej Agencji Telegraficznej i dziennikarzom polskim za zainteresowanie się naszym lotem. Czuję się w obowiązku tą drogą podziękować majorowi dr.

Przecież usuwanie urzędników sowieckich z kolei mandzurskiej nastąpiło po spotkaniu w Pekinie Czang Kaj Szeka i Czang Su Lianga, władcy Mandżurji.

W Azji następują doniosłe przeobrażenia, których następstwa trudno przewidzieć. Nie wiadomo nawet, jak się rozwiną obecne wypadki i jak się wo-

niu na statku „Iskra”. Jego stan fizyczny i duchowy szybko polepsza się. Za kilka dni będzie on zdolny do odbycia podróży. Major Kubala otrzymuje z zagranicy dużo telegramów z wyrazami serdecznego współczucia. Cała ludność wyspy Gracioso okazała wiele serdeczności i pomocy.

„Dowódca „Iskry” złożył pewną kwotę gubernatorowi dla mieszkańców, poparzonych lekko podczas eksplozji motoru samolotu w chwili jego lądowania. W związku z badaniem przyczyny katastrofy gubernator miejscowy stwierdził pisemnie silne strzelanie i wysadzenie motoru samolotu, szukającego nad wyspą miejsca do lądowania. Ważniejsze i cenniejsze części motoru znajdują się na „Iskrze”. „Iskra” stoi w dalszym ciągu w porcie Horty i żałobną banderą. Przy zwłokach na pokładzie trzyma straż warta honorowa. (—) kpt. Eibel”.

Hortha, 17. 7. (PAT). Zostało stwierdzone, że wypadek samolotu „Marszałek Piłsudski” miał miejsce dn. 13. bm. o godz. 2.10. Lotnicy dwukrotnie przelatowali nad Santa Cruz, szukając miejsca do lądowania. Przy samem zaś lądowaniu samolot nieszczęśliwie uderzył o mur, co spowodowało kapotaż i równoczesną eksplozję motoru.

wszystko ma być poważny

biony, wskutek czego trudno z nim prowadzić rozmowę. W momencie katastrofy Kubala uległ zatruciu gazem benzynowym, w następstwie czego nie pamięta szczegółów tragicznego lądowania. Oświadczył tylko, że lotnicy byli przekonani iż lądują na wyspie Fayal. Niebo było chmurne i mrok szybko zapadał, wskutek czego stracili orientację.

O ile stan zdrowia Kubali pozwoli na to, to przyjedzie on na statek „Iskra” do kraju, o ile nie, to pozostanie w szpitalu w Horty. (w)

duszę ś. p. Idzikowskiego

odbędą się nabożeństwa we wszystkich innych miastach Ameryki, gdzie tylko znajdują się placówki polskie.

W Warszawie również w dniu dzisiejszym odbędą się uroczyste nabożeństwo żałobne, w którym wezmą udział przedstawiciele rządu, wojska i cały korpus lotniczy.

Rzym, 17. 7. (PAT). Cała prasa włoska wyraża gorące współczucie z powodu tragicznej śmierci śp. majora Idzikowskiego, podkreślając jego bohaterstwo, a zarazem zaszczyt, jaki przyniosła Polsce śmierć Jej syna, poniesiona w poszukiwaniu nowych dróg. Równocześnie prasa powstrzymuje się tymczasem od komentowania przyczyn wypadku.

bec nich zachowa Japonia, patrząc z niepokojem na budzenie się wielkich Chin, Anglja, zadowolona zapewne z ciosu, zadanego Sowietom, a która dawno, chcąc skierować Nankin przeciw Moskwie, pogodziła się z ciosami, jakie jej Chińczycy zadali, wreszcie Ameryka, faworyzująca Chiny z niechęcią do Ja-

ponji. Na ogół przypuszcza się, że Sowiety nie będą mogli pozwolić sobie na wojnę, bo nie mają na to sił, i bo grozi to im buntem wewnętrznym.

Polityka Sowietów wystawiła poważnie na szwank interesy Rosji, jako takiej. Długoletni jej dorobek w Azji znalazł się pod znakiem zapytania. Jednocześnie wyrastają Chiny na wielką siłę. Wszystko to sprawia, że uwaga Rosji będzie musiała skierować się na wschód. Tam są obecnie zaangażowane największe jej interesy, tam powstaje największe dla niej niebezpieczeństwo. A Rosja, zaangażowana coraz silniej w Azji, jak tego dowodzili zawsze politycy obozu narodowego, zwłaszcza Dmowski, z natury rzeczy będzie szukała pokoju w Europie, zwłaszcza z Polską.

Odpowiedź chińska na notę sowiecką

Nankin, 17. 7. (Radjo wł.) Minister spraw zagranicznych Wang przesłał telegraficznie odpowiedź na ultimatum sowieckie zastępcy posła chińskiego w Moskwie. W odpowiedzi tej rząd chiński zawiadamia rząd rosyjski iż w najbliższych dniach wyjedzie przedstawiciel Chin z wszelkimi pełnomocnictwami celem omówienia z rządem rosyjskim wszystkich spornych spraw. Rząd i naród chiński zawsze przyjacielsko odnosił się do rządu i narodu rosyjskiego, jednakże ostatnio stwierdzono na obszarze Chin propagandę komunistyczną, mającą na celu obalenie rządu istniejącego i porządku w Chinach.

Aby utrzymać istniejący stan rzeczy, władze mandzurskie przejęły koleje wschodnią i zamknęły konsulaty sowieckie w Charbinie. Władze mandzurskie donoszą, iż urzędnicy rosyjscy kolei wschodniej nie stosowali się do umowy z roku 1924, wobec czego postępowania chińskiego rządu narodowego nie można uważać za naruszenie umów.

Rząd nankiński domaga się: 1. zwolnienia aresztowanych w Rosji Chińczyków, 2. ochrony Chińczyków w Rosji przed represjami.

Nota kończy się następująco: „Rząd narodowy zawsze jaknajlepiej przyjmował rosyjskich kupców, lecz ostatnio przeprowadzone aresztowania Rosjan w Mandżurji są sprawiedliwe i konieczne, celem zduszenia komunistycznej propagandy w Mandżurji oraz celem utrzymania istniejącego porządku.”

Flagi Kuomintangu na kolei wschodnio-chińskiej

London, 17. 7. (AW). Donoszą tu z Pekinu, że komuniści w Charbinie usiłowali wywołać strajk generalny, jako poparcie stanowiska Sowietów w zatargu z Chinami. W związku z tem policja przeprowadziła szereg aresztowań w kołach działaczy bolszewickich.

W najbliższych dniach na wszystkich punktach wschodnio-chińskiej kolei mają być zdjęte flagi sowieckie i umieszczone flagi „Kuomintangu”. Chińskie władze przedsięwzięły środki, zabezpieczające przed możliwością napadu. Sprowadzono dwa pociągi pancerne, które stoją na stacji w Mandżurji i na granicy sowiecko-chińskiej.

London, 17. VII. (AW) Zarówno Chiny jak i Sowiety zbroją się gorąco. Mobilizacja w Chinach czyni szybkie postępy.

Wielkie wrażenie wywołała w Moskwie wiadomość, że generał Siemionow, przywódca emigracji rosyjskiej ma zamiar stworzyć w wschodniej Syberji państwo buforowe.

- Można być zapisanym w liście wyborczej, a jednak nie mieć prawa głosowania!
 - Jakim sposobem??
 - Jeśli jest się zapisanym **niedokładnie**, jeśli **nazwisko przekrecone** lub **imię mylnie podane** albo **adres fałszywy**.
- Zatem baczyć należy ściśle, aby być zapisanym **dokładnie**, **poprawnie**, **bezbłędnie**.

Harriman a obrona państwa

Ujemne strony koncesji Harrimana dla przemysłu polskiego i samorządów zostały już dostatecznie wyjaśnione i udowodnione podczas rozpraw koncesyjnych w Krakowie i Kielcach. Niewątpliwie te same zarzuty zostaną umocnione podczas dzisiejszej rozprawy w Warszawie.

Jednak to nie wszystko. Pozostaje do omówienia najważniejszy punkt, a mianowicie interes strategiczny. I jakkolwiek głównie słowo należy tutaj do fachowych władz wojskowych, to jednak także i szeroka opinia kraju i jego stolicy nie może być obojętna na niebezpieczeństwa, jakie kryje w sobie oferta Harrimana w stosunku do zagadnienia obrony państwa.

Zakłady polskiego przemysłu wojennego skoncentrowane są w t. zw. trójkącie bezpieczeństwa strategicznego, położonym w samym centrum kraju. Jest rzeczą oczywistą, że także i siły popędowe tych zakładów powinny być odpowiednio zabezpieczone.

Z projektu koncesji wynika, że Harriman będzie dostarczał siły elektrycznej także dla zakładów państwowych, a więc i wojskowych. Jest to zresztą zupełnie zrozumiałe, że z okazji utworzenia centrali elektrycznej dla całej polski kraju, na której te zakłady się znajdują, powinny być uwzględnione — to na naczelnym miejscu — także interesy obrony państwa. Przyjrzyjmy się bliżej, jak ta sprawa jest ujęta w projekcie Moraczewski — Harriman.

Projekt ten jest ze strony Harrimana skonstruowany bardzo chytrze. W paragrafie 26 lit. A. punkt a) jest powiedziane, że Harriman ma w ciągu 5 lat wybudować elektrownię wodną na Dunajcu, na czym bardzo zależy sferom wojskowym. Ale zaraz w tym samym punkcie dodane zostało przez Harrimana zdanie: „Uprawniony wykona jednocześnie całkowite badania w celu wyjaśnienia możliwości wykorzystania sił wodnych na rzece Dunajcu i ogólne badania nad możliwością wyzyskania sił wodnych na terenie uprawnień”.

Co to znaczy? To znaczy, że badania prowadzone przez samego Harrimana mogą dać wyniki dla wyzyskania sił wodnych ujemne, a w rezultacie tych badań elektrowni wodnej nie będzie. — Już obecnie mówi się dużo o rozmaitych „trudnościach”.

W następnym zarządzeniu punkcie b) tegoż paragrafu jest powiedziane, że Harriman ma wybudować elektrownię ciepłą w Zagłębiu Krakowskim lub Dąbrowskim. I znowu Harriman dodał tutaj:

„lub też ewentualnie uprawniony może wyzyskać rezerwy jakiegokolwiek istniejących zakładów elektrycznych, przeprowadzając odpowiednie przewody zbiorcze. W razie wybudowania rzeczony elektrowni ciepłej, jednostki wytwarzające będą o wydajności nie mniejszej jak 30.000 KVA”.

Warszawa przeciwko koncesji Harrimana

Magistrat m. st. Warszawy ogłasza następujący komunikat:

Z uwagi na to, że projekt wydania koncesji elektryfikacji ynej T-wu Harrimana obejmować ma również powiat warszawski, czyli tereny, które obecnie bezpośrednio przytykają do m. st. Warszawy, a które w bliższej lub dalszej przyszłości niewątpliwie włączone będą do miasta — magistrat m. st. Warszawy zgłasza do dyrekcji robót publicznych warsz. urzędu wojewódzkiego protest przeciwko wydawaniu wspomnianej koncesji, a to z uwagi na ujemne strony koncesji, niemożliwej do przyjęcia przez

Wszelkie wątpliwości rozstrzyga paragraf 9, który mówi:

„Uprawniony nie jest ograniczony co do źródła energii elektrycznej, którą sprzedaje lub nabywa i, o ile uważa to za konieczne, może nabywać energię elektryczną z jakiegokolwiek istniejącego źródła, jakoteż sprzedawać energię, z tem jednak, że miejsce nabywania lub dostarczania sprzedawanej energii będzie zawsze w granicach obszaru, określonego w § 1 niniejszego uprawnienia (obszar koncesji — przyp. red), lub na granicy rzeczony obszaru”.

Tych 5 wyrazów: „lub na granicy rzeczony obszaru” — to jest istotny punkt całego układu z Harrimanem. Wszystkie inne, to dekoracje, maskujące właściwie zamiary Harrimana.

Zakładem, położonym na granicy obszaru koncesyjnego, posiadającym „rezerwy energii” jest elektrownia w Chorzowie, należąca do berlińskiej firmy A. E. G. (Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft), i ukrywająca się za Harrimanem.

Uważamy za zbyt ciężkie dowodzić szeroko, jakie konsekwencje kryje w sobie uzależnienie polskiego przemysłu wogóle, a przemysłu wojennego w szczególności od elektrowni chorzowskiej. Chorzów leży nie tylko na granicy obszaru koncesji, jak to niewinnie przemycza się w projekcie.

Chorzów leży na granicy polsko-niemieckiej. Na wypadek wojny lub nawet jakichś tylko zaburzeń, jeden wybuch, jedno przecięcie kabla może sparażować źródło energii przemysłu polskiego i przemysłu wojennego. A przecież elektrownia chorzowska jest w ręku Niemców, i w ręku tym pozostanie! Pisaliśmy niedawno, ile wagi przywiązują Niemcy do tego, aby w przedsiębiorstwach Harrimana pozostali na stanowiskach niemieccy fachowcy — „Frankfurter Zeitung” zapewnia, że właśnie przez Harrimana uda się ich zasłonić przed polskim nacjonalizmem.

Czy mamy przypuszczać, jaką rolę odegrali ci „fachowcy” niemieccy w czasie wielkiej wojny, usadowiwszy się przedtem w przemyśle państw ententy?

Firma A. E. G. współpracuje ściśle z rządem niemieckim. Prezesem jej był słynny minister Rathenau, a w zarządzie siedzą wybitni politycy niemieccy.

Przeło ze stanowiska obrony państwa układ p. Siwickiego z Harrimanem powinien być bez dyskusji odrzucony. Zdanie siły obronnej kraju w ręce niemieckie, przybrane w rękawiczki Harrimana, byłoby — co najmniej — szaleństwem.

I dlatego koncesja nie może być udzielona Harrimanowi przez zwykły podpiec samego tylko p. Moraczewskiego. Musi tu zabrać głos cały rząd, Sejm i społeczeństwo, aby po zbadaniu umowy odrzucić ją w całości, jako w najwyższym stopniu szkodliwą dla państwa.

zainteresowane samorzady. Ujemną stroną tej koncesji jest zbyt długotrwały jej termin, utrudniony wykup, wysokie taryfy, brak należytej gwarancji przeprowadzenia elektryfikacji, w wielkich rozmiarach i w krótkim czasie pozabawienie samorządów możliwości budowy własnych zakładów elektrycznych. Magistrat jest przeciwny nadawaniu koncesji T-wu Harrimana. Na konferencji w tej sprawie z władzami państwowymi magistrat wydelegował: ławnika dr. K. Ilskiego, radcę prawnego p. Jana Gadomskiego i inspektora elektryczności inż. Tyszkę.

Naczelną Izba Kontroli Państwa zakwestjonowała w wydatkach b. min. Miedzińskiego 15 225 złotych

Minister Poczt i Telegrafów wystosował następujące pismo do redakcji „Gazety Warszawskiej”.

„Nie jest prawdą, jakoby Najwyższa Izba Kontroli nadesłała do ministerstwa poczt i telegrafów pismo, za-

wiadamiające, że minister poczt i telegrafów p. Bogusław Miedziński ma zwrócić do skarbu 38.000 złotych, które rzekomo wydał nielegalnie na niewiadome cele. Nieprawdą jest również jakoby „zainterpelowany p. Miedziń-

ski” odmówił wszelkich bliższych wyjaśnień, dowodząc, że „skoro to mają być wydatki inne, to mogą być takie, jakie uzna ministerstwo, a spowiadać się przed nikim nie potrzebuję”.

Natomiast prawdą jest: 1) Z chwilą zakwestjonowania przez departament Najwyższej Izby Kontroli prawidłowości tych wydatków, względnie sposobu wyrachowywania się z nich, ministerstwo poczt i telegrafów po porozumieniu z ministerstwem skarbu wniosło odwołanie do kolegium Najwyższej Izby, oparte na tem, że na czynienie zakwestjonowanych wydatków oraz sposób wyrachowania się z nich, jako funduszu „do dyspozycji” ministerstwo poczt i telegrafów posiadało zgodę ministerstwa skarbu,

2) Prawdą jest dalej, że sprawa odwołania ministerstwa poczt i telegrafów od orzeczenia kolegium depart. III o wydatkach z par. 8 rozdz. I budżetu poczt i telegrafów „Inne wydatki” była przedmiotem rozważań kolegium Najwyższej Izby Kontroli, które postanowiło ustalić następujące zasady:

„Kolegium Najwyższej Izby Kontroli stwierdza: 1) objęte w § 8 budżetu („Inne wydatki”) kredyty na fundusz reprezentacyjny nie mogą być używane na fundusz dyspozycyjny, a zatem podlegają ściśtemu wyliczeniu się z równoczesnym zastrzeżeniem, iż winny one obejmować jedynie wydatki, związane nie z osobą ministra, lecz z reprezentowanym przez niego rządem.

2) Kredyty powyższe winny być, jako takie, uwidocznione w budżecie, a przynajmniej wymienione jako takie w rubryce objaśnień do właściwego paragrafu każdorazowego preliminarza.

3) Aczkolwiek w danym wypadku kredyty te nie zostały specjalnie wymienione ani w preliminarzu budżetowym, ani w samym budżecie, to jednak wobec zgodnego stwierdzenia ministrów skarbu oraz poczt i telegrafów i przyjęcia § 8 w ustawie skarbowej na rok 1927/28, nie należy kwestjonować ani przeznaczenia ich części, ustalonej rządem stwierdzeniem.

Gdy miastem rządzi socjalizujący obóz majowy

Wilno, w lipcu 1929.

Rządy w samorządzie wileńskim spoczywają dziś całkowicie w ręku obozu majowego. Wprowadzie oficjalnie odpowiedzialność podzielona jest pomiędzy „sanację”, P. P. S. i Żydów, lecz wileńska P. P. S., a przynajmniej reprezentujące ją w magistracie osoby w większości należą całkowicie do „sanacji”. W pierwszym rządzie da się to powiedzieć o towarzyszu wiceprezidentcie Czyżu, który jednocześnie pełni obowiązki naczelnika sekcji technicznej magistratu.

Na tem przedewszystkiem stanowisku zastosował on zasady „radosnej twórczości”, polegającej na pośpiesznych i bezplanowych inwestycjach, które się okazały niebawem w skutkach fatalne zarówno dla ludności m. Wilna, jak przedewszystkiem dla finansów miejskich.

Najjaskrawiej uwydatniło się przy t. zw. „robotach zimowych”, dziś w Wilnie przysłowiowych. Mianowicie, w celu zatrudnienia bezrobotnych, prowadzono przez całą zimę roboty kanalizacyjne, które nie wytrzymały pierwszej próby. Kronika wypadków obfituje w wyliczaniu ulic, na których zawałiła się jezdnia, lub chodniki. Raz do takiej dziury wpadł autobus, drugi raz policjant z koniem.

Wogóle poczynania magistratu, a w szczególności towarzysza Czyża, w dziedzinie kanalizacji - wodociągowej wyglądają nieraz na anegdotekę, za którą jednak płaci nie on i jego partja lecz ogół mieszkańców Wilna.

Nie lepiej, jeśli nie gorzej się przedstawia sprawa budowlana. Przykładem niech posłuży sprawa budowy szkoły powszechnej miejskiej w Kuprjaniskach. Szkołę tę dopiero przed paru miesiącami poświęcono z wielką pompą, mowami i bankietami. Jednakże nie przeminął nawet jeden kwartał roku szkolnego, gdy magistrat zwrócił się z żądaniem dodatkowych

na fundusz reprezentacyjny, ani wydatków na ten cel w granicach, ustalonych w powyższy sposób”.

Ponadto, uznając pewne kwoty jako usprawiedliwione dokumentami, kolegium N. I. K. zatwierdziło zakwestjonowane za okres 1926-27 i trzy kwartały 1927-28 wydatki na sumę 15.225 złotych.

Minister Poczt i Telegrafów:

(—) Boerner.

Zaznaczamy, że podkreślenia roztawnym drukiem są nasze. Wobec pisma obecnego ministra poczt i telegrafów p. Boenera w sprawie swego poprzednika p. Miedzińskiego zapytujemy: co to wszystko ma znaczyć? Więc to ministerstwo skarbu (p. Czechowicz) zgoda nie posiadające tego prawa, upoważniło b. ministra poczt i telegrafów p. Miedzińskiego do stworzenia funduszu dyspozycyjnego? I dopiero Najwyższa Izba Kontroli pouczyła ministrów skarbu oraz poczt i telegrafów, że kredyty na fundusz reprezentacyjny muszą być uwidocznione w budżecie, i że nie wolno ich uważać za dyskrecyjny fundusz dyspozycyjny, z którego minister nie potrzebuje się wyrachować? I dopiero Najwyższa Izba Kontroli pouczyła tych ministrów „sanacyjnych”, że fundusze reprezentacyjne „winny obejmować jedynie wydatki, związane nie z osobą ministra, lecz z reprezentowanym przez niego rządem”?

Szkoda, że obecny minister poczt i telegrafów nie ogłosił całego odnosnego dokumentu Najwyższej Izby Kontroli, a w ostatnim swem zdaniu tylko streścił decyzję pozytywną Najwyższej Izby Kontroli. I to streszczenie, jednakowoż musi przyznać, że kolegium N. I. K. zatwierdziło zakwestjonowanie wydatków na sumę — nie 38 tys. wprawdzie — ale przeszło 15 tys. złotych.

Ładny „sanacyjny” system „oszczędności” — kosztem skarbu państwa i łożących nań podatników

kredytów na budowę już zbudowanej szkoły. Zwrócić to uwagę radnych z Koła Narodowców, którzy zażądali zbadania robót budowlanych przez komisję rewizyjną.

Wyniki badań wypadły wprost druzgoczące. Okazało się, że budowano wbrew podstawowym zasadom budownictwa z materiału lichego. Fundament jednego z budynków ułożono do głębokości zaledwie 20 centymetrów, że po dziś dzień zaprawa podmurówek (w rok po założeniu) nie stwardniała i przy uderzeniu w mur łopaty odskakują nietylko mniejsze, lecz i większe kamienie, ważące nieraz po 30 — 35 kilogramów. Na wiosnę w ścianach powstały takie szpary, iż przedostawał się przez nie do środka śnieg. Piece się już chwieją, bo ustawiono je wprost na podłodze, drzwi i okna porozsychały się i powykrzywialiły się, z sufitu sypie się piasek, a podłoga powyginała się w kilku miejscach.

Straty są ogromne i zachodzi podejrzenie, że również przy wszelkich innych budowlach stosowano ten sam „socjalistyczny” sposób budowania i tak, jak szkoła kuprjaniska, grożą zawaleniem się, jeżeli niezwłocznie nie zostaną dokonane gruntowne przeróbki i remonty.

Słusznie wobec takiego stanu rzeczy radni narodowi przez usta prezesa Klubu prof. p. Komarnickiego domagali się dalszej rewizji i pociągnięcia winnych do odpowiedzialności przy jednoczesnym zbadaniu cało-

Przy chorobach krwi i skóry, jak również przy zanieczyszczeniach cery wargami i przyszczami, należy zażywać naturalną wodę gorzką Saxlehnera „Hunyati János”. Potęguje ona proces krążenia krwi, oddziaływa szkodliwie składniki, pobudza wymianę materji, czyści krew i reguluje stolec. Normalna porcja: pół szklanki trzy razy naczczo. Do nabycia w aptekach i drogerjach. Tw 72/3

kształtu gospodarki budowlanej magistratu.

Panowie „sanatorzy“ i socjaliści zgodzili się wprowadzić pod naciskiem opinii do załatwienia sprawy kupriańskiej, lecz stanowczo sprzeciwili się badaniu dalszych ewentualnych nadużyć. Towarzysz i poseł radny Piawski cynicznie oświadczył, iż jest przeciwny „wywlekaniu“ (dosłownie) innych jeszcze „niedokładności“.

Miejmy jednak nadzieję, że to „nie-

wywiekanie“ się nie uda. Zbyt wiele ta zabawa kosztuje, by społeczeństwo mogło spokojnie patrzeć na podobną gospodarkę majątkiem publicznym.

Radni narodowi postanowili nadal domagać się zbadania całokształtu działalności sekcji technicznej w magistracie. Należy dodać, że ujawnienie sprawy kupriańskiej jest lwią służbą prezesa komisji rewizyjnej radnego Chakiela z Koła Narodowego.

P. K o w n a c k i.

Triumf polskość na G. Śląsku

93 procent dzieci polskich przy tegorocznych zapisach do szkół ludowych

Katowice, 17. 7. (Tel. wł.) Na terenie Górnego Śląska zostały ukończone zapisy dzieci do pierwszej klasy szkół powszechnych. Rezultat przedstawia się nad wyraz pomyślnie: Do szkół polskich powszechnych do klasy pierwszej zapisało się na przyszły rok szkolny 1929-30 — 29.000 dzieci, do niemieckich zaś szkół powszechnych 1800 dzieci. Procentowo wyniki zapisów przedstawiają się następująco: 93 pro-

cent zapisało się do polskiej szkoły powszechnej, zaś tylko 7 proc. do niemieckich szkół powszechnych.

Jest to wynik imponujący. Świadczy on o olbrzymim wzroście poczucia narodowego wśród ludności na Górnym Śląsku, która ulegała dotychczas w wielu wypadkach finansowej presji żywiołu niemieckiego, zapisując dzieci do szkół niemieckich.

Zmiany w angielskiej polityce morskiej

Wiedeń, 17. 7. (PAT) Dzienniki donoszą z Londynu: W angielskiej polityce morskiej należy oczekiwać ważnych zmian. Gabinet postanowił tak ze względów politycznych, jak i oszczędnościowych zaprowadzić znaczne ograniczenie programu budowy floty, wypracowanego przez rząd konserwatywny. Istnieje możliwość, że rząd zniesie cały program dotychczasowy, przewidujący budowę trzech krążowników, trzech torpedowców i

6-u łodzi podwodnych. Należy się również spodziewać, że rząd wstrzyma budowę bazy flotowej w Singaporze. Henderson oświadczył, że premier Mac Donald złoży na przyszłej sesji Ligi Narodów oświadczenie, które będzie posiadało tak dla Anglii jak i dla całej Europy znaczenie pierwszorzędne. Sądzą powszechnie, że oświadczenie Mac Donalda odnosić się będzie do zagadnienia rozbrojenia na morzu.

3 miliony dolarów odszkodowania?

Warszawa, 17. 7. (Tel. wł.) Jedną z agencji dziennikarskich donosi:

Wczoraj zakończono zostały pertraktacje w sprawie likwidacji koncesji angielskiej firmy drzewnej „Century“ na eksploatację puszcz białowieskiej. Spółka „Century“ ma otrzymać tytułem zwrotu złożonych skarbówi kaucji oraz jako rekompensatę za zatrzymane materiały i uznane częściowo straty przy wypowiedzeniu koncesji około 3 milionów dolarów.

Do wiadomości tej „Gazeta Warszawska“ dodaje następujący komentarz:

„Wiadomość ta brzmi nieprawdopodobnie. Przy cofnięciu tej koncesji piśma rządowe zapewniły, że stało się to z winy firmy angielskiej, która nie wypełniała warunków umowy i dłużna jest skarbówi kilkanaście milionów. Skąd więc to odszkodowanie?“

Nagroda pieniężna

Warszawa, 17. 7. (Tel. wł.) Znanym we Lwowie komisarz R., który kierował policją podczas ataku na wracających z procesji Bożego Ciała akademików, otrzymał ostatnio nagrodę pieniężną w wysokości 500 zł.

Katastrofa samochodowa

Grudziądz, 17. 7. (Tel. wł.) Na szosie koło Kłobuczyna samochód, w którym jechał kupiec Skaja z Kościerzyny z żoną, dyrektorem Banku Ziemiańskiego w Grudziądzu, Herczyńskim i właścicielem młyna, Górnym, przewrócił się wskutek pęknięcia opony. Pasażerowie wypadli na szosę. Wszyscy odnieśli ciężkie rany. Samochód spalił się.

Lokaut w Tczewie

Tczew, 17. 7. (Tel. wł.) Tutejsze przedsiębiorstwa przemysłowe wyłożyły pracę robotnikom z 14-dniowym terminem. Jest to dalszy ciąg sporu, który toczy się o to, czy miasto Tczew ma być zaliczone do pierwszej, czy do drugiej kategorii plac. Dotychczas robotnicy pobierali pensje według drugiej kategorii. (w)

Zgon wybitnego historyka niemieckiego

Berlin 17. 7. (Tel. wł.) Zmarł tu w wieku lat 81 znany historyk niemiecki, prof. Hans Delbrück, następca Treitschkego na katedrze historii uniwersytetu berlińskiego, którą piasto-

wał przez 30 lat. Jako następca Treitschkego Delbrück redagował też czasopismo „Preussische Jahrbücher“.

Delbrück był z przekonania monarchistą, jakkolwiek nie należał do żadnego stronnictwa. Dwa tygodnie temu miał przemawiać na manifestacji z okazji 10-lecia traktatu wersalskiego, zorganizowanej przez nacjonalistycznych studentów niemieckich. Manifestacja ta jednak została zakazana przez władze.

Zgon

Hugona v. Hofmannsthal

Wiedeń 17. 7. (Tel. wł.) W drodze na pogrzeb swego syna Franciszka, który parę dni temu popełnił samobójstwo, zmarł tu nagle znany poeta austriacki, Hugo v. Hofmannsthal. Przyczyną śmierci był atak sercowy.

Hugo v. Hofmannsthal był z pochodzenia Żydem. Znany był jako poeta liryczny i dramatyczny. Poszczególne jego utwory były tłumaczone na język polski. Zmarł, mając lat 55.

Tarcia bułgarsko-jugosłowiańskie

Białogród, 17. 7. (PAT). Agencja Avala donosi: W związku z zajściami w Isztip z kół kompetentnych donoszą, że napastnicy pochodzili z terytorjum jugosłowiańskiego, lecz zbiegli 9 lat temu do Bułgarii, w celu uniknięcia kary za popełnione w Jugosławii przestępstwa. W Bułgarii dostali się pod wpływ promacedońskie. Niewątpliwie też na rozkaz komitetu promacedońskiego przekroczyli nielegalnie granicę, w celu przygotowania zamachu na terytorjum jugosłowiańskim.

Białogród, 17. 7. (PAT). Agencja Avala donosi: Omawiając ostatnie zajścia w Isztip, dziennik „Prawda“ pisze: Sofja zaczyna nam ponownie przesyłać napastników, tym razem jednak nie jesteśmy tem zdziwieni, gdyż ostatnia kampanja prasy bułgarskiej dostatecznie ujawniała nowe plany, zmierzające do mącenia stosunków sąsiedzkich i szerzenia niepokoju na Balkanach. Zamach, popełniony w dniu wczorajszym, oznacza powrót polityki, pozostającej w związku z amnestją Radosławowa.

Zjazd legionistów

Warszawa, 17. 7. (AW). Na dzień 11 sierpnia wyznaczony został tegoroczny zjazd legionistów w Nowym Sączu, w którym weźmie udział Piłsudski. Bezpośrednio po zjeździe Piłsudski uda się do Rumunii na wypoczynek letni, który spędzi tak, jak w roku zeszłym w Targowiszcie, w wili dr. Skupniewskiego. Pobyt Piłsudskiego w Rumunii przeciągnie się do połowy września.

Rozwiązanie władz Kasy Chorych we Lwowie

Lwów, 17. 7. (AW) Na ręce przewodniczącego Kasy Chorych m. Lwowa wpłynął z urzędu ubezpieczeń rękrypt rozwiązujący zarząd i wszystkie autonomiczne władze Kasy, mianujący jednocześnie komisarzem Józefa Nadzieję, koncypjenta adwokackiego z Rzeszowa. W godzinę później zgłosił się nowy komisarz osobiście w towarzystwie reprezentanta urzędu ubezpieczeń i objął urządowanie.

Aresztowanie kupców żydowskich

Olkusz, 17. 7. (PAT) Sąd Okręgowy w Sosnowcu zarządził aresztowanie dwóch najpoważniejszych(?) kupców w Olkuszu, którzy zgłosili upadłość, mianowicie Hersza Czarnieckiego i Chaima Rubinlichta. Czarnieckiego pod eskortą przewieziono do Warszawy, Rubinlicht zaś przed aresztowaniem zbiegł, przyczem zniszczył wszystkie dokumenty i papiery w swem mieszkaniu. Majątek obu wymienionych opieczątowano.

Nowa nagroda literacka

Lwów, 17. 7. (Tel. wł.) Na posiedzeniu komisji budżetowej miasta Lwowa uchwalono ustanowić nagrodę literacką imienia Henryka Dybowskiego w wysokości 7.500 zł rocznie.

Ruch graniczny na Górnym Śląsku

Katowice 17. 7. (AW) Wedle dokonanych ostatnio obliczeń w r. 1928 przekroczyło granicę polsko-niemiecką na Górnym Śląsku 35 milionów ludzi po połowie z Polski do Niemiec i odwrotnie. Nadto przez granicę przejechało 173.000 wozów, 450.000 samochodów, ponadto 200 tysięcy tramwajów, około 50.000 pociągów kolejowych. I tu także ruch rozkłada się równomiernie na oba kierunki.

W r. 1926 przekroczyło granicę 22 mil. ludzi, w r. 1927 — 27 mil. osób. W tym samym stosunku wzrastał również ruch komunikacyjny z wyjątkiem pociągów kolejowych, których liczba była w r. 1928 nieco mniejsza, niż w latach poprzednich, prawdopodobnie z powodu wojny celnej z Niemcami, co spowodowało pewien spadek ruchu towarowego.

Fabryka fałszywych dokumentów w Berlinie

Berlin, 17. 7. (PAT). „Berliner Tageblatt“ donosi z Waszyngtonu, że wyrok sądu berlińskiego w procesie przeciw fałszerzom dokumentów Orłowski i Pawłowskiemu przyjęty tam został z zadowoleniem. Senator Borach wyraził miał przekonanie, że fabryka fałszywych dokumentów jest w Berlinie i w związku z tem zapowiedział miał on wdrożenie przez swego męża zaufania prywatnych dochodzeń na gruncie berlińskim.

Bankructwo miasta

Berlin, 17. VII. (AW) — Miasto Glashütte zawiesiło wypłaty. Cały zarząd miasta został oddany pod dozór sądowy. Proces zapowiada się bardzo ciekawie.

Zgon znanego wydawcy leksykonu

Berlin, 17. 7. (Tel. wł.) W Lipsku zmarł geograf i badacz Afryki, Dr. Hans Meyer, który dwukrotnie odbył wyprawę na najwyższy szczyt górski Mount-Everest. Szczególnie znany był on w szerokiej kołach jako wydawca leksykonu.

Echa katastrofy pod Kutnem

W sprawie katastrofy samochodowej pod Kutnem, w której ulegli ciężkim okaleczeniom dyr. Uniw. Kliniki Ortopedycznej prof. Ireneusz Wierzejewski i por. Marjan Grodzki (nie Gieracki jak mylnie podaliśmy), dowiadujemy się następujących szczegółów.

Por. Grodzki, redaktor „Junaka“, b. prezes „Polskiego Związku Hokeja na Trawie“, znany dziennikarz sportowy i lekarz w 3. pułku lotniczym odniósł ogólne potłuczenia, pocięcia skóry na czole i otwarcie zatoki czołowej. Prof. Wierzejewski ma nadłamanie mostku, ogólne potłuczenia i pokaleczenia; zagrożone jest lewe oko, z tego powodu też nie był możliwy transport poranionych do Poznania. Najmniej ucierpiał szofer samochodu Suł.

Poranionemu zajął się pewien podpułkownik (nie jak mylnie informowała za stołeczną brukową t. zw. „prasą czerwoną“ półurzędowa A. W.) z Warszawy, który przejeżdżał samocho-

dem i zawiązał ofiary wypadku do szpitala św. Tadeusza w Łowiczu. Gen. Górecki przybył znacznie później, przywożąc ze sobą okulistę. (k)

Kurs złotero. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 2/5 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,88 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płać dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,04 zł, gotówką — 211,61 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,60 zł, gotówką — 172,26 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 17 lipca 1929.

Dzisiejsze zebranie giełdowe było więcej ożywione, również transakcje dokonano chętniej.

Na rynku pap. procent. poszukiwano i płacono za wszystkie notowane walory, a mianowicie: płacono za 5 proc. poz. konwers. 43 proc., za premj. dolarowe 63,— i za 4 proc. poz. inwestycyjną 106,—. Z pap. lekacyjnych P. Z. K. poszukiwano silnie 8 proc. listy dolarowe po 93 proc., również zauważono brak materiału w 6 proc. listach żytnich, które poszukiwano po 26,—, 4 proc. listy zast. konwert. notowały 44 1/2 do 44 1/2 proc. w placeniu.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 161,— bez oddawców, natomiast notowano Cegielskiego po 34—35,— v. oddaniu i R. Ma-ya 102,— w transakcjach.

Cedula urzędowa z dnia 17 lipca 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 43% P.
8% dol. listy Pozn. Ziem. Kredyt. 93% P.
4% listy zastaw konw. Pozn. Ziem. Kred.
44 1/2—44 1/2 % P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 25,— P.
5% Pożyczka premjowa serja II 63,— P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 106,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. z. 34—35,— O.
Dr. Roman May I em. z. 102,— +
Tendencja: Utrzymana.

Giełda warszawska

dnia 17 lipca 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan. Zjedn tr 8,88 sp. 8,90 kup. 8,88

Dewizy

Be.gja	tr.	000,00	sp.	300,00	kup.	000,00
Londyn	"	043,26	"	043,37	"	043,15
Nowy Jork	"	008,90	"	008,92	"	008,88
Paryz	"	034,93	"	035,02	"	034,85
Praga	"	026,38	"	026,45	"	026,32
Szwajcaria	"	171,53	"	171,96	"	171,11
Wiedeń	"	125,55	"	125,86	"	125,24
Włochy	"	046,65	"	046,77	"	046,53

Papiery państwowe i obligacje

4% poz. inwest.	106,5	106,75	106,50
5% poz. premi. dol.	000,00	061,00	061,75
5% poz. kor-w.	042,00	042,25	042,00
4% poz. dol.	000,00	000,00	083,00
10% poz. kol.	000,00	000,00	102,50
5% poz. kol. konw.	000,00	000,00	083,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	160,00—161,50
Bank Zw. 3p. Zarobk.	000,00—078,50
Puls	00,00—008,00
Sila i Światło	000,00—125,50
W. T. F. Cukru	000,00—031,00
Lilpop	000,00—029,00
Modrzejów	000,00—024,00
Norblin	000,00—160,00
Starachowice	026,25—026,75
Zieleniewski	120,00—121,00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg

Berlin, dnia 17 lipca 1929

Pszennica marchijska 260,00—262,00
Tendencja dla pszenicy spokojna.

Zyto marchijskie 203,00—206,00
Tendencja dla zryta słaba.

czmień Pastewny i przemysłowy 182,00—190,00
Tendencja dla jęczmienia stała.

Owies marchijsk 187,00—197,00
Tendencja dla owsa spokojna.

Mąka 322 klasa 31,00—35,50
Tendencja spokojna.

Mąka żytnia 27,90—31,25
Tendencja słabsza.

Ospa pszenna 12,75—13,00
Ospa żytnia 12,00—12,50
Tendencja utrzymana.

Groch ładalny polny 28,00—34,00
Groch pastewny 21,00—23,00

Peluszka 25,00—26,50
Bób polny 21,00—23,00

Wvka 27,00—30,00
Łubin niebieski 20,00—21,00

Łubin żółty 28,50—31,50
Makuch rzeżakowy 00,00—19,30

Makuch lniany 23,00—24,50
Wyłoki suszone 00,00—11,00

Srót Soja 20,00—20,60
Ogólna tendencja niejednolita.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 17 lipca 1929.

Wypłaty na Warszawę: 46,95—47,11
Noty wielkie: 46,85—47,20

Prezydent Rzplitej w Krakowie

Kraków 17. 7. (Tel. wł.) Zamieszkawszy na Wawelu, zwiedzili Prezydent Rzplitej odnowione komnaty zamkowe, wyrażając się z wielkiem uznaniem dla kierownika restauracyjnego p. rektora Szyszko-Bohusza i wszystkich jego współpracowników. Pan Prezydent wyraził podziw dla szybkości, sumiennosci, oraz niezwykłego pietyzmu przy odnawianiu królewskiego pałacu. Równocześnie Prezydent Rzplitej przekazał do rąk prof. Szyszko-Bohusza 1000 zł na cele społeczne dla robotników, zajętych przy restauracji Wawelu.

W drugim dniu pobytu p. Prezydenta odbył się w sali tronowej akt hołdu obywatelstwa dla majestatu Rzeczypospolitej przy udziale przedstawicieli władz państwowych i samorządowych, duchowieństwa, delegacji stowarzyszeń i organizacji i konsulów obcych państw.

W południe udał się p. Prezydent pieszo z Wawelu na przechadzkę po plantach krakowskich, witany serdecznie przez publiczność, a następnie podejmowany był przez prezydenta miasta Rollego śniadaniem, po którym odbyła się czarna kawa przy udziale przeszło 100 osób z pośród obywatelstwa Krakowa.

O godz. 16 udał się p. Prezydent z rewizytą do ks. metropolity Sapiehy, poczem powrócił na Zamek, gdzie po krótkim wypoczynku przyjął delegację stowarzyszenia Synów Polskich z Ameryki, która po złożeniu hołdu głowie państwa ofiarowała czek na 500 dolarów na cele społeczne do uznania p. Prezydenta Rzplitej. O godz. 17.30 p. Prezydent wraz z otoczeniem udał się samochodem na zwiedzenie Kopca Kościuszki oraz parku ludowego i zwierzyńca na Woli Justowskiej.

Oświadczenie Wysokiego Komisarza L. N. w Gdańsku

prostuje fałszywe prasę zagraniczną

Gdańsk, 17. 7. (PAT). Wysoki Komisarz Ligi Narodów w Gdańsku, hr. Graviņa, podaje do wiadomości prasę polskiej następujące dementi:

Część prasę europejskiej tendencji nie zmieniła, a częściowo sfalszowała w takim stopniu krótkie oświadczenie moje, które uważałem za stosowne udzielić przedstawicielom prasę gdańskiej, po moim przybyciu do Gdańska, i które prasa ta biernie wydrukowała 28 i 29 czerwca r. b., że widzę się zmuszonym do kategorycznego zaprzeczenia sensu, jaki temu oświadczeniu przypisano. Przedewszystkiem pragnę

nie wyjaśnić, że zupełnie nie wypowiedziałem się co do konieczności lub nawet celowości rewizji istniejących traktatów. Wprost przeciwnie podkreślałem w moim wywiadzie, iż podstawą wykonywania mojej funkcji mogą być tylko traktaty, będące obecnie w mocy. Wyjaśniłem również, że zadaniem moim jest udzielać poparcia każdej współpracy pokojowej i celowej oraz rozpatrywać obiektywnie, zarówno liczne interesy wspólne jak i nieuniknione przeciwieństwa, zgodnie z misją, którą mnie zaszczyciło zaufanie Ligi Narodów.

Poznań — sercem Polski

W numerze 30 „Myśli Narodowej” wybitny pisarz obozu narodowego, Zygmunt Wasilewski, w artykule p. t. „Odsiecz z Poznania” podkreśla znaczenie odrodzenia moralnego, które zawdzięczamy Poznaniowi. Artykuł ten przytaczamy w głównych ustępach:

„Z załamania politycznych, gospodarczych, społecznych i moralnych, które przeżywamy w okresie niepodległości, do najniebezpieczniejszych należą te ostatnie — moralne. Wszystkie inne mają najczęściej znaczenie pochodne. Nie darmo się mówiło: „bo narodu duch zatruty — to dopiero ból ból”. Dobry, niezalążanej postawy moralnej narodu pierwszym warunkiem jest wiara w swoje siły, a nade wszystko w to, że się jest, że się ma swój byt moralny niezależny od koniunktur. Usiłowaniami bowiem trucicieli ducha naszego jest przede wszystkim to, aby Polak zwątpił, czy wogóle coś znaczy naród poza państwem, które dowolnie rozporządza losem ludności, jaka się w granicach zdarzyła.

„Momentem zwrotnym w samopoczuciu narodowym stała się wystawa poznańska, będąca dziełem geniuszu polskiego. Nie cieszyła się ona życzliwością sfer „uzdrowiających” Polskę; stała się dla nich raczej niespodzianką w swych rozmiarach i treści. Jeżeli zaś spojrzymy na wystawę pod kątem zamierzeń uczynienia z nas Judeo-Polski, to pokazała ona, że Żydzi nie biorą wcale udziału w tworzeniu cywilizacji polskiej, że twórcą jej jest naród polski. Gdziekolwiek nazwisko w godle, świadczące o udziale kapitału żydowskiego spekulacyjnego, ale twory są dziełem pracy polskiej. Do tego stopnia wystawa jest polska, że Żydzi nie interesują się nią zgola, nawet ją bojkotują. Wszystko, co dąży do sfalszowania dziejów, zweksławiania ich na tory żydowsko-kosmopolityczne, stroni od Poznania, czuje się skompromitowane. Poznań zadał klam kombinatorom politycznym.

„To też wszyscy, którzy, nie mając środków skontrolowania prawdy dziejowej, czuli się w depresji, bodaj nawet wątpić zaczęli o narodzie, zetknęwszy się z tą prawdą w Poznaniu, odzili. Trzeba widzieć, jak dusza polska rozprostowuje się w Poznaniu, znalazłszy się sama z sobą w czystej atmosferze pracy, nie znającej zarazków oszustwa. Świadczenia cudzoziemców stwierdzają, że nie jest to wrażenie tylko nasze subiektywne. W porównaniu z wystawą w Wembley nasza góruje prawdą, daleką od blagi reklamarskiej. Cudzoziemcy wy-

rażają się o niej z zachwytem. Ktoś powiedział, że nawet w czasie stoty, gdy jest pusto od ludzi, dzieła rąk polskich same z siebie wydają krzyk — woła z nich do świata dusza polska, zakłęta w rzeczach ideą narodową. Cudzoziemcy z podziwem patrzą, że społeczeństwo, które nie zaleczyło dotąd spustoszeń wojennych, w ciężkich warunkach niedostatku pracujące, ma w pracy tyle patosu.

„Polak, systematycznie zatruty gazem fałszu, dla którego specjalnie wynaleziono autorytety, oddycha tutaj całą pierśią. Oplwany, ośmieszony ze swemi aspiracjami narodowymi, zadroszczający nieraz wolności Żydowi, któremu nie kwestjonuje się rozumu, powagi, prawa szanowania swej rasy i religii, tutaj dopiero w Poznaniu zrozumiał, że stawał się ofiarą planowego morderstwa moralnego. Polska nie jest narodem upadłym, jak wmawiają; zbywało jej chyba na sposobności uświadomienia swojej siły.

„W rozbiysku uświadomienia, które tutaj się odnalazło, Polak zaczyna rozumieć drogę, którą przebył w dzieściuleciu niepodległości. Droga to była od początku grzaska: wiele bóla zostało na drodze. Na rozwój organiczny trzeba czasu. Były też walki, praca polityczna szła kulawo, ale wiadać było stopniowy postęp. Partje poczęły już konsolidować się, a instynkty narodowe ułatwiały państwu pracę, z niesłychaną bowiem w dziejach polskich ofiarnością naród wyzwał się z mienia, aby dźwignąć swoją budowę. Musiało iść dobrze, skoro czynnikiem, Polskę obserwującym, wydał się ten nasz rozwój dla ich planów czemś niepożądanym. Nastąpiło tedy to, czego nie śmiał przewidywać umysł polski, wierzący w dobro natury ludzkiej i niezabezpieczony organizacyjnie od niebezpieczeństw wewnętrznych.

„Linja rozwoju załamała się w r. 1926 wskutek zastosowania zabiegu mechanicznego. Wiare w naród, jako siłę duchową, dającą popęd życiu państwowemu, kazano uznać za przesad partyjny, któremu nie wolno ulegać pod grozą zarzutu nieolejalności państwowej. Myśl polska, tym obrotem rzeczy steroryzowana i zdezerjentowana, poczuła się osierocona. Skutki załamania moralnego tem większy stworzyły zamęt, że przykręcano umysł polski, aby było ciemno. Prasa nie mogła lub nie chciała nieść przed narodem kagańca.

„I wtedy właśnie, w okresie depresji, wystąpił Poznań ze swoim doniosłym dziełem. Tam jest wzgórze, tam grunt już obeschnięty, droga nie tak

grzaska. Tam naród czuje grunt pod nogami, a dążąc pielgrzymkami na tę wyżynę, dowiadyuje się, że życie trwa i nie ustąpi.

„Obóz t. zw. „sanacyjny”, który wziął na się zbyt śmiałą robotę zaprzeczenia praw życia organicznego, pokarany został utratą elementarnych władz myślenia i więcej sam sobie szkód wyrządza, niż ci, co z nim walczą na polu politycznym. Fortelem taktyki tego obozu było podszywanie się pod hasła narodowe, — to myliło szyki walczących. W tym wypadku obóz ten, nie polapawszy się, popełnił błędy, które go dopiero teraz pozwoliły właściwie zrozumieć i ocenić. Odwracając się z niechęcią od Poznania, dał do zrozumienia, że Poznań mu przeszkadza, a stąd jasnym się stało, dlaczego bez echa w jego sercu minęła dziesięć rocznica traktatu wersalskiego, który granice zachodnie ustanowił. Nadomiar odwrócono się tyłem do patriotycznego złotu Sokolstwa, któremu hołd złożyły nawet narody obce. Obóz walczący — jak sam przedstawia — z „partjami”, znalazł się nagle poza szrankami wogóle życia narodowego — w niezgodzie z tem wszystkim, co jest chlubą i świętem i aspiracją narodu.

„Sanacja” bała się tylko jednej rzeczy — odporu fizycznego; tymczasem położyła ją życie samo na terenie pokojowym święta narodowego, rażące światłem prawdy. Odniesione w ten sposób zwycięstwo ma dla narodu tem większe znaczenie, że jest zwycięstwem moralnym, którego nie wydrze siła fizyczna. Niema już załamania. A to przesilenie moralne zawdzięczamy Poznaniowi”.

Polacy z zagranicy przyjeżdżają do Poznania

W czwartek, dnia 18 b. m., o godz. 10.40 wiecz. przybędzie do Poznania I. zjazd Polaków z zagranicy, obradujący od niedzieli w Warszawie w gmachu Sejmu Rzeczypospolitej. Rodacy nasi pozostają w Poznaniu do 20 lipca wieczorem i zwiedzą szczegółowo Powszechną Wystawę Krajową.

W dniu 19. lipca o godz. 10.00 rano będą oni obecni w auli uniwersyteckiej na odczytanie wiceministra dr. Franciszka Doleżala, zastępującego ministra przemysłu i handlu Kwiatkowskiego, który przebywa obecnie na urlopie. Wiceminister Doleżał wygłosi odczyt na temat „Zadania narodowej gospodarki Polski a Polacy zagranicą”. Z Poznania udadzą się nasi rodacy do Krakowa.

Z różnych stron Polski

Budowa kolei Bydgoszcz—Gdynia

Ministerstwo komunikacji ustaliło obecnie, po uwzględnieniu konieczności restrykcji w funduszach inwestycyjnych, że budowa odcinka kolejowego Bydgoszcz—Gdynia, będącego częścią składową przyszłej magistrali węglowej Śląsk—Bałtyk, mimo znacznego ograniczenia

funduszów, będzie tak prowadzona, aby uruchomienie tego odcinka mogło nastąpić już w roku 1931.

Skutki uderzenia pioruna

We wsi Załuski Kościelne, gminy Domonowo w powiecie bielskim spłonęło od uderzenia pioruna osiem zagrod włościańskich. Straty obliczane są na sumę 111.000 złotych.

Deszcze i huragany w województwie stanisławowskim

Szalejący w Małopolsce wschodniej huragan, połączony z burzami gradowymi i piorunami wyrządził znaczne szkody, m. in. i w powiecie kałuskim, gdzie burze zniszczyły wszystkie przewody telegraficzne. W Kałuszu wicher zrywał dachy domów. W powiecie rohatyńskim pioruny wzniciły kilka pożarów. Wezbrane wody zerwały mosty na Świcy koło Bolechowa oraz objazd koło Morszyna. (paz)

Aresztowanie komunistów w Małopolsce

Organa policyjne w Stanisławowie wpadły na trop akcji komunistycznej. Na nielegalnym zgromadzeniu aresztowano kandydata adwokackiego Andrzeja Kałomowa, studenta praw Eljasza Lockera, buchaltera Marcina Bakosza oraz Adolfa Drekięra i Salomona Perlmuttera. Jednocześnie aresztowano piekarza Chaima Landaua, u którego znaleziono bibułę komunistyczną. (paz)

SZCZYT DOSKONAŁOSCI

Krem do obuwia

„DERMASOL“

do konserwowania i czyszczenia wszystkich kolorów i gatunków skór i obuwia. Wyrób krajowy. Do nabycia w składach obuwia i drogeriach

nr 2110

Czy słyszysz nog białalny głos? Kup sol, CO WIECZOR Medios!

nr 2338

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Walki policji z bandytami

Stawiający opór rabuś — Unieszkodliwienie groźnej szajki — Oblawa w pow. strzelińskim

Od przeszło tygodnia prawie codziennie nasza policja wojuje formalnie z włamywaczami lub też bandytami. Są to przeważnie młodzi rabusie w wieku conajmniej ponad 20 lat, ogromni ryzykanci.

Donosiliśmy wczoraj o aresztowaniu po dłuższym pościgu zaskoczonych w nocy przy włamaniu na Chwaliszewie Wacława Farulewskiego i Walentego Pieluchę, którzy ostrzelali się, oraz o ujęciu tuż po włamaniu przy Watach Król. Jadwigi podczas rozbijania zamkniętej walizy na polach na Miasteczku Franciszka Galczyńskiego i Nikodema Dłużewicza. Obecnie mamy do zanotowania nowy wypadek zuchwałości włamywaczy.

Około północy przechodzący ulicą Woźną starszy wywiadcza policji kryminalnej Józef Marciniak, zaalarmowany został z mieszkania pod liczbą 24 nawoływaniem do przytrzymania pewnego osobnika, znanego, jak się wkrótce okazało włamywacza. Gdy p. Marciniak przystąpił do legitymowania nieznanego, ten uderzył go tępem narzędziem w głowę, raniąc kilkakrotnie w czoło i przecinając skórę na kości ciemieniowej. Tylko dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności, że w pobliżu patrolujący agent kryminalny przybiegł z pomocą, udało się napastnika przytrzymać. Jest nim już kilkakrotnie karany Serwacy Królikowski (ul. Strzelecka 31). Jak się zdaje, w krytycznym momencie usiłował się on włamać przy ulicy Woźnej 24.

Większy sukces odniosła we wtorek wieczorem policja kryminalna, prowadząca obserwację na Wildzie. Osaczono tam wieczorem mieszkanie zajmowane przy ul. Gen. Prądzyńskiego 57 przez niejakiego Ignacego Buchwalda, przyczem aresztowano 27-letniego Franciszka Gasiorka, 21-letniego Kubiaka i 19-letnią Helenę Baranowską — wszystkich niemeldowanych. Buchwalda ujęto też pod zarzutem współudziału w kradzieżach i paserstwie. W mieszkaniu, które służyło jako kryjówka znaleziono większą

ilość skradzionych przedmiotów. Gasiorkowi i Kubiakowi udowodniono trzy rabunki z włamaniami, a mianowicie: u p. Zawadkowej przy Górnej Wildzie, w składzie masła i nabiału p. Warwzyna przy Górnej Wildzie i w drogerji p. Wojciechowskiego przy ul. Gen. Prądzyńskiego, narożnik Fabrycznej. Obaj są już kilkakrotnie karani, a w rezultacie dochodzeń przyznali się oni do wszystkiego.

Do mieszkania właścicielki restauracji wtargnął Gasiorek już wieczorem. Wszedł on niepostrzeżenie i ukrył się pod łóżkiem, oczekując zaśnięcia właścicielki; gdy to nastąpiło, dokonał potem rabunku.

Przypuszcza się jednak, że liczba kradzieży jeszcze się znacznie powiększy. Z toku dochodzeń okazuje się, że policji poznańskiej udało się rozbić większą szajkę włamywaczy, gdyż stwierdzono, łączność Gasiorka z aresztowanym na polach pod Miasteczkiem Galczyńskim. Włam wczoraj byli uzbrojeni, a tylko dzięki bezwzględnemu wkroczeniu policji zdołano ich zaskoczyć. Gasiorek wyraził się przetem jeszcze, iż szkoda, że nie zdołał wziąć „spluw”, która leżała pod poduszką. Był tam istotnie przygotowany do strzału rewolwer.

W sprawie oblawy dokonanej w nocy na wtorek przez policję kujawską pod Ciechrzem w pow. strzelińskim, dowiadujemy się jeszcze szczegółów. Okazało się w toku śledztwa, że krytycznej nocy planowane były napady bandyckie na mieszkania właściciela hotelu w Ciechrzu i p. Sobierajskiego i rolnika Wojciechowskiego. W pościgu za bandytami uczestniczyła też miejscowa ludność. Aresztowanego przy włamaniu do mieszkania Wojciechowskiego bandytę Ciesielskiego, postrzelił z fuzji myśliwskiej sołtys p. Tabaczyński. Aresztowano też po długim pościgu drugiego bandytę Franciszka Kwiatkowskiego, który zdołał zbiec. Według istniejących poszlak kilku członków szajki zdołało jeszcze zbiec. (k)

Polska Armja Błękitna

Zapowiedź wydawnictwa wspaniałego dzieła

Pod protektorem gen. broni Józefa Hallera zawiąże się 27 b. m. t. j. w czasie Zjazdu Hallerczyków w Poznaniu towarzystwo wydawnicze p. t. „Polska Armja Błękitna”, którego celem będzie zobrazowanie dziejów armji polskiej, tworzonej we Francji, Ameryce i Włoszech. Z epokowego tego dzieła dowie się dokładnie społeczeństwo w jakich warunkach powstawała armja błękitna i jej żołnierze.

Omawiane wydawnictwo nie będzie ani w pełnym tego słowa znaczeniu historią ani kroniką, czy też albumem, lecz cennym podłożem do dziejów naszego wojska we Francji i historii powstawania państwa. Będzie to poza tem źródło faktów, dokumentów, aktów oraz przyczynków informacyjnych. Czytelnik dostanie pełną ocenę historyczną doniosłych wydarzeń, po rzeczowym, sumiennym oraz wszechstronnym ich zbadaniu.

„Polska Armja Błękitna” zawierać będzie trzy tomy wydawane zeszytami, ozdobione wspaniałymi ilustracjami — przyczem każdy zeszyt stanowić będzie pod względem treści, formy i literackiego oraz graficznego ujęcia — całość. Będzie to praca zbiorowa, zawierająca artykuły autorytatywnych osób, ilustracje i literackie feljtony, dalej materiał kronikarski, pieśni, humor — wszystko wzięte z życia „błękitnego żołnierza”. Wszystko ukaże się na pierwszorzędnym papierze, a cena zeszytu (po 40 stron) wynosić będzie 4 zł.

Wydawnictwo to jako dzieło o ideowym i społecznym znaczeniu, opierać się winno na wszystkich sferach społeczeństwa, to też członkowie Towarzystwa wydawniczego składać się będą z wybitnych osobistości z kraju i Ameryki. By przystąpić do realizacji tak wielkiego dzieła, należało dla wzbudzenia i utrwalenia zaufania w społeczeństwie wydać zeszyt okazowy. W tym celu wybrano specjalną komisję składającą się z pp.: Osten-

Sackena, K. Oldziejowskiego, R. Rosinkiewicza oraz dyr. Nestrypkęgo — patrona „Drużyny Błękitnej”. Do trudnej tej pracy wzięto się z całym zapałem. (z)

Z obozu harcerzy

Przyjmowanie zagranicznych gości — Totem z Brazylii — Herbatka na ratuszu

Wtorek był oficjalnym dniem przyjęcia gości zagranicznych. O godz. 11,15 sprowadzono ich do obozu. Po powitaniu wciągnięto flagi innych państw a mianowicie: lotewskiej, estońskiej i duńskiej, poczem nastą-

pił szereg serdecznych mów powitalnych w językach gości, tłumaczonych na polski a zakończonych gromkimi okrzykami. Rolę gospodarzy spełniali obozni; gościom zagranicznym towarzyszył harcm. Grzymałowski Olgierd kierownik sekcji przyjęć. Po oficjalnych powitaniach gości rozeszli się oprowadzani po obozie i wzięli udział w śniadaniu harcerskim. Goście zasiedli do stołu. Nadskaudmistrz lotewski dh. Wilip wygłosił serdeczne przemówienie, podkreślając, że węży tutaj przed chwilą zadzierzgnięte pozostały na zawsze.

Po południu II-ga drużyna warszawska otrzymała oryginalny totem t. j. znak drużyny. Totem ten jest przywieziony z Brazylii. Składa się z pięknej głowy tygrysa osadzonej na kolumnie misternie inkrustowanej drzewami podzwrotnikowemi. Nagroda przystrojona jest obrazkiem z życia harcerskiego.

O godz. 17,30 zarząd miasta podejmował herbatką starszyzną harcerską i gości zagranicznych w sali Rady Miejskiej. Wśród gości zauważyliśmy prezidenta Ratajskiego, Kiedacza, prezydentową Żychlińską, gen. Dzierżanowskiego i innych. Jedyne przemówienie wygłosił druż. Sedlaczek, wznosząc okrzyk na cześć Poznania. Po herbatce starszyzna harcerska razem z innymi zagranicznymi udała się do Teatru Wielkiego na „Tatry”. Przed drugim aktem orkiestra odegrała „Rotę”. (tr.)

KALENDARZYK

Środa, 17 lipca 1929.

Słońce: wschód 3,50; — zachód 20,06; — długość dnia 16 godzin 16 min.

Księżyc: wschód 17,01; — zachód 0,06; — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 16 st. C., pogodnie, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 756 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 25 st. C., najniższa + 11 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań In spekcji Drog. Wodnych: + 0,58 m. Kal. rz.-kat.: Aleksy; jutro Szymon z Lip Kal. słow.: Dzierżkraj; jutro Unisław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka 27 Grudnia, ulica 27 Grudnia 18.

Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75.

Apteka św. Piotra, pl. Świętokrzyski Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraśzewska 12.

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 98.

Apteka p. Plucińskiego, ulica Marszałka Focha.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61 W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdują.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy ul. Pocztowa 30 dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Tow. „Pielgrzym” w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 21 bm. o godz. 15 w sali Ogrodu Zoologicznego. — Przyjmowanie kandydatów odbywa się w poniedziałek po pierwszym każdego miesiąca w godzinach od 18—19 w biurze

Chore kobiety otrzymują przez użycie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa lekkie wypróbnienie, przyczem połączone to jest nieraz z nadzwyczaj dobroczynnym działaniem na chore organy. Autorzy klasycznych dzieł o chorobach kobiecych twierdzą, iż pomyślne działanie wody Franciszka Józefa potwierdzają rezultaty ich badań. Żądać w aptek. i drog. nw 2562

przy ul. Św. Józefa 5 ptr. Wraz z kandydatem winni stawić się dwaj członkowie towarzystwa.

— **Polski Związek Lokatorów R. P.** (Stary Rynek 95-96). Dnia 18 bm. o godz. 19 odbędzie się w lokalu p. Koniecznego przy ul. Masztalarskiej 2 zebranie plenarne.

WYSTAWY

— **Zbiorowa wystawa Stan. Ign. Witkiewicza** w Salonie Wielkopolskiego Zw. Artystów-Plastyków, pl. Wolności 14a, ciesząca się ogromnym powodzeniem. Będzie jeszcze otwartą do dnia 22 bm. Wystawę można zwiedzać w dni powszednie od godz. 10—17; w niedziele i święta od 11—15.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Czyn godny naśladowania.** Dyrekcja tramwajów krakowskich, zatrudniająca przeszło 300 osób, własnym kosztem wysłała swych pracowników partjami do Poznania na P. W. K. W ten sposób umożliwiła swemu personelowi zwiedzenie terenów wystawowych. Oby czyn ten znalazł naśladowców w zarządach innych wielkich przedsiębiorstw. (z)

— **Z targu.** Dnia 17 b. m. na pl. Świeżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 5,20—5,80 zł; masła mleczarskiego 6,40—6,80 zł; twarogu 0,90—1,20 zł; 1 mendel jaj 2,80—3,00 zł; 1 litr śmietany 2,00—2,40 zł; 1 litr mleka pełnego 38—40 gr. Mięsa: 1 kg. słoniny świeżej 3,20—3,40 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,40 zł; wieprzowiny 3,20—4,00 zł; wołowiny 2,70—4,40 zł; cielęciny 3,20—4,00 zł; skopowiny 3,20—3,60 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; mózg cielęcy 1,50 zł. Drób: kaczka 5,00—8,00 zł; gęś 9,00—15,00 zł; królik 3,00—3,50 zł; kura 4,00—9,00 zł; para gołębi 2,00—3,00 zł; indyk 10,00 do 15,00 zł; perlica 4,50—5,00 zł; para kurcząt 3,00—6,00 zł. Ryby: 1 kg. szczupaka 7,00—7,60 zł; karpia 6,00—7,00 zł; karasia 3,40—4,00 zł; lina 5,20—6,00 zł; leszcza 4,00 do 4,40 zł; białych ryb 1,60—2,00 zł; okonia 3,00—3,60 zł; węgorza 7,00 zł; suma 4,00 do 5,00 zł. Jarzyny: 1 kg. marchwi 50 do 70 groszy; pecepek młodej marchewki 15 do 30 groszy; 1 kg. ziemniaków 16 groszy; 1 kg. młodych ziemniaków 30—40 groszy; 1 kg. szpinaku 50—70 groszy; buraków 50 do 60 groszy; pecepek młodych buraków 30 groszy; 1 kg. seleru 3,00—4,00 zł; 1 kg.

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Wszystko z miłości”.
Aurora: Sąd polowy z wojny światowej.
Bajka: „Golgota uwiedzionej”.
Casino: „Miłostki Dragońskie”.
Colosseum: „Miłość czy pieniądze”.
Corso: „Tom i Tomy zwyciężają”.
Edison: „Ofiary rozwodów”.
Kapitol: „Jawnogrzesznicza”, „Lekarzy kobiet”.
Metropolis: Idjota.
Odeon: „Całuję Twoją Dłoń Madame”.
Renaissance: „Zebrak z Kolonii”.
Słońce: „6 dziewcząt w poszukiwaniu noclegu”.
Stylowe: „Arlekinada życia”.
Wilsona — Lazarz: Niewolnica z Szanghaju”.

Ze Zjazdu Cechów Krawieckich z całej Polski, odbyłym w Poznaniu w dniach 14-go i 15-go b. m.

brukwi 30 groszy; 1 kg. groszku strączkowego 1,00—1,10 zł; 1 kg gruszek suszonych 2,00 zł; 1 kg maku 2,00 zł; 1 litr oleju siemiennego 2,80 zł; 1 litr oleju makowego 3,20 zł; główka sałatki świeżej 5 groszy; pęczek rzodkiewek 30—40 gr; 1 kg rabarberu 30—40 gr; 1 kg agrestu 1,40—1,60 zł; czereśnie 1,40—3,60 zł; pęczek kalarepy 20 gr; kalafior 0,30—1,00 zł; ogórki 30—80 groszy; 1 kg szparagów 1,60—2,60 zł; cebula 1,00 zł za 1 kg; pęczek młodej cebulki 15 groszy. Grzyby: maślaki 2,00 złote; borowiki 3,00—5,00 zł; kurki 1,40—2,20 zł; oślazki 1,50 zł; mieszane 1,40—2,00 zł; mendel raków 1,50 do 3,00 zł; 1 kg truskawek 2,60—3,00 zł; 1 kg jagód czarnych 0,80—1,20 zł; poziomki 3,00—3,40 zł; 1 kg porzeczek 1,60 zł; malin 2,60—3,00 zł; 1 kg pomidorów 3,00 zł; główka białej lub włoskiej kapusty 0,60—1,00 zł. — Dowozy bardzo duże, szczególnie jarzyn i owoców. (h.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Koń w dole kanalizacyjnym.** W czasie prac kanalizacyjnych na Górnej Wildzie 106 narożnik ul. Fabrycznej wpadł wczoraj koń do głębokiego dołu. Biedne zwierzę wyciągnięte po mozolnej pracy straż ogniowa. Koń był własnością mistrza rzeźnickiego Siejaka. (k.)

— **Zapalenie się przewodów.** Wczoraj w południe z stoiska firmy „Geiling” w pawilonie spożywców zaczął się wydywać dym. Przywołano obydwa odwach straży ogniowej, przyczem stwierdzono zapalenie się podłogi od opornika przewodów elektrycznych. Straty na szczęście są nieznaczne. (k.)

— **Wylowiono zwłoki.** Dnia 15 bm około godz. 13,10 wydobyto z Warty przy ul. Czartorja zwłoki topielca. Jak się okazało, są to zwłoki Józefa Kaika, szeregowca 7 baonu sanit., który podczas eskortowania go w dniu 11 bm. skoczył z mostu św. Rocha do Warty i utonął. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzieże i włamania.** Do mieszkania p. Fr. Smoczyńskiej przy ul. Strzeleckiej 8 włamał się jakiś opryszek i spakował dużą ilość garderoby, wartości 3 000 zł, by następnie niepostrzeżenie z lupem umknąć. Został jednak przez wracającą p. Sm. spłoszony i uciekł, nie zabrawszy niczego. — P. Kwintkiewicz Marji ze św. Wojciecha 29 skradziono w jednej z kawiarni przy St. Rynku torebkę damską, zawierającą 140 zł, legitymację urzędniczą, dowód osobisty i różne papiery. — Urząd Telegraficzny zgłosił kradzież przewodów telegraficznych na Drodze Dębińskiej od stupa 30—32. Skradziono 840 m drutu brązowego, grubości 1,5 mm. (z.)

— **Ujęto i odstawiono władzy sądowej:** Farnika Józefa, zam. przy ul. Ogrodowej 5 — za sprzeniewierzenie. Kaczmarka Józefa, zam. przy ul. Poznańskiej nr. 44 i Sałatę Feliksa, bez stałego miejsca zamieszkania. (z.)

— **Czyja własność?** W Komisariacie II. P. P. przy ul. Berwińskiego znajdują się następujące rzeczy, pochodzące prawdopodobnie z kradzieży: ciemno-szary płaszcz męski, szara kurtka w kraty i zielony szal w pasy. Zainteresowani zechcą się zgłosić w wyżej wymienionym komisariacie. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Podpalenie stodoły przez włóczęgów.** W miejscowości Dysiek w powiecie mogileńskim, spaliła się stodoła, szopa, stajnia i obora z żywym i martwym inwentarzem, własność rolnika Andrzeja Kubiaka. Szkody wyrządzone przez pożar ocenia się na około 60 tys. zł. Jest uzasadnione podejrzenie, że pożar spowodowali nocujący w stodole podróżni, przez nieostrożne obchodzenie się ze światłem. Wdrożono dochodzenia w celu ustalenia ich tożsamości. (k.)

— **Pożar powstał w zabudowaniach** Józefa Gołasia i Andrzeja Szarcza w Krzeszkowicach w pow. szamotulskim. — Spalił się dach szopy, zboże oraz artykuły spożywcze, łącznej wartości około 6 tys. złotych. Pogorzelnicy ubezpieczeni byli za ledwie na sumę 1 600 zł. Ogień wybuchł od iskieł, ulatniających się na dach słomiany z komina. (k.)

— **Pożar spowodowały węgle,** wypadające z pieca w Długim Nowem w pow. leszczyńskim. Spaliły się domy mieszkalne Adolfa Lipmana i Antoniego Kiese-wettera. Szkoda wynosi około 17 tys. zł. (k.)

— **Utonęła w Brdzie przy kąpiei** 14-letnia Bronisława Maćkowska z Koronowa-Przyrzecz w pow. bydgoskim. — Zwłok nieszczęśliwego dziewczęcia nie zdołano wylowić. (k.)

— **Zrabak kopnął stróża** dominjalnego Andrzeja Chęcińskiego z Popowa Podlesnego w pow. gnieźnieńskim. Chęciński zajęty był przepędzaniem zrabaków, przyczem uległ wypadkowi. Z powodu ciężkich obrażeń wewnętrznych Chęcińskiego przewieziono do lecznicy miejskiej w Gnieźnie, gdzie nieszczęśliwy uległ wkrótce ciężkiemu cierpieniu z powodu pęknięcia czaszki i rozlania się żółci. (k.)

— **Wściekły pies** w psarstwie w Koronowie lekarz weterynaryjny Rein. Pies był własnością p. Aleksandra Gołaty. Zarządzano policyjno-sanitarne środki ostrożności. (k.)

— **Najechany przez samochód** został w Rawiczu 9-letni Edward Staszuk, odnosząc poranienia na głowie i nogach. Samochodem kierował szofer Michał Nowak z Ponieca w pow. gostyńskim. (k.)

— **Niedoszły samobójca.** W dniu wczorajszym zauważono zwolnionego z tułejczego więzienia karnego Jana Wyszyńskiego, wiszącego na drzewie w pobliskim ogrodzie. Strzyżek jednakże był słaby i zerwał się, a desperat zawisł na drzewie, zahaczysz się marynarką na gałęzi. Z przykrych sytuacji uwolnił go pewien przechodzień. (wr.)

— **Omala katastrofa samochodowa.** Na szosie w pobliżu miejscowości Szczepankowa w powiecie szamotulskim wydarzył się wypadek samochodowy, który na szczęście nie pociągnął za sobą żadnych ofiar w ludziach. Przemysłowiec Edmund Czerniewicz z Wronek wyjechał samochodem z Wronek do Szamotuł. Niedaleko miejscowości Szczepankowa minął jadących nadjeżdżający z przeciwległej strony samochód. Nagle wyłonił się z tumanów kurzu rowerzysta, wobec czego kierowca samochodu zjechał, zderzając się jednocześnie z jadącym przed nim wozem. Samochód uległ zupełnie zdruzgotaniu. Czerniewicz i jego szofer są kontuzjowani i odnieśli obrażenia. Uległych wypadkowi zabrał inny samochód, powracający tą samą drogą do Wronek. Kierowca samochodu nie ponosi w tym wypadku żadnej winy, gdyż jechał tempem dość powolnym i dzięki temu uniknięto większego nieszczęścia. (wr.)

— **Katastrofy samochodowe.** Podczas jazdy do Tucholi uległ pod Makowskim samochód firmy Jankowskich z Bydgoszczy pożarowi wskutek eksplozji gazownika. Spaliła się cała karoserja oraz znajdujący się w wozie radioaparat z dwoma głośnikami. Powstała szkoda wynosi 10 000 zł. — W drodze do Gdyni między Kłobuczynem a Kaliskami uległ samochód kupca Kaji z Kościerzyny wypadkowi. Podczas jazdy pękła opona, przyczem szofer tak nagle samochód zahamował, że wóz się wywrócił. Pasażerowie odnieśli dość poważne obrażenia cieleśne. Samochód spalił się doszczętnie wskutek eksplozji gazownika. (x.)

— **Krwawa bójka na zabawie.** Podczas jednej z zabaw w Kamionkach wtargnęło na salę kilku osobników, którzy wszczęli awanturę, chcąc zabrać kasę. — Wywiązała się bójka na noże, podczas której zostali zażgani robotnik Dybowski z Kamionki, lat 21, i ogrodnik Manikowski z Mlewa. Wójt miejscowy Zieliński i gospodarz Szankowski zostali poranieni. Sprawców aresztowano tej samej nocy. (x.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Leszno.** (Zderzenie aut.) W ostatnich dniach mieliśmy na ulicy Dworcowej dwa zderzenia samochodowe. Jednej nocy zderzyły się dwie taksówki, przyczem pasażer został dość silnie poraniony odłamkami szyby. Jedną z taksówek jest poważnie uszkodzona. — Ostatnio znów zderzyła się inna taksówka z autem ciężarowym firmy Schneider i doznała także znacznych uszkodzeń. — (Pożar.) W lesie fundacji Sulkowski koło Dębna powstał pożar. Spaliło się na przestrzeni 1 morgi igliwie. Drzewa zostały nieznacznie tylko uszkodzone. Straty ocenia się na 300 zł. Przyczyna pożaru nieznana. — (Wycieczka z Białogostoku.) W zeszłą niedzielę zwiedziła miejscowy Bank Ludowy wycieczka z powiatu białostockiego, złożona z rolników i uczniów sejmikowej szkoły rolniczej w liczbie 60 osób. — (Miła zabawa.) Tradycyjna zabawa dzieci z ochronek SS. Elżbietanek miała i w tym roku wielkie powodzenie. Śliczny pochód przez miasto z orkiestrą 17 p. ul. na czele, kawa w ogrodzie „Gródów Leszczyńskich”, tańce dziatwy przyczyniły się do wesołego nastroju tak dzieci jak dorosłych. (s.)

20-lecie Stow. Młodzieży Polskiej Poznań-Tum

W niedzielę 14 lipca obchodziło Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej przy parafii katedralnej uroczystość 20-lecia swego istnienia.

Po zbiorze wszystkich stowarzyszeń i delegatów o godz. 8 na placu tumskim, udano się wspólnie na nabożeństwo do kościoła św. Małgorzaty na Śródcie. Podczas mszy św. przystąpiła młodzież do Komunii św. a uroczystościowe kazanie wygłosił dyrektor Zjedn. Młodzieży Polskiej ks. Biiko.

Po nabożeństwie odbyło się w Domu Katolickim na Śródcie uroczyste, jubileuszowe zebranie. Sala udekorowana sztandarami o barwach narodowych oraz sztandarami poszczególnych stowarzyszeń, szczerze była nabitą członkami stowarzyszeń oraz starszym obywatelstwem. Po otwarciu zebrania przez ks. Klause nastąpiła deklamacja wiersza „Młodzi”, którą wygłosił p. Janicki. Zkolei odczytał p. Semler zarys historii Stowarzyszenia, poczem pp. Klause i Libera odegrali utwór muzyczny. Po śpiewie solowym prof. Nowaka, odbyło się wręczenie dyplomów zasłużonym członkom, poczem nastąpiło składanie życzeń, wśród których wyróżniło się przemówienie ks. Zyndy z Pomorza oraz odczytania telegramów, wśród których odczytano telegram nadesłany przez ks. kardynała — Pry-

Kurjer Poznański
Adresy gości PWK
Publikowanie adresów
celem odnalezienia się przybywających
— patrz wydanie poranne

masa. Piękną tę uroczystość zakończono pieśnią „Hej do apelu”. Po południu odbyła się wycieczka familijna do ogrodu p. Wojciechowskiego na Zawadach, gdzie przy dźwiękach muzyki bawiono się ochoczko do późnego wieczora. (bp.)

Doroczny zjazd Podhalan

Doroczny walny zjazd Związku Podhalan odbędzie się w tym roku w początkach sierpnia. Dotychczasowe zjazdy odbywały się w Nowotaraszynie, na t. zw. Skalnym Podhalu. Zjazd tegoroczny odbędzie się, jak się dowiadujemy, w Żywcu. (paz)

SPORT

Hippika

Wyciągi konne w Bydgoszczy cieszące się wyjątkowym zainteresowaniem odbywają się do dn. 28 bm. Zatem ostatni dzień wyciągów niedziela 28 lipca. Ogółem będzie jeszcze 6 dni a więc dziś t. j. 17, sobota 20, niedziela 21, środa 24, sobota 27 i niedziela 28 lipca. Zgłoszenia do poszczególnych biegów są bardzo liczne to też gonitwy naogół są bardzo ciekawe.

Lekka atletyka

Ostatnie mistrzostwa austriackie pań przyniosły dobre wyniki, które podajemy ze względu na spotkanie Polsko — Austria w Królewskiej Hucie w dniu 28 bm. 100 m.: 1. Schurinek 12,9; 2. Schramek o 1 m. skok w dal: 1. Wagner 5,17; 2. Surinek 4,81; 3. Schramek 4,81; 80 m. przez pł.: 1. Singer 13,3; 2. Poltzer 13,5. Rzut oszczepem: 1. Floeckinger 30,805; 2. Singer 30,63. Bieg 800 m.: 1. Lahr 2:39,8; 2. Degen 2:40,8. Kula: 1. Perkaus 11,58 nowy rekord austriacki; 2. Schenk 9,88. 200 m. 1. Schurinek 27,6; 2. Wagner 28,3. Skok w wyż: 1. Mughlhauser 1,41; 2. Floeckinger 1,38. W dysku Perkaus świetnym rzutem 36,08 ustanowiła nowy rekord austriacki.

Pływanie

Komisja Sportowa P. Z. P. opracowała nowe minima na rok bieżący dla utrzymania tytułu mistrza okręgu: panowie (w nawiasach dla pań): 100 m. dow. — 1:35 (1:55); 400 m. dow. — 7:30 (9:10); 1500 m. dow. — 30:00 (36:00); 200 m. klas. — 3:35 (4:25); 100 m. wznak — 1:45 (2:10); 5×50 m. dow. 3:35 (4:50); 4×200 m. — 14:40; 4×100 m. dow. — (8:20). O ile dla konkurencji panów minima te nie są za wysokie, może za wyjątkiem czasu na 1500 m. dow., o tyle czasy wymagane od mistrzyń okręgowych są bezwarunkowo zbyt wysrubowane, przez co możliwym jest że na ogólną liczbę 7 konkurencji — tytuł ten zdobędzie za ledwie 4 lub 5 zawodniczek.

Również zawodnicy przychodzący na dalszych miejscach t. zw. punktowanych (do szóstego) muszą osiągnąć minimum kwalifikacyjne jeżeli mają im być zaliczone punkty. Minima te są następujące (w nawiasach podajemy liczby tyjące się pań): 100 m. dow. — 2:00 (2:20); 400 m. dow. — 9:30 (11:00); 1500 m. dow. 38:00 (44:00); 200 m. klas. — 4:35 (5:10); 100 m. w znak — 2:15 (2:35); 5×50 m. dow. — 4:40 (6:10); 4×200 m. dow. — 18:00 (4×100 m. — 10:00). Dla informacji podajemy jeszcze ilość punktów za poszczególne miejsca: I — 13 pkt., II — 8 p., III — 5 p., IV — 3 p. V — 2 p. i VI — 1 p. Stafety liczy się podwójnie a piłkę wodną — potrójnie. (wz)

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Polska krew”. W czwartek opera Pucciniego „Jaskółka” w doborowym wykonaniu pp. Dudiczówny, Drabika, Maja i Sendek kiego, kapelmistrz p. Wojciechowski. W piątek opera narodowa „Straszny dwór” w partji Stefana wystąpi gościnnie doskonała jej przedstawiciel Adam Dobosz. artysta opery warszawskiej, inne partje śpiewają pp. Gogojewiczowa, Kisielewska, Majchrzakówna, Karpacki, Romanowicz, Urbanowicz i Wawrzyniecki, kapelmistrz p. Wojciechowski.

W sobotę premiera operetki Zumpęgo „Farinelli” z pp. Fontanówna, Karska, Nochowicz, Barańskim, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim, Klichowskim, Romanowiczem, Sendekim, Syroczewskim, Wawrzynieckim i Wiśniewskim (tytułowa), kapelmistrz p. Mierzejewski, reżyser p. Folański.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś po raz 45 z rzędu rekordowa krotoczwila Adama Grzymały-Siedleckiego „Maman do wzięcia” w koncertowym wykonaniu całego zespołu. Teatr codziennie jest przepelniony a publiczność śmieje się do łez, frenetycznymi oklaskami przyjmując sztukę i wykonawców.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś w środe nieodwołalnie po raz ostatni gościnny występ Juliusza Osterwy i Stefana Jaracza w znakomitej komedji St. Zeromskiego p.

t. „Uciekla mi przepióreczka”, która spotkała się z entuzjastycznym przyjęciem ze strony publiczności wypełniająca salę teatru.

— **Występy Artystycznego Teatru Moskiewskiego (Stanisławskiego)** zaczynają się w czwartek komedją A. Ostrowskiego ze śpiewami i tańcami p. t. „Bieda nie hańbi” w 3 aktach. Zespół, składający się z 30 osób, przybywa do Poznania dziś wieczorem z Krakowa, gdzie w teatrze J. Słowackiego występował z ogromnym powodzeniem. W jednym z pism krakowskich czytamy p. in.: „Ta to właśnie subtelną i w każdym szczególe subtelnie przemysłana gra zespołowa, jest głównym atutem naszych gości. Widz patrzy i słucha z uczuciem pełnej satysfakcji, bo w żadnym momencie nie może wyobrazić sobie, by inna koncepcja całości, czy też poszczególnej roli była wogóle możliwa”. Występy wzbudziły w sferach artystycznych Poznania niebywałe zainteresowanie.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Polska krew”, operetka Nedbala. Czwartek, 18. 7. „Jaskółka”, opera Pucciniego. Piątek, 19. 7. „Straszny dwór”, opera Moniuszki. Sobota, 20. 7. „Farinelli” operetka Zumpęgo (premiera). Niedziela, 21. 7. „Mazepa”, opera Czajkowskiego. Poniedziałek, 22. 7. „Trubadur”, opera Verdięgo. Początek o godzinie 20. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Polski

DZIŚ — „Maman do wzięcia”, Czwartek, 18. 7. „Maman do wzięcia”. Piątek, 19. 7. „Maman do wzięcia”. Sobota, 20. 7. „Maman do wzięcia”. Niedziela, 21. 7. „Maman do wzięcia”. Poniedziałek, 22. 7. „Maman do wzięcia”. (Po raz 50-ty). Początek o godzinie 20. Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Uciekla mi przepióreczka” — Ostatni gość. występ Juliusza Osterwy i Stefana Jaracza. Czwartek, 18. 7. „Bieda nie hańbi” ze śpiewami i tańcami Ostrowskiego. — Występ Teatru Rosyjskiego (Stanisławskiego). Piątek, 19. 7. „Na dnie” Gorkija. — Występ Teatru Rosyjskiego (Stanisławskiego). Sobota, 20. 7. „Zaślubiny” Gogola. — Gościnny występ Teatru Rosyjskiego (Stanisławskiego). Początek o godzinie 20. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskięgo, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Mimochodem

Nie do poznania

Na Starym Rynku przystąpił do mnie jakiś poważny jegomość.

— Przepraszam, czy tutaj jest Stary Rynek?

— Owszem. A widząc, że nie spieszy mu się i ma ochotę na rozmowę, zapytałem:

— Pan jest zapewne nietutejszy. Jakże się panu nasz Poznań podoba?

— Ależ proszę bardzo! Mieszkam tutaj już 65 lat! od urodzenia. Pan się pewnie dziwi, że po tylu latach nie wiem, gdzie jest Stary Rynek. Tak, ale teraz nikt się tutaj nie wyzna. Proszę tylko posłuchać. Czekalem wczoraj na Rynku Wildeckim na „dziewiątkę”. Od kilkunastu lat jeżdżę nią do Sołacza.

Nadjeżdża wóz, wsiamam. Ani się nie spostrzegłem, a tu jestem już na Fabrycznej! Rany Boskie! Myślałem, że mam chyba zwarjował.

Pokazuje się, że to wóz linii 7.

Chcę wysiąść z tramwaju, każą mi wychodzić przednimi drzwiami. Paniel „dawniej” wyjść przednimi drzwiami z tramwaju, to była zbrodnia, a teraz sami każą!

Nie do poznania wszystko się u nas zmieniło!

Przychodzę do restauracji, gdzie od trzydziestu lat wstępuję codziennie na piwo. Gospodyni, stara poczciwa kobieta, pochylona nad jakąś książką, mówi półgłosem: „Sil wu ple, mesje. Marci. mesje. Sek złoty...”

— Co pani tam szwargocze? — pytam zdumiony.

— Uczę się po francusku. Wczoraj był jakiś gość z Paryża i nie mogliśmy się z nim rozmówić. Oszupiałem.

— No, ale muszę uciekać. Mój tramwaj nadjeżdża, zawolał gadatliwy starszek i wsiał do wagonu.

Tramwaj ruszył. Nagle rozległ się krzyk mojego przegodnego znajomego.

— Jak to? nie jedzie na Sołacz?! Jaka to znowu „dwunastka”?

I wyskoczył z tramwaju, przewracając w rozpędzie młoda panię.

Nie do poznania ten Poznań!

D i g a m m s.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

*Nominacje profesorów Wszechnicy Jagiellońskiej. Dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej zostali mianowani dr. Adam Heydl — profesorem nadzwyczajnym ekonomii i polityki ekonomicznej, dr. Ludwik Piotrowicz — profesorem zwyczaj. historii starożytnej, dr. Władysław Vorbrodt — prof. zwyczaj. chemii rolniczej, dr. Witold Gądzikiewicz — prof. zwyczaj. higieny, dr. Tadeusz Szydłowski prof. nadzwyczaj. historii sztuki.

Ekspedycja naukowa do Meksyku. Z Warszawy piszą nam: Państwowe Muzeum Zoologiczne wydelegowało kustoszów swych pp. dr. Tadeusza Wolskiego i dra. Tadeusza Jacewskiego na kilkotygodniowe badania zoologiczne do Meksyku. Zbadają oni wyżynę meksykańską jez. Chapala i Patzcuaro oraz najbliższe okolice. Mają zamiar zebrać bogate materiały tamtejszej fauny wodnej i przybrzeżnej. Materiał ten jest potrzebny do opracowania szeregu zagadnień zoogeograficznych i hydrobiologicznych. Obaj uczestnicy wycieczki prowadzili już badania zoologiczne w Ameryce: dr. Wolski w towarzystwie dyr. S. Tenenbauma w roku 1926 w Meksyku, a dr. Jacewski w l. 1. 1921-24 w południowej Brazylii, jako uczestnik trzeciej wyprawy ś. p. Chrostowskiego. (np.)

LITERATURA

Ejsmonda „W puszczy” po francusku. Tom świetnych opowiadań Juljusza Ejsmonda pt. „W puszczy” ukazał się w przekładzie francuskim p. Heinzela. Krytyka przyjęła go z wielkim uznaniem.

Do wydajemy książek? W latach 1907 do 1919 wychodziło w Polsce przeciętnie 2476 książek. Odąd wzrost wydawnictw jest niestanny. W r. 1925 wyszło 5060, w r. 1926 — 5243, w roku 1927 już 6204. Największy procent przyrostu wykazują oczywiście podręczniki szkolne.

Pięć tysięcy dolarów nagrody otrzymała pisarka amerykańska Jadwiga Connor Brown na konkursie, rozpisany przez firmę Little Brown i S-ka, oraz miesięcznik „Atlantic Monthly”. Przedmiotem konkursu było napisanie jakiegokolwiek biogramu. Pani Brown opracowała biografię swojej babki Marji, która wywodziła się z rodziny Ebenezera Fostera, jednego z głównych uczestników rewolucji amerykańskiej przeciw Anglii. Biografia jest napisana w formie dialogu. (zo)

TEATR

Ku czci Wojciecha Bogusławskiego. Czternasty zeszyt dwutygodnika „Scena Polska” jest poświęcony pamięci Wojciecha Bogusławskiego, w stulecie jego śmierci. Na pierwszej stronie umieszczony jest jego portret. Zaslugi Bogusławskiego omawiają dwa pierwsze artykuły: „Żywot i trud W. B.” i L. Simona „Czyn W. B. a polska tradycja teatralna.” Artykuł A. Ch. pt. „Za króla Stasia” kreśli tło epoki, na której powstawał polski teatr. Pierwszemu okresowi życia polskiego teatru poświęcone są Karoliny Beylin: „Plotki i ploteczki z czasów teatru Bogusławskiego w Warszawie” i wyjątki z pracy M. Rulikowskiego „Gmachy i sale teatralne w dawnej Warszawie”. Wreszcie w zeszytach znajduje się odezwa „O pomnik W. Bogusławskiego”.

Z teatru w Toruniu. Nasz korespondent toruński (A. M.) donosi: Teatr toruński był w ostatnich czasach widowścią niecodziennych atrakcyj. Oto przedewszystkiem płocki teatr regionalny wystąpił trzykrotnie z „Weselem na Kurpiach”, które doznało na gruncie tutejszym entuzjastycznego przyjęcia. Tem większa szkoda, że brak należytej reklamy odbił się na frekwencji. Ołbrzymie powodzenie miała „Reduta” z Osterwą w „Przebiegach” Żeromskiego. Zapowiedziana na 11. bm. premiera „Spadkobiercy” w ostatniej chwili zastąpiono „Panną Flute”. Obecnie przygotowuje się „Cyganek Azę” (przeróbka sceniczna „Chaty za wsią”) na inaugurację „teatru leśnego” na placu wystawowym.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Nowe nabytki Muzeum Narodowego. Z Warszawy piszą nam: Zbiory Muzeum Narodowego pomnożyły się o szereg zabytków, ofiarowanych przez różnych ofiarodawców. M. in. przybyły: rysunek Orłowskiego, 118 monet polskich srebrnych, 10 miedzianych i 2 monety rzymskie, prasa mennicza z monogramem Stanisława Augusta oraz datą 1768, rękopis plk. Kamińskiego z r. 1831, tablica kamienna z napisem: „Ulica św. Inego”, 3 młoty kamienne, znalezione pod Turonem na Polesiu, bezmian mosiężny z XVIII w., urna, wykopana na cmentarzu we wsi Krasy Borkowskie, pow. warsz., tłok pieczętny Kawalerji Narodowej z r. ok. 1790, mentyk husarski rosyjski z pocz. 19 wieku, koszyk arabski z Oazy Biskra, sztylet z Assuanu, pamiątki i druki z r. 1863, 7 afiszów wystawy Sewilli, szereg katalogów, kilka książek i kilka drobiazków.

MUZYKA

ś. p. Władysław Miller. Z Warszawy piszą nam: Zmarł na udar sercowy ś. p. Władysław Miller, znany pedagog i krytyk muzyczny. Zmarły poza recenzjami muzycznymi, pisywał dużo do wydawnictw encyklopedycznych i specjalnych. Pozostawił gromadzone skrzętnie zbiory nut i rzadkich wydawnictw muzycznych, które rodzina zamierza ofiarować do zbiorów Warszawskiego Tow. muzycznego. Zmarły był synem znanego śpiewaka, Władysława Millera, który występując na scenach włoskich, zdobył tam sobie, za głos niezwykle piękny, przydomek „la campana polacca” — „dzwon polski”. (mw)

NOWA MAPA TATRZAŃSKA

Zakopane, 12 lipca.

P. Tadeusz Zwoliński, autor mapy Tatr polskich, która doszła do siedmiu wydań w ciągu kilkunastu lat, wyda niedługo mapę hipsometryczną całych Tatr, nie tylko polskich. Jest to dla naszej kartografji niemałe wydarzenie, jako że mapy takiej, pod każdym względem wzorowej, brak nam było dotychczas.

Udałem się do p. Zwolińskiego o parę szczegółów. Wrócił on właśnie ze Lwowa, gdzie z dr. Eugenjuszem Romerem — swym profesorem — załatwił ostatecznie sprawy wydawnicze. Mapa ta bowiem będzie wydana przez Instytut Kartograficzny.

Pracował nad nią p. Zwoliński pięć lat zgóry. Oryginalny rysunek jest wykonany w podziale 1:25 tysięcy, co znaczy, że 1 cm na mapie odpowiada 250 metrom w terenie. Wykonaną będzie w podziale 1:40 tysięcy i obejmie dwa arkusze kwadratowe o boku około 72 cm. Na razie do druku poszła sekcja wschodnia, obejmująca całe Tatry Bielskie ze słynnymi jaskiniami i całe Tatry Wysokie aż po gniazdo Wielkiej Kopy Koprowej. Wąski, trzycentymetrowy pasek zachodni tej sekcji powtórzony będzie na drugim arkuszu, który wydany zostanie na lato 1930 roku. Ta sekcja obejmie całość Tatr Zachodnich, po Poronin, Pribiline i Siwy Wierch na zachodzie.

Mapa ta przyniesie przedewszystkiem nowy rysunek warstwic i skał, wykonany na podstawie wielu tysięcy fotografii własnych i cudzych. Z niemałą pomocą przyszła autorowi fotografia lotnicza. Dwadzieścia kolorów, specjalnie dobranych uwypukli rzeźbę terenu. Jako mapa turystyczna, zawierać będzie wszystkie drogi i ścieżki (a nawet perci). W odpowiednich sygnaturach podane zostaną barwne znaki orientacyjne, nad których stanem czuwa Polskie Towarzystwo Tatrzańskie. Nomenklatura będzie możliwie najdokładniejszą. Autor w niezliczonych wycieczkach i badaniach wydobyl bardzo ciekawe, przeważnie zapomniane i nieużywane już nazwy ludowe, zwłaszcza na obszarze regli wschodnich i w osiedlach góralskich. Do pewnego stopnia nowością będzie wprowadzenie na mapę stref roślinności a mianowicie lasów, hal śródgórskich i jak najdokładniej opracowanych płatów kosodrzewiny. Oznaczone będą szczególnie dokładnie osobne nawet szalasy pasterskie, schroniska, kamienne koleby (zdatne do noclegu) i grotty, do których odkrycia autor wraz z bratem Stefanem dużo się przyczynił.

Szczegółowe objaśnienie znaków umieszczonych zostanie na mapie Tatr Wysokich; na sekcji Tatr Zachodnich pomieszczone będzie orientacyjna mała mapka okolic podtatrzańskich (w podziale ok. 1:400 tysięcy) ze szczegółowym oznaczeniem linii komunikacyjnych.

Zasłużony lwowski Instytut Kartograficzny niewątpliwie wywiąże się z trudnego zadania, jak zawsze tj. wybornie. Jego kierownik, prof. Eug. Romer wyraził swemu dawnemu uczniowi szczere za tę pracę uznanie. Będzie to piękny pomnik polskiej kartografji.

J. Ml.

KSIĄŻKI NADEŚLANE

Ernest Meumann. „Zarys Pedagogiki eksperymentalnej”. Przełożył Wiktor Mendalski. Zeszyt I. Biblioteka przekładów dzieł naukowych. Brześć nad Bugiem, 1929. Nakład i skład główny Wydawnictwo „Kresów ilustrowanych”.

POWIEŚĆ O JULJUSZU SŁOWACKIM

Jeszcze zanim ukazała się powieść Julj. Wołoszynowskiego „Słowacki”, ogłoszono wszędzie, że oto rodzi się dzieło w typie u nas jeszcze nie spotykanym: powieść osnuta na tle życia poety. Informacja ta niezupełnie była ścisła, gdyż „Słowacki” Wołoszynowski nie jest bynajmniej pierwszą polską powieścią literacko-biograficzną. Było takich powieści u nas już kilka, a pierwsza z nich ukazała się jeszcze za życia Słowackiego, w r. 1845; powieść tę p. t. „Jan Kochanowski w Czarnolesie” napisała Klementyna z Taziskich Hoffmanowa. Później pojawiły się powieści o Reju z Nagłowic (Zuzanna Morawska), o Klemensie Janickim i innych, przeważnie starszych pisarzach. Powieścią o Mickiewiczu, a nie dokumentem korespondencyjnym są — jak twierdzą krytycy — „Listy z podróży” Odyńca. O Władysławie Orkanie powieść napisał Sewer („Matka”), a niedawno wydano fragmenty powieści Lacka o Wyspiańskim. Bibliografowie wyszperaliby jeszcze więcej takich powieści, bo spamiętać wszystkie trudno.

Nie może więc powiedzieć o sobie Wołoszynowski słowami rzymskiego poety, że „ignotum aliis novavit opus” — że zapoczątkował niespotykany u nas rodzaj literacki. Jednakże okoliczność ta nie szkodzi ani samemu Wołoszynowskiemu ani jego powieści. Bo też owo zaciekawienie się zgóry powieścią Wołoszynowskiego miało źródło i uzasadnienie nie tylko w rzekomej nowości rodzaju literackiego, ale także (i to może głównie) w dobrej reputacji samego autora, który dał się już poznać poprzednio trzema tomami utworów. Wreszcie do „przednarodzinowej” sławy powieści przyczyniła się jeszcze jedna okoliczność — jej aktualność. Poczęta bowiem została ta powieść w onej chwili, kiedy wśród gędzby dzwonów krakowskich prowadzona na Wawel śmiertelne szczytki samego Słowackiego; wtedy to przecie również poczęte zostały — z Juljuszowej myśli — dwa dramaty o Zborowskim, budzące w tym roku taki rozgłos. Słowem, ów tak często przez Słowackiego wprowadzany motyw zapłodnienia przez popioły, stał się, gdy chodzi o samego poeę, zupełną rzeczywistością; popioły autora „Lilli Wenedy” dobyte z grobu i wiezione na ojczystą ziemię, zapłonily twórczość kilku poetów...

Wołoszynowski debiutował (w „Okularach”) jako liryk — bo też jest głównie lirycznym i tam gdzie temat jest liryczny, on czuje się najlepiej. W partjach opisowych jest wtedy silny, gdy stąpa po rodzinnej ziemi kresowej; w innych miejscach często widziemy jakby tło niepodmalowane lub niewyraźne. Iwencja narracyjna jest niestety dość nikła; z tak bogatego materiału, jakim są same listy Słowackiego, możnaby daleko więcej wydobyć — ale ps! nie wolno nikomu parzuchać tematu, więc nie bierzmy tego za złe Wołoszynowskiemu, że materiału nie wyzyskał tak, jakby można. Ma rację Wasylewski, mówiąc we wstępie, że jest do napisania kilka jeszcze powieści o Słowackim. I właśnie ciekawa naprawdę byłaby powieść o charakterze historycznym — by dzisiejszym okiem ktoś spojrział na wszystkie wzniosłości i śmieszności doby romantycznej, ukazał w całej plastycznej wyrazistości owe postacie, z którymi stykał się Słowacki, owych Ropelewskich, Odyńców, Lelewełów (z kutasami u butów!) i mnóstwo innych osób! Byłaby to galerja arcyciekawa i warta obejrzenia.

U Wołoszynowskiego postaci te spotyka się nieraz, ale ich się nie zapamiętywa, nie dostrzega się ich prawie. Są one jakby marami myśli samego bohatera tytułowego. Zdobywając się na wielkie subtelności psychologiczne (ale tylko gdy chodzi o jedną osobę centralną, t. j. samego Słowackiego), rzadko zdobywa się Wołoszynowski na narzucenie nam wizji materialnej, cielesnej, osób i faktów. Widzi się wszystko tylko oczyma duszy, nie oczyma ciała. Bo też autorowi najwidoczniej brak zmysłu epickiego (może umyślnie go w sobie zaniedbu-

je?), a w każdym razie historycznego. W jednym z najpiękniejszych ustępów powieści, w opowiadaniu o improwizacji dwóch wieszczów, spotyka się w ustach Słowackiego wyraz góralski „piargi”, wprowadzony do literatury dopiero przez Tetmajera. W gimnazjum wileńskim, jak opowiada Wołoszynowski, rok szkolny zaczyna się w maju, a uczniowie zaraz na pierwszej lekcji języka łacińskiego muszą znać całą konjugację pierwszą (przyczem dziewięć- czy dziesięcioletni Julek oczywiście nie wie, że de- to- stor należy do deponencjów!). W Paryżu i gdzieindziej przed stu laty spotyka Słowacki różne cuda techniki, nad którymi podobno niepotrzebnie głowił się później Edison...

Ale dajmy temu spokój! Miał do tego autor zupełne prawo, pisząc powieść o Słowackim. Upoważnił go sam autor „Balladyny”: „Niech tysiące anachronizmów przerazi śpiących w grobie historyków i kronikarzy — a jeżeli to wszystko ma wewnętrzną siłę żywota, jeżeli stworzyło się w głowie poety podług praw boskich, jeżeli instynkt poetycki był lepszym od rozsądku, który nieraz tę lub ową rzecz potępił” — tedy powieść Wołoszynowskiego wprawdzie nie odsoni przed nami wszystkich tajemnic wielkiego poety, ale przybliży go nam i sympatję nową dlań zjedna.

Ma Wołoszynowski wielką łatwość pisania, to też pisząc o Słowackim „jak Ariost pędził, nie jak Homer ślepy”. Styl potoczny, giętki — do zwrotów niespodzianych i skojarzeń zdolny — jest skarbem wielkim, tylko go trwonić nie trzeba. A właśnie Wołoszynowski trwoni go niekiedy bez potrzeby — aż chciałoby się zawołać z Malczewskim, strawestowanym w pierwszym rozdziale powieści: „Ej, ty na szybkim koniu gdzie pędzisz kozaczko?” Ta wartość pióra, płynność słów grozić może zalewem, powodzią. Tego strzec się winien Wołoszynowski i wierzę, że ustrzec się potrafi. Wszak potrafił tak sprawnie ujmować w karby styl swój w „Potędzie snu”, gdzie zwięzłe zdania, tworząc jakby wierszowe całości, wnoszą do poezji naszej formę naprawdę oryginalną i niezwykłą.

Warszawa.

Józef Birkenmajer.

PISMA NADEŚLANE

„Lud”. Zeszyt I-II. Organ Polsk. Tow. Etnologicznego, wydawany przez Polskie Tow. Ludoznawcze we Lwowie. Treść: Zienkiewiczowa F. „Projekt i uzasadnienie skorowidzów do wydawnictw etnograficznych Akademji Umiejętności”. — Seweryn T. „Kaszubskie zlotogłowie i nowe hafty wdzydzkie”. — Fränklowa G. „Wycianka żydowska w Polsce”. — Udziała S. „Zabawki z roślin”. — Zborowski J. „Pieśń o standrechcie i Proćpakowej bandzie w roku 1795”. — Recenzje i sprawozdania. — Kronika etnologiczna.

„Przegląd teologiczny” nr. 2. Kwartalnik naukowy, organ Polskiego Tow. Teologicznego. Treść: X. Zdzisław Obertyński: „Agenda wileńska z r. 1499”. — X. Eugenjusz Żukowski: „Świadectwo Ignacego z Antjochji o rzymskim prymacie”. — X. Piotr Stach: „Miejsce powstania Listów wieziennych św. Pawła”. — X. Kamil Kantak: „Życie wewnętrzne bernardynów w dobie przedreformacyjnej”. — Recenzje. — Kronika. Dodatek: „Ruch teologiczny”. Treść: „Św. Benedykt z Nursji”. — „Anni discretionis” w prawie kanonicznym. — Nowe publikacje teologiczne.

„Scena Polska” nr. 14. Organ Związku Artystów Polskich. Numer poświęcony Wojciechowi Bogusławskiemu, twórcy Sceny Narodowej. Treść: „Żywot i trud Wojciecha Bogusławskiego”. — Ludwik Simon: „Czyn Wojciecha Bogusławskiego a polska tradycja teatralna”. — A. Ch.: „Za króla Stasia”. — Karolina Beylin: „Plotki i ploteczki z czasów teatru Bogusławskiego w Warszawie”. — „Gmachy i sale teatralne w dawnej Warszawie”. — „O pomnik W. Bogusławskiego”. — L. J.: „Interesujący eksperyment”. — K. Stromenger: „Analfabetyzm muzyczny u młodych śpiewaków”. — Dr. W. Jampolski: „Krytyk i aktor”. — Mieczysław Ryszkowski: „Głośniej i wyraźniej”. — Kronika: Teatry polskie. — Z całego świata. — To i owo. — Sprawy Z. A. S. P.

„Przegląd Księgarski” nr. 27. Organ Związku Księgarzy Polskich. Treść numeru: Ad. Sz. „W miesiącu na l...”. — St. Kowalczyk „Współczesne księgarstwo polskie”. — Wu. „Lekcja moralności w „ięgarni”. — „Gdzie giną książki?”. — „Daje się głos”. — Wyjaśnienia. — Komunikat Biura Zw. Księgarzy Polskich. — Kronika księgarska. — Informacje i wiadomości. — Przegląd czasopism.

*) Biblioteka Autorów polskich t. I. Juljan Wołoszynowski — „Słowacki”. Ze wstępem Stanisława Wasylewskiego Wydawnictwo Polskie R. Wegner w Poznaniu.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

Wystawa na wystawie

Wystawa ruchoma prób i wzorów przemysłu krajowego

Polska rozdarta na trzy zabory, nie tylko nie prowadziła własnej polityki ekonomicznej, lecz stała się terenem obcej ekspansji gospodarczej, gdyż rządy zaborcze powstrzymywały rozwój przemysłu na ziemiach polskich, by ich własny przemysł miał jaknajwiększe rynki zbytu.

W celu szerzenia wśród społeczeństwa idei samowystarczalności gospodarczej została założona w r. 1910 w Warszawie wystawa ruchoma prób i wzorów przemysłu krajowego, która w ciągu swej pracy od 1910 do 1914 r. odwiedziła wszystkie prawie większe miejscowości b. Kongresówki, urządzając przeszło 100 wystaw. Poza tem gościła częstokroć na terenie b. zaboru austriackiego, zaś na Wszechrosyjskiej Wystawie w Kijowie posiadała własny pawilon. Pożyteczną tę pracę przerwała wojna.

Odrodzona Polska odziedziczyła po czasach niewoli cały szereg grzechów. Handel i przemysł w dalszym ciągu zaopatrywały się w towary przez Berlin i Wiedeń, pomimo, że te same produkty wytwarzano w kraju. Powoli stosunki te uległy stopniowej naprawie, lecz psychoza kupowania wyrobów obcych przyczyniła się w znacznym stopniu do spadku złotego w r. 1924/5. Reakcja przeciwko takiemu stanowi rzeczy wywołała powstanie kilku organizacji, mających na celu popieranie wytwórczości krajowej m. i. doprowadziła do odnowienia działalności wystawy ruchomej. Od sierpnia 1925 rozniósł wystawę po całej Polsce hasła popierania wytwórczości krajowej i zapoznaje społeczeństwo z dorobkiem gospodarczym Polski. W ciągu powyższego okresu urządziła wystawę 80 postojów, które łącznie z przedwojennymi zwiedziło przeszło 2.000.000 osób ze wszystkich sfer społeczeństwa. Dowodzi to skuteczności tego środka propagandowego, gdyż na dużo większe, ale dalsze wystawy mogą przyjeżdżać zaledwie nieliczne jednostki.

Wystawa ruchoma ma za zadanie zapoznanie sfer gospodarczych poszczególnych dzielnic z wytwórczością całego kraju, urządzając konferencje, udzielając informacji o źródłach produkcji i ułatwiając w ten sposób nabywanie towarów krajowych.

Wystawa ruchoma nie ogranicza swej działalności do terenu krajowego, lecz z polecenia ministerstw: spraw zagranicznych oraz przemysłu i handlu wyjeżdża na cały szereg wielkich wystaw zagranicznych, zdobywając dla przemysłu polskiego nowe rynki zbytu i liczne odznaczenia.

Podkreślić należy, że swą wzorową organizacją wprowadziła w podziw obcych. Na rumuńskiej Powszechnej Wystawie Przemysłowo - Rolniczej przyznano wystawie ruchomej złoty medal za wzorową organizację, zaś o metody tej organizacji informowali się przedstawiciele Francji, Rumunii i Czechosłowacji, chcąc podobną instytucję założyć u siebie. Również i na Targach Skandynawsko-Bałtyckich w Sztokholmie wystawa ruchoma budziła ogólny podziw.

Na generalnej rewii polskiego dorobku dziesięcioletniego, jaką jest P. W. K., nie mogło zabraknąć wystawy ruchomej. Pawilon jej mieści się na terenach „D”, w budynku bazarów handlowych, obok pawilonu Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupieckich, zaś doskonale funkcjonujące biuro udziela tam wszelkich informacji, dotyczących uczestnictwa w wystawie ruchomej i korzystania z jej agend. O pożyteczności i celowości uczestniczenia w tej imprezie dla polskiego kupca i przemysłowca, muszą każdego przekonać przytoczone wyżej dowody.

W pałacu rządowym

Szkoły specjalne

Jedną z sal Min. W. R. i O. P. w pałacu rządowym zajmuje szkolnictwo specjalne: prace głuchoniemych, niewidomych, metody ich nauczania — rzeczy niezmiernie ciekawe, bo to otwieranie drogi na świat tym, których tak niedawno jeszcze rzucano ludzkość przed kruchty kościelne i poruczała jedynie miłosierdziu pobożnych

Szkolnictwo specjalne ma za zadanie uzbroić tych ludzi w siły do walki o kawałek chleba, a jednocześnie umilić im życie. Widzimy wyroby uczniów tych szkół, które nam mówią, że są to ludzie niejednokrotnie wszechstronnie uzdolnieni. Widzimy książki, a raczej olbrzymich sześć tomów in folio. To „W pustyni i w puszczy” Sienkiewicza. Ociemniał, czy niewidomi od urodzenia czytają ją, dotykając rozpoznając litery. Ile pracy wymaga tego rodzaju przełożenie liter naszego alfabetu na wypukłości alfabetu dla niewidomych.

W ciągu rozmowy z organizatorem tej części wystawy proszę o wyjaśnienia w tej i innej dziedzinie.

— Co charakteryzuje niewidomych — mówi mi — to fenomenalna pamięć. Pozwala im ona opanowywać z łatwością przedewszystkiem muzykę. I oto powstaje pytanie, czy na tej pamięci nie należałoby oprzeć sposobu nauczania ich pisma? Czy nie należałoby dla nich zastąpić pismo głoskowe przez pojęciowe? Oczywiście, są pewne trudności, ale przecież umożliwiłoby to umiędzynarodowienie opieki nad ociemniałymi, gdyż książki, pisma i wszelkie druki uniezależniłyby się od języka, uczyniło zrozumiałymi dla całego świata i ułatwiło zarówno twórczość, jak i konsumpcję w tym kierunku, nadając im cechy masowe. Aleśmy jeszcze nie doszli do tych rozważań, nie doszliśmy nawet my Polacy, którzy dziś zajmujemy w dziedzinie szkolnictwa specjalnego czołowe miejsce na świecie...

Dalej jest praca nad niedorozwinięciem. I tu spotykamy się z zagadnieniem, gdzie jest niedorozwój? gdzie jest zaniedbanie rozwoju? gdzie wreszcie beznadziejne upośledzenie umysłowe? Rozróżnienie to jest konieczne — nie można bowiem gromadzić dzieci z kilku tych kategorii razem, aby nie stworzyć warunków przygnębienia, nie wstrzymywać rozwoju tych, co mogą iść przedziej i nie nękać bezowocnie innych, którzy przy dzisiejszym stanie rzeczy pedagogicznie skazani są na degenerację.

Specjalne gablotki okazują nam cały system badania dzieci i ich stopnia rozwoju zapomocą szeregu testów. Długie badania tysięcy dzieci wykazują ich zdolności podług odpowiedzi na obmyślane pytania. W ten sposób stopień rozwoju każdego dziecka można określić procentowo. Przyjmując normalny rozwój za 100, uważa się obniżenie tej granicy do 80 za zaniedbanie, poniżej zaś 20 za matołkostwo; cała reszta pomiędzy 20 a 80 stopniami

stanowi materiał dla szkolnictwa specjalnego, którego skutki możemy obserwowować. Widzimy bowiem na szeregu eksponatów, w jaki sposób dziecko, racjonalnie wychowane, powoli poczyną się unormalniać, czasem wszechstronnie, czasem tylko w pewnym kierunku, jeżeli rozwinąć można tylko pewną część jego zamilowań i uzdolnień. Praca ta wymaga serca, to wiemy a priori. Na wystawie przekonujemy się, że wymaga ona niesłychanego nakładu drobiazgowej systematyczności, benedyktyńskiej skrupulatności, no i wiedzy.

I oto przychodzi jedna myśl. Służną i humanitarną rzeczą jest danie upośledzonym możliwości dociągnięcia się do normalnego życia, ale czy nie należałoby także pomyśleć jeszcze o jednym typie szkoły specjalnej: dla wyjątkowo zdolnych. Ze stanowiska społecznego szkolnictwo specjalne jest ratowaniem okrucich; ten nowy typ szkoły mógłby być czemś w rodzaju „hodowli” genjuszów, sposobem rozwijania ludzi, których dziś program, dla przeciętności stworzony, bądź co bądź opóźnia.

Warto zainteresować się tym działem wystawy. Nie jest on może tak efektowny, jak inne, jest jednak skupiony, daje całość niezmiernie pełną i kolosalnie bogactwo myśli twórczych, oryginalnych.

Zjazd Delegatów Związku Tow. Ogrodów Działkowych

W dniu 13 i 14 lipca br. odbył się w Poznaniu Zjazd Delegatów Związku Towarzystw Ogrodów Działkowych z całej Rzeczypospolitej. Udział w Zjeździe wzięli przedstawiciele władz, organizacji i zaproszeni goście. Przyjeżdżających przedstawicieli i gości powitał przez Związek p. dyrektor Marciniak. W pierwszym dniu obrad na marszałka Zjazdu poproszono p. dr. Szulca — radcę magistratu w Poznaniu; drugiego dnia marszałkował p. Wodwud, inspektor Ogrodów Miejskich w Grudziądzu. Do pióra powołano p. Nowaka z Katowic i p. Mulczyńskiego z Poznania. Ponadto weszli w skład prezydium pp.: starszy radca Dusza — magistrat Kraków; radca Cybichowski — magistrat Poznań; Bugajski — prezes rady miejskiej, Częstochowa; dr. Ilski, radca magistratu — Warszawa; dr. Rudkowski — dyrektor Okr. Zw. Kas Chorych w Poznaniu. Naogół obrady miały charakter poważny i rzeczowy. W dyskusjach brali gorący udział przedstawiciele powyższych organizacji.

Na Zjeździe przyjęto rezolucję w której zwrócono się do Ministerstwa Pr. i Op. Społecznej z prośbą o poczynienie starań jak najszybszego wprowadzenia w życie ustawy o Ogrodach Działkowych. Dwudniowe obrady zakończone zostały jednomyślnie i harmonijnie pod hasłem rozpowszechniania idei ogrodów działkowych w Rzeczypospolitej i organizowania takich placówek, gdzie ich jeszcze brakuje.

W skład rady Związku wchodzi pp.: dr. Dworzańczyk, dyr. dep. Pr. i Op. Społecznej — Warszawa; dr. Ilski — radca magistratu — Warszawa; radca Cybichowski — Poznań; radca Dusza magistrat — Kraków; referent Ciuiński — Wilno; Marczyński — Poznań; Słomiński — Bydgoszcz; Niklański — Zawiercie; ks. Niesiołowski — Pleszew; Kaczorowski — Łódź; Nowak — Katowice; Butlewski — Grudziądz; Politowicz — Gniezno; Dobrowolski — Częstochowa i inni.

Rada Związku obrała Zarząd, w którego skład weszli pp.: dyrektor Marciniak — jako prezes; dr. Rudkowski, naczelnik Wilczyński i p. Wodwud — jako ławnicy, Janicki — jako instruktor, Lubawy — jako sekretarz i Jaszcz — jako skarbnik. Poza tem z uznaniem stwierdzono szeroki rozwój i gorącą działalność Związku, do którego należy: 30 Tow. Ogr. Działk., 13 Miast i 25 Kas Chorych. W fazie są obecnie miasta: Warszawa, Lublin i Łódź.

Po ukończeniu obrad przedstawiciele władz i organizacji zarówno jak zaproszeni goście udali się na P. W. K. gdzie na terenie „E” zwiedzili wzorowe ogródki działkowe z odpowiednimi wykresami graficznymi, statystyką i fotografiami, informującami o działalności i postępie akcji ogrodów działkowych.

Polacy zagraniczni w drodze

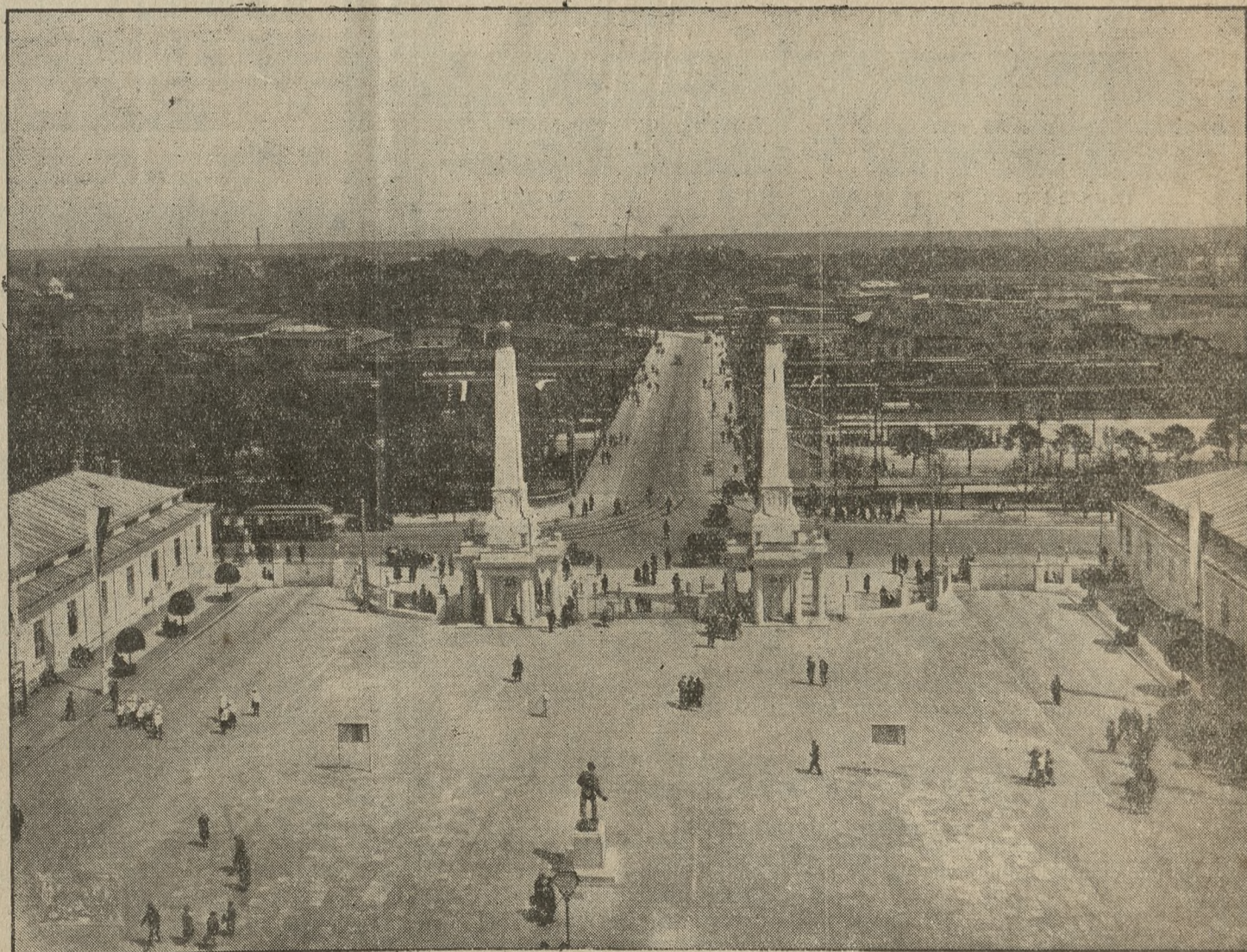
Dziś o godzinie 22.51 pociągiem pospiesznym z Warszawy przybywa do Poznania, celem zwiedzenia P. W. K. wycieczka delegatów na kongres Polaków zagranicznych, który obradował ostatnio w stolicy. Przybywa ogółem 150 osób.

Polakami zagranicznymi będzie się opiekował magistrat miasta Poznania.

Wystawa jest magnesem

Wycieczka dziennikarzy szwajcarskich, która miała opuścić Poznań w dniu dzisiejszym, postanowiła przedłużyć swój pobyt o jedną dobę, zaś wycieczka dziennikarzy z Nadrenji i Westfalji pozostanie tutaj o dwa dni po nad zakreślony program.

Z panoramy P. W. K.

Główne wejście z ulicy Marszałka Focha

RADJO

Programy radjofonijne

Czwartek, dnia 18 lipca 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna (prof. Waxman); godz. 12.20 radjografja (syst. Fultona); godz. 12.50 komunikaty P. W. K.; godz. 13.00 sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien.; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln., PAT, „prawozdanie o ruchu statków itd.”; godz. 17.10 lekcja alfabetu Morse'a (kpt. Mickiewicz); godz. 17.25 kurs języka francuskiego (wykl. p. Omer Neveux); godzina 17.45 komunikat Złotu Narodowego Harcerzy; godz. 17.50 komunikaty P. W. K.; godz. 18.00 koncert solistów (transmisja z Warszawy); godz. 19.00 nadprogram; godz. 19.20 odczyt rolniczy p. t. „Lucerna — jej znaczenie i uprawa” (wygl. p. Władysław Góralewski); godz. 19.40 rolnicza skrzynka radjowa (wygl. p. Józef Rządowski); godzina 20.00 odczyt p. t. „Obozy i wycieczki” (wygl. prof. Oskar Zawrocki); godz. 20.15 odczyt p. t. „Opowiadania ludu Wielkopolskiego” — c. d. (wygl. p. Jerzy Soplica); godz. 20.30—22.00 koncert wieczorny. Wykonawcy: prof. Józef Pawlak (organy), (transmisja z sali reprezentacyjnej P. W. K., Władysław Sowiński (tenor), Jadwiga Komorowska (akomp.); godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. 22.15 radjografja (system Fultona).

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Seniorów w Poznaniu** odbędzie miesięczne zebranie dziś we środę, 17. bm. o godz. 20 w własnym lokalu posiedzeń przy Alejach Marcinkowskiego nr. 26. Na porządku obrad m. i. referat: „Wrażenia z podróży do Rzymu” oraz sprawa następnej wycieczki rodzinnej.
— **Stow. Pracowników Fryzjerskich.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 20 w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8. Na porządku obrad m. i. sprawozdanie z „Dnia Fryzjerstwa Polskiego”.
— **Kadra Żeglarska Ligi Morskiej i Tow. Hodowców Gołębi Poczтовых „Wesoła Nowina”, Jeżyca.** Zebranie ple-

narne odbędzie się dnia 19 bm. o godz. 20 w lokalu p. Kasperkowej przy ul. Kraśzewskiego 16.

— **„Sokol” Śródka.** Półroczne walne zebranie odbędzie się dnia 18 bm. o godz. 20 w sali Domu Katolickiego. Na porządku obrad m. in. sprawa 15-lecia.

— **Polsko-Katolickie Tow. Głuchoniemych.** Zebranie odbędzie się dnia 21 bm. o godz. 16 w sali p. Jarockiego.

Rzecznej. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 19 bm. o godz. 19.30 u koł. M. Czechoskiego, W. Garbary 8.

— **Stow. Młodzieży Polsko-Kat. pod wezwaniem św. Stan. Kostki.** Półroczne walne zebranie odbędzie się dnia 19 bm. w parafjalnej salce zebrań o godz. 19.30. Na porządku obrad wybór zarządu i rozpatrzenie wielu ważnych spraw.

— **Koło Śpiewackie im. Moniuszki.** Półroczne walne zebranie odbędzie się dn. 19 bm. o godz. 20 w sali p. Jarockiego. Z powodu bardzo ważnych spraw obecność wszystkich członków pożądana.

— **Polski Zw. Krawców i Krawczyń Konieckich.** Zapowiedziane na 20 b. m. zebranie odbędzie się dnia 27 bm.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIMI!

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: J. Fejge 2 zł. — Adam Pluciński 10 zł. — N. N. 10 zł. — N. N. 3 zł. — S. K. 2 zł. — P. W. z gorącą prośbą w pewnej intencji 5 zł. — Marjan Mikietyński, Niegolewskich 12. 15 zł. — J. K. z podziękowaniem za otrzymaną łaskę z prośbą o dalsze, 5 zł. — Franciszek Kasprówicz 10 zł. — Pelagja Krzyżanowska 2 zł. — N. N. 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 1 836,80 złotych.

Na kaplicę SS. Karmelitanek: Jano stwo Kajewscy zamiast wieńca na trumnę śp. Franciszka Dobrego 20 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 72.— zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Józef Krystek, mistrz krawiecki, 58 l. Irena Pohlandówna, 4 m. 1 dz. Pelagia Woźniakówna, 30 l. Kazimierz Stachowiak, 31.5 m. 12 dni Hil Grünberg, ksiązkowy, 24 l. Katarzyna Sommerowa, z domu Urbanowicz, 72 l. Ludwik Jssmer, robotnik, 30 l. Marja Longina Ciesielska, 7 mies. Antonina Hecka, z domu Kaźmierska, 86 l. Bernard Cieszyński, rolnik, 40 lat.

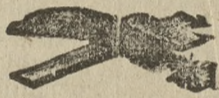
Lekarz powiada:

...A poza tem proszę dziecku często dawać kakao. ale dobre Czekolada oraz kakao Piaseckiego, wyrabiane najszlachetniejszych i najczystszych surowców w największej fabryce czekolady w Polsce, A Piasecki S. A. w Krakowie, urządzonej według najnowszych zdobyczy techniki, daje dziecku najlepsze sily, które są fundamentem jego późniejszego rozwoju. Pw 11 207-70,385

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono w złotych

Szkoła Powsz. Buczac 7.—	J. Bauza, Budzyn 5.—	Z. Kapela, Solacz 10.—
X. J. Knopiński, Lwów 5.—	Majatek, Batorowo 5.—	Z. Bytnerowicz 100.—
W. Barowiec, Lwów 10.—	W. Stranz, Powidz 5.—	C. Kierska 6.—
Wi. Tarnawscy 2.—	Frydrychowicz, Chlewiska 20.—	R. Nogała, Ostrów 10.—
St. Bieńkowska, Warszawa 5.—	Wojciechowska, Gniezno 4.—	W. Kapczyńska, Toruń 2.—
W. Zarzycki, Wierzbnik 5.—	Kaczmarkowa, Dobrzyca 2.—	W. Flaczyk, Lublin 1.—
M. Ignasiakowa, Poznań 10.—	A. Kopeć, Bionin 2.40	X. Mechowski, Lubartów 5.—
W. Goworowski, Poznań 10.—	SS. Służebniczeki, Łódź 2.40	J. Witek, Ustrzyki 5.—
M. Drodzowska, Poznań 5.—	F. Roszyński, Radzyn 5.—	E. Czuch, Lwów 2.—
M. Paliszewska, Gębice 15.—	Bogacz, Balice 5.—	X. J. Makara, Jarosław 10.—
X. X. Kotlin 10.—	K. Kowalska, Poznań 10.—	P. Witowski, Janczyn 2.—
Dyr. Nauz, Sem., Kcynia 7.45	J. Piotrowska, Lwów 2.40	L. Gasyna, Końskie 5.—
M. Kujawa, Trzemeszno 10.—	F. Stachniczek, Kosina 2.—	W. Sobczak, Gajowiec 5.—
A. Krapiń, Kinno 4.—	L. Waligóra, Woźniki 5.—	W. Kaźmierska, Końskie 5.—
K. Pedzich, Długosiodło 6.—	A. Inglatowa, Rzeszów 5.—	J. Ratajczak, Czarków 2.—
A. Cieślak, Popowo 3.—	J. Pawłowski, Barcin 1.—	Marcinkowski, Kuklimów 2.—
Karolczak, Wława 10.—	K. Jankowska, Barcin 0.50	St. Swieobr, Krzekalowo 2.—
S. Janiakowa, Złbiki 10.—	Z. Koszelakówna, Barcin 0.50	A. Draheim, Dąbrowa 20.—
A. Krokowski, Poznań 5.—	J. Olnokowski, Granowo 5.—	St. Krupiński, Kłodawa 3.—
Jordan, Chomencice 10.—	L. Sikorski, Poznań 5.—	X. Ciesielski, Ostrów Maz. 5.—
A. Dankowa, Poznań 3.—	M. Sychala, Tarce 3.—	J. Mowieski, Skarlin 0.50
Z. Przędzińska, Piotrowo 10.—	J. Krzyżanowski, Poznań 10.—	X. Mańkiewicz, Kramsko 5.—
J. Górny, Górka 6.—	Gorgoniówna, Babi-e 2.—	M. Swidarska, Konin 1.—
Ruciński, Jankowski, Poz. 100.—	A. Gbur, Terespotocki 3.—	Koenigsman, Zagrobla 2.50
W. Penrych, Przybroda 100.—	Jagodzińska, Gniewkowo 5.—	Prusinowska, Radziejewo 2.—
Kat. Och. P., Wiechork 4.—	N. N. 10.—	St. Gumfińska, Rypin 2.—
SS. Elżbietanki, Strzelno 40.—	K. Kazubowicz 10.—	Urząd Paraf. Zbrzydowice 3.—
B. Słomkwa, Światniki 5.—	X. Dz. Marciniak 50.—	Biuro Paraf. Nietrzebanowo 10.—
J. Baranowa, Tarnów 2.—	L. Konopińska 3.—	M. Thielowa, Doruchów 10.—
F. Michalewski, Czeszki 2.—	N. N. 10.—	Jankozowa, Gościszyna 23.50
Ig. Grabarz, Polajewo 5.—	P. G. 15.—	A. Jarochoowski, Lichwin 5.—
M. Czyżewski, Szereszów 5.—	M. M. 5.—	Zarząd Kasy Bytyń 10.—
X. S. Machnik, Przeszyc 3.—	Kantowicz 100.—	St. Przybylska, Podrzewie 5.—
J. Mlicka, Gnojno 10.—	Rekt. Marcinkowski 10.—	R. Czartoryski, Konarzewo 20.—
A. Szyba, Jedlice 10.—	J. Drewniak 5.—	B. Knast, Pelplin 10.—
M. Czarnecki, Zdrowa 2.40	A. Prądzyska 30.—	F. Ciekankowski, Bydgoszcz 5.—
Wróblewska, Inowrocław 10.—	Stan Zawidzki 50.—	X. Soltyski, Siedlinowo 10.—
Sikorska, Pogorzela 10.—	Jerzykiewicz 30.—	F. Stenzel, Gniezno 10.—
J. Szaleski, Kraków 2.—	St. Gąsiorowski 200.—	Fryczowa, Kamionna 5.—
M. Gólc, Marjanowo 10.—	Pacyński 20.—	B. Janos, Domszynie 2.—
X. Szwedawski, Wojnicz 5.—	K. M. 10.—	St. Karłowski, Szelejowo 100.—
A. Grodko, Ochonica 4.—	Zulska 10.—	I. Mikulska, Kuczyna 100.—
Adamscy, Broniewo 10.—	St. Porawski 20.—	X. Otremba, Świętochłow. 3.—
Pałacowa, Zulków 10.—	M. Kobylecki 7.—	St. Wichniarz, Poz. 10.—
W. Perdziak, Poniwola 2.50	A. Snedyczek 5.—	H. Woźna, Kostrzyn 10.—
M. Sławik, Skole 2.—	Fr. Piotrkowski 5.—	Niziolkiewicz, Gniewkow. 10.—
T. Szubarga, Poznań 20.—	Wi. Marciniak, Poznań 3.—	Fr. Kowalewski, Poznań 3.—

We wtorek, 16 lipca 1929 r., zasnął w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, nasz najtroskliwszy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Józef Krystek

w 58 roku życia.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 19 b. m., o godzinie 6 po południu z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny przy ulicy Bukowskiej.

zw 17625

W smutku pogrążona

Poznań, ul. Wielka 24.

rodzina.

Dnia 14 b. m. zmarł w Brześciu n/B w 29 roku życia, ś. p.

Władysław Sławiński

urzędnik Banku Polskiego Oddziału w Brześciu, były urzędnik Oddziału w Poznaniu i członek Zrzeszenia Pracowników Banku Polskiego, podporucznik rezerwy, powstaniec Wielkopolski i Obrońca Lwowa.

W Zmarłym straciliśmy szczerego i zacnego kolegę.

Cześć Jego pamięci.

zw 17611

Zrzeszenie Prac. Banku Po'skiego Koło w Poznaniu.

Dnia 16. b. m., o godz. 11 wieczorem, zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach namaszczony Olejami św., mój najukochańszy ojciec, teść, nasz dziadek i brat, ś. p.

Szczepan Zawodziński

urzędnik gospodarczy

przeżywszy lat 62. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 19. b. m., o godz. 5. po południu z kostnicy cmentarnej w Górczynie (Poznań).

W głębokim smutku pogrążeni

Poznań. Sarbinowo. żona, córka, zięć, wnuczki i rodzina.

We wtorek, dnia 16 lipca 1929 r., zmarł członek Bractwa naszego, ś. p. zw 17618

Józef Krystek

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 19 lipca r. b. o godzinie 6 po południu, z kaplicy św. Józefa na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej.

Szan. Członków uprasza się o liczny udział w pogrzebie, zaś członków Straży Honorowej wzywamy do obowiązkowego stawienia się w mundurach bez broni.

Cześć Jego Pamięci!

Zarząd Bractwa Kurkowego w Poznaniu zał. 1253 r.

Za okazane współczucie i liczny udział w pogrzebie naszej ukochanej matki, babki, prababki i teściowej, ś. p.

z Kuflickich

Antoniny Mochauptowej

składamy na tej drodze Przewielebnemu Duchowieństwu, pp. hr. Skórzewskim, Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

nr 2568

Rodzina.

Czerniejewo dnia 15 lipca r. b.

Powróciłem

DR. RYSZARD PEISER

Specjalista chorób dziecięcych nr 2534

Poznań, Poczta 22. Telefon 40-06

E-SCHOENHART
IKARBOWA 3 TEL. 37-00
NAJTAŃSZA FIRMA DRZEWA W POZNANIU
SKŁADNICA
TARTAK
OBRÓBKA
DRZEWA
SPECJALNOŚĆ
MEBLI SZPUNT.
DESKI LISZTOWE
PODRĘGOWE
WYKOŚCI ETC.

Pw 3250-0,1111

Obszerne piwnice (sklepy)

nadające się na składnicę wina, piwa etc. lub do wyrobu wód mineralnych, wydzierżawie w kamienicy mojej przy Starym Rynku 43. od 1. 8. r. b. Wiadomość Pw 3664-29 75
W. Ziętek „Serwis“, Poznań, ul. 27 Grudnia 2.

Płachty żniwne
Płachty nieprzemakalne
Worki do wszelk. celów
poleca po niskich cenach

Fa. SZULC i KUNERT

Fabryka Ham otw., Płacht i Worków
POZNAŃ, ul. Woźna 12
Telefon nr. 5802.

Wypożyczamy

płachty nieprzemakalne do krycia stogów i wagonów na korzystnych warunkach.
Kw 6-9

Borkalin zabija Mole

lorebka 50 gr.
Do nabycia w Drogerjach i Aptekach

Piegi - plamy - wyrzuty

usuwa krem i mydło

BENEGNINA

Puder Benegnina jako konieczny dodatek nadaje cerze przepiękny wygląd i naturalną świeżość. Cena kremu 2.— zł, mydła 1,50 zł, pudru 1.— zł. Magister Jan Stenzel, aptekarz, Apteka pod Łabędziem, Grudziądz, Rynek 20. Tel 142. zw 17 504

LINOLEUM

w różnych kolorach i deseniach oraz

dywany i chodniki

kupuje się bardzo korzystnie u

Waligórskiego

przy alicy Pocztovej nr. 31
tylko naprzeciw poczty.
Kw 436/7

PLAC ca. 1300 m²

z frontem do dość ruchliwej ulicy, z dużą, nową szopą, pojemność dla desek na ca. 300 m³, w Grzeźnie, ul. Poznańska 6, nadający się na skład drzewa (na miejscu brak takiego), tak samo i na inne cele handlowe lub przemysłowe, odstąpi lub wydzierżawi
F. Bogajewski — Fabryka mebli — Gniezno
ul. Tumska 3 — Tel. 495. nw 2572

Piachty

na wozy żniwne dostarcza najtaniej i szybko
Poznańska Wytwórnia Worków
Poznań, Kościelna 24.
Tel. 73-50 zw 17513

HEMOROIDY!

CZOPKI HEMOROIDALNE GĄSECKIEGO

"VARICOL"

(z KOGUTKIEM)

USUWAJĄ BÓL, KRWAWIENIE, SWĘDZENIE, PIECZENIE, ZMNIĘSZAJĄ GUZY (ŻYLAKI).

ŻĄDĄCIE ORYGINALNYCH CZOPKÓW „VARICOL” Z PŁOMBĄ.

Drzewo ca 6000 mtr.

w całości lub wagonowo, szczap sosnowych prima i kl., towar zdrowy, korowany, kresowy od 16—36 ctm. gr. ostatniego cięcia za 1 mtr zł 21.— franko stacji odbiorczej Drzewo olszowe tej samej grubości zł 20.— Zgłoszenia: Firma CERES, Gniezno — Telefon 382. nw 2326

MUSZTARDA
Palmo

Lokal parterowy

w Poznaniu, przy pl. Wolności, w podwórzu, ca 200 m², z możliwością dobudowy, do odstąpienia na cele handlowe, salon automobilowy, wystawę maszyn lub t. p. Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 29,64. Pw 3659-29,64

Korzystna oferta

3 pokoje stylowe, modne, sypialnia, jadalnia, pokój męski, pierwszorzędne wykonanie, także salon mieszkalny. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 17 621

W centrum, przy placu Wolności, do wydzierżawienia zaraz wprost od gospodarza

ubikacje handlowe

nadające się na biura i składnice. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 17 620

Przedsiębiorstwo

materiałów budowlanych, opałowych i ziemiopłodów, z mieszkaniem, w większym mieście powiatowym, gdzie są szkoły średnie

odstąpię zaraz bardzo korzystnie.

Do przejęcia potrzeba ca. zł 10 000.— Zgłoszenia przyjmują „PAR”, Al. Marcinkowskiego 11, pod 29,73. Pw 3662-29,73

Kierownika fachowca

do większej, pierwszorzędnej restauracji i winiarni w Poznaniu, z kaucją, poszukuje. Zgłosz. z podaniem wieku i wymagań, przy woln. utrzymaniu do „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 55,289. Pw 3665-55,289

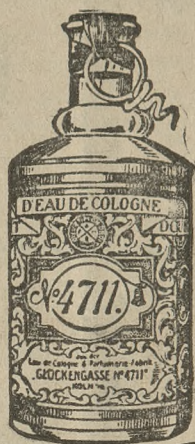
Kasjerkę

pierwszorzędna siła, kilkoletnią praktyką do prowadzenia handlowo-gospodarczych ksiąg, poszukuje Majętność pod Poznaniem. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 17 615

Nierozdzielnie związana z obrazem lata

jest „4711”. Jej chłodna świeżość wspólnie orzeźwia, a korzenny zapach pobudza siły. (Złoto słońca, błękit nieba znamionują prawdziwą „4711” z Niebiesko-Złotą etykietą).

No. 4711. Eau de Cologne

Wytwarzane całkowicie w kraju, przez generalnego zastępcę firmę Z. BOCHNER i S-ka, Dzierżycze.

Lokomobila

przewoźna, Wolfa — 10 atm. — z przegrzewaczem, gruntownie remontowana, w zupełnie dobrym stanie tanio na sprzedaż.

Józef Dziabaszwski i S-ka
Fabryka maszyn, Kw 638
Poznań, ulica Przemysłowa 35.

Poszukuje się od 1 sierpnia 1929 r.

księgowego

do Głównej Kasy Miejskiej miasta powiatowego na Pomorz. Pobory według XI grupy plac państw. plus 15% dodatk komunalny. Reflektuje się tylko na siłę zapoznaną dokładnie z księgowością komunalną. Oferty z odpisami świadectw i życiorysem oraz podaniem referencji uprasza się kierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 1257. Inwalidzi i wysłużeni podoficerowie zawodowi o różnych kwalifikacjach mają pierwszeństwo.

Maszynistka

biegła w polskim i niemieckim potrzebna zaraz. Zgłoszenia z odpisami świadectw skierować do „PAR”, Al. Marcinkowskiego 11 pod 29,65. Pw 3658-29,65

Majątki ziemskie

Poznańskie — 1000 mg, cena 675 000.—, wpłaty 450 000.— zł; 1500 mg. w kulturze, cena 1 150 000.— zł, wpłaty 700 000.— zł; 1900 mg. piękny pałac, cena 1 375 000.—, wpłaty 700 000.— zł; 1930 mg. cena 1 250 000.— zł, wpłaty 500 000.— zł; 2200 mg. cena 1 400 000.— zł, wpłaty 700 000.— zł; 3100 mg. piękny pałac, cena 1 400 000.— zł, wpłaty 600 000.— zł; 660 mg. bardzo zasobny, cena 650 000.— zł, wpłaty 500 000.— zł — sprzedaje Dom Komisowy JAX, POZNAŃ, Ratajczaka 10, I. zw 17 619

Firma posiadająca przedstawicielstwo najłatwiejszych w chwili obecnej do sprzedaży samochodów poszukuje eleganckich

akwizytorów

na małą pensję i prowizję. Oferty pod „Enteka” do Tow. Rekl. Międz. g. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124.

Tw 77

Zastępcę na Poznań

przyjmie zaraz fabryka pończoch.

Panowie z branży zechcą złożyć ofertę z podaniem referencji do „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 55,286. Pw 3657-55,286

Stenotypistka - Korespondentka

polsko-niemiecka z dłuższą praktyką potrzebna zaraz. Zgłoszenia pisemne z odpisami świadectw i życiorysem.

M. CZUBEK i S-KA
Poznań, ul. Gwarna 8.

Pw 3661-29 72

Pomocnika handlowego

możliwie z branży ceramicznej, znającego książkowość, pisanie na maszynie, korespondencję w językach polskim i niemieckim oraz inne prace biurowe. Posada do objęcia zaraz lub 1. 8. r. b. Zgłoszenia z podaniem pretensyj do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 17 612

Najleńwiejsze nagrody na VIII. Międzynarodowym Raidzie Automobilklubu Polski

w dn. 16-23 czerwca 1929 r.

otrzymały

CZTEROCYLINDROWE, CHŁODZONE POWIETRZEM SAMOCHODY

Nagrodę Ministra
Spraw Wojsko-
wych za najwięk-
szą regularność
jazdy zdobył Jan
Ripper na samo-
chodzie Tatra.

Nagrodę dla ze-
społu fabrycznego
trzech samocho-
dów, które skończą
Raid bez punktów
karnych — zdyby-
li Vermirovsky, Bo-
janovsky i Hovanec
na samochodach
Tatra.

Samochody Tatra były jedynym zespołem, który
ukończył bieg bez punktów karnych.

TATRA-AUTO

Pw 3460-27.177

Skład fabryczny
Poznań, Kantaka 7
Telefon 40-24.

Załadajcie prospekty największej fabryki pianin w Polsce

B. SOMMERFELD

BYDGOSZCZ, ul. Śniadeckich 56, tel. 883 i 458

Produkcja roczna 1500 pianin. — Tylko pierwszorzędne referencje
Dogodne warunki spłaty — Długoletnia gwarancja — Rzeczna fachowa obsługa.

nr 2420

Zgłoszenia do udziału należy w interesie własnym możliwie przyspieszyć!
Wystawcom przydziela się miejsca w miarę kolejności ich zgłoszeń.
W szeregu działów pozostaje już tylko niewiele powierzchni wolnej
do obsadzenia!

IX. TARGI WSCHODNIE

we Lwowie

Od 7 do 19 września.

Specjalny dział przyborności i urządzeń maszynowych dla warsztatów
rękodzielniczych z grupy drzewnej, metalowej i spożywczej.
Dla producentów i hurtowników doskonała sposobność do pozyskania
licznych odbiorców minimalnym kosztem i zachodem.
Zgłoszenia przyjmuje i wyjaśnia udział: Biuro Targów Wschodnich,
Lwów, plac wystawowy, tel. 9-64. nw 2577/8

Wielkopolski Skład Kawy, Centrala w Gdyni

przyjmie

REWIZORKĘ

dla swoich oddziałów okręgu grudziądzkiego. Nadsyłać kilka

EKSPEDJENTEK

do poszczególnych oddziałów. Kaucja wymagana.
Zgłoszenia reflektantek tylko z branży kolonialnej
wraz z odpisami świadectw, przebiegiem życia i po-
daniem warunków, nadsyłać należy do Centrali
firmy w Gdyni, ul. 10 Lutego. zw 17 435

Chodniki

K. Kużaj

27 Grudnia 9

K. K.

P.

Fryzjerka

dzielna w swym zawodzie.
znajdzie posadę u Polaka
w Genewie. Pensja i miesz-
kanie w domu. Sposobność
nauczenia się języka francu-
skiego. Oferty z fotografią
podaniem wieku i wymagań
do firmy: zp 17 554

MAISON WILLIAM
właśc. W. W. Polaszek
14 Chêne - Bougeries Genève
Szwajcaria.

Baczność!!!

Wielka

Wyprzedaż Sezonowa

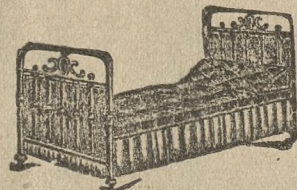
Niebywała okazja
nader korzystnego zakupu.
15% opustu przy gotówce
500 serwisów obiadowych
dla braku miejsca wyprze-
dają po cenie **znacznie**
zniżonej

na 6 osób od 29 zł
na 12 osób od 59 zł do 2000 zł
Serwisy kawowe od 7,95 zł
Talerze od 38 gr
Szkłanki 14 gr
Kieliszki 16 gr

Wózki dziecięce po każdej
możliwej cenie.

Łóżka żelazne mosiężne
i niklowe w wielkim wy-
borze od 37 do 600 zł.

Największa wystawa łó-
żek w Poznaniu znajduje
się w tylnym domu przy
ul. 27 Grudnia 2, w dawniej-
szych salach Spółki Sto-
larskiej.

Wygodna ekspedycja —
każde łóżko ustawione.

Kryształ
Majolika
Marmury

Bronzy

Sztuczne alpakowe i plate-
rowane.

Największy wybór
podarków w Poznaniu.

Wybór wprost olśniewający!
Nadeszły oryginalne pię-
kne japońskie i chińskie
wazy, serwisy do herbaty
i filiżanki.

Kupno okolicznościowe!
Lodownie.

Szafki drutowe do mięsa.
Wyprzedaż po każdej moż-
liwej cenie resztki towa-
rów, pozostałych z filii przy
St. Rynku, jak:

maszynki do mięsa,
maszynki do lodów ro-
bienia, masłownice,
konwiei dzbanki do mleka
Wagi stołowe,
Garnki emajl. i aluminiowe,
Lampy gazowe, spirytuso-
we, naftowe i elektryczne
stojące i wiszące,
Żyrandole z brązu i kry-
ształowe,
Abażury z małymi błędami
za pół ceny.

Maszynki gazowe i okowi-
ciane
poleca po cenach znacznie
zniżonych Firma:

„SERWIS“

W. Ziętek

teraz tylko

Poznań, ul. 27 Grudnia 2.

Dla pp. urzędników sprzedaje
na raty za bonem „Kredyt”,
bez wpłaty.

Pw 3465-29.77

Wyszły z druku i są do nabycia we wszystkich księgarniach

1. Nowy Katechizm dla dziatwy Archidiecezji Gnieźnieńskiej i Poznańskiej — cena zł 1,—
2. Nowy Katechizm dla Archidiecezji Gnieźnieńskiej i Poznańskiej — cena zł 2,—

zatwierdzone dekretem p. Ministwa W. R. i O. P.
z dnia 27 czerwca 1929 r. jako podręczniki dla młodzieży
szkolnej, wprowadzone będą już w bieżącym 1929/30 roku
szkolnym

pierwszy dla niższych klas szkół powszechnych,
drugi dla wyższych szkół powszechnych, wydziałowych
i równoległych pierwszych trzech klas gimnazjalnych
aprobowane przez Jego Eminencję Kardynała Prymasa
Hłonda, dnia 14 lutego r. b. Pw 3654-29.66

Powyzsze katechizmy uzgodniono z kierunkiem najnow-
szych prac Stolicy Św. w tej dziedzinie.

Skład główny

w Księgarni Spółki Pedagogicznej Sp. A. Poznań
Podgórna 7.

Szofer

trzeźwy, kawaler, obeznany z reparacją samochodów
do prowadzenia autobusu — potrzebny zaraz.

W. Kramarek — Wolsztyn — ul. Dworcowa 6.
Telefon 6. dw 1260

Potrzebny od 1 września 1929 r. — młodszy

zbożowiec

jako korespondent i do książek, piszący biegle na maszynie
oraz znający dobrze stenografię polską i niemiecką. Łask.
zgłoszenia z pod. referencyj, odpisem świadectw oraz poda-
niem wymaganej pensji, uprasza firma: „Ziarno”, Pakość
(Wlkp.), Sp. z o. p. dw 1261

Poszukujemy zaraz

kierownika samodzielnego

do jednej z naszych fabryk ceramicznych, o produkcji
rocznej ca 22 milj. Warunek znajomość fabrykacji ceramiki
budowlanej, t. j. dachówki, licówki, sączków i t. p. Uwzględ-
nia się tylko pierwszorzędna siła. Zgłoszenia piśmienne
z dołączeniem życiorysu i świadectw do Pw 3617-28,245

Zarządu Fabryk Ceramicznych

KROTOSZYN I PRZYSIEKA S. A. — POZNAŃ
Plac Wolności 9.

Stenotypistka

siła samodzielna, biegła w języku polskim i niemieckim,
potrzebna na stałą posadę od 1 sierpnia. Wyczerpujące zgło-
szenia uprasza P. Schiavonetti i Sp., Pleszew (Wlkp.) dw 1196

POWIATOWA KASA CHORYCH W GNIEZNE
poszukuje

księgowego-bilansisty

posiadającego odpowiednią praktykę.
Zgłoszenia wraz z odpisami świadectw oraz życiorysem,
kierować należy do wyżej wymienionej Kasy.
Warunki według umowy. nw 2573
Posada jest do objęcia natychmiast.
Zarząd Powiatowej Kasy Chorych w Gnieźnie.

Poszukuję od 1 sierpnia r. b.

dzielnego ekspedjenta

obeznanego dokładnie z branżą delikatesów — win — i dzi-
czynny, rutynowanego i biegłego w ekspedycji pierwszorzęd-
nej klienteli i w nowoczesnym pisaniu lakiem. Zgłoszenia
z podaniem dotychczasowej działalności z odpisami świa-
dectw oraz podaniem pensji przy wolnym utrzymaniu i do-
łączeniem fotografii do firmy ST. STRZELECKI, TORUŃ,
Szeroka 25. Pw 3656-64,263

RUTYNOWANY

sumienny, znający dobrze swój fach, przeważnie w dziale
ogniowym, doskonały organizator, z dłuższą praktyką

ubezpieczeniowiec

przyjmie w poważnej instytucji ubezpiecz. odpowiednie sta-
nowisko. Oferty uprasza się do eksp. Kurjera Poznańskiego
pod zw 17 607

Zapewniona egzystencja!

Na Poznańskie, względnie Pomorze, poszukuję dzielnego
i rzutkiego

zastępcy

z branży malarskiej, na aparaty malarsko dekoracyjne.
Zgłoszenia do „PAR”, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 29.74
Pw 3663-29.74

Poważne przedsiębiorstwo przemysłowe poszukuje
natychmiast

młodszezo żelazniaka

władającego językiem polskim i niemieckim. Zgło-
szenia z życiorysem, odpisami świadectw, poda-
niem referencyj i wynagrodzenia pod dw 1235
do eksp. Kurjera Poznańskiego

Akwarja
ryby ozdobne Handel Zoologiczny Dabrowskiego 1. zdw 29 254

Sprzedaz
posiadalosci ziemskiej 5 km. od miasta powiatowego w bardzo ładnym polozeniu nad Warta i lasem w obszarze 92 morgi. z zywym i martwym inwentarzem. korzystnie do sprzedania. Nadaje sie dla kapitalisty na letnisko. W. Szymandera. Poznan. ul. Szewska 14. zdw 29 161

Kanape
i obszerna komode sprzedam. Lecejevska. Szkolna 9. zdw 29 178

Papugi
i papuzki Handel Zoologiczny ul. Dabrowskiego 1. zdw 29 253

Okazyjna sprzedaz
Obrazy historyczne pendzla Juljusza Kossaka. Adres wskaze Kurjer zdw 29 188

Skład
kolonialny i delikatesow z sprzedaza piwa i win przy bardzo ruchliwej ulicy Poznania dobre prosperujacy obrót dzienny 350 zł, duzo towaru, z powodu odemnie niezalezny sprzedam. Cena 16.000 zł. Zgloszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 29 191

Regaly
5 regalow z skladu blatow. wielkosci pod 1.80 2.90 3.50 4. 4.50 szerokosci 1/2 mtr. elobokosci i 3.65 wysokosci i 3 stoły skladowe w dobrym stanie sa zaraz do sprzedania takze pojedynczo. Zgloszenia w wlasciciela Juliana Jerzykiewicza w Koscianie. ul. Poznańska 51. zdw 29 198

Zlote ryby
Handel Zoologiczny. Dabrowskiego 1. zdw 29 255

Gospodarstwa
od 6-500 morg takze dzierzawy. mlyny wodne, parowe, kamienice, wille, domostwa z ogrodami, skladami, korzystnie na dogodnych splatach poleca „Pawilon”. Marsz. Focha 15. Kw 629

Tanio
nie ubierzac umebliow w Do mu Komiewym sw Marica 78a Pw 8929

Sprzedam
maszynę do liczenia oraz reklame swietlna z gotowa instalacja. Adres wskaze Kurjer zdw 29 085

Motocykle Rex Akme
najsolidniejsze i najtansze dogodne spłaty. Koszyczki. Pasaż Kino Apollo. zdw 28 705

Wozkow
dziecięcych wybor swiatek dziecięcy. Kraszewskiego 11. zdw 25 285

Pomidory
16 zł. miód lipcowy, kuracyjny 20 zł wysylam 5 kg koszykach franko zaliczka S. Wenkert. Zaleszczyki. zdw 28 748

Antyki
używane. Wielki wybor. Pocztowa 22. Pw 30 64-55.141

Pończochy
Pończochy damskie 3 zł. dziecięce 2 zł w wszystkich kolorach wyjątkowo trwałe po cenach fabrycznych nabywać można stale w Żabikowie Rokicy Poniatowskiego 56. zdw 28 817

120
morg. żywym, martwym inwentarzem. cena 65.000-70.000 zł. — wplaty 20.000 reszta podług umowy. Oferty Kurjer zdw 28 774

Rzeźnictwo
w Inowrocławiu w dobrym polozeniu z zapadem elektrycznym z duzym mieszkaniem jak i obszernymi ubikacjami jest natychmiast korzystnie na sprzedaz lub przyjmie wspólnika z gotówką 6 do 10 tys złotych. egzystencja jak i dobry zysk zapewniony. Zgloszenia do Kurjera zdw 28 875

Laboratorium
analityczne, termometry, areometry, butelki, balony, chemikalia, literatura fachowa etc. z powodu wyjazdu na sprzedaz. Zgloszenia do Kurjera zdw 29 033

Meble
we wielkim wyborze za gotówkę i na miesieczne spłaty poleca Stanikowski, Wozna 12. (Butelka) bpw 884

Szlam akumulatorowy
sprzedam. Oferty z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 29 251

Sliczny
majatek 845 morg 20 km. od Poznania z calkiem inwentarzem. dworek 7 pokoi w parku, stawy rybne, cena 440 000 zł od Niemca, wplaty 300.000 zł sprzedaz Kudlinski, Niegolewskich 10 a. telefon 60-39. zdw 29 273

Zakład fryzjerski
na prowincji, gdzie dobra i pewna egzystencja zaraz korzystnie do odstapienia wraz z mieszkaniem. Zgloszenia do Kurjera dw 12 45

Skład
spożywczy z mieszkaniem przy ruchliwej ulicy w Gnieźnie sprzedam wraz towarem w pelnym biegu za gotówkę. Zgloszenia Kurjer nw 2557

Folwarczek
120 morg pszenno-żytniej ziemi, zabudowania dobrym stanie welbowane, kompletne inwentarze dobre żniwo, przy sosie blisko kolei, spiesznie na sprzedaz. kupno okazynie. Cena 58.000 wpl. 20.000. Cyranik, Poznan. sw. Marcin 63. zdw 29 375

Gospodarstwo
w gminie podmiejskiej Poznania obszar 10 ha. w kulturze polozenie pierwszorzedne z zapewniona przyszloscia, maszynowe zabudowania duzy sad, ogrod warzywny, inwentarze komol, sprzedam. Nadaje sie dla ogrodnika lub kapitalisty. Oferty Kurjer zdw 28 507

Lodowka
na sprzedaz. Piekary 10, II. prawo. zdw 29 320

Majetność
850 morg w kulturze, 20 km. od Poznania, inwentarz żywy i martwy kompletny, dom mieszkalny w pieknym parku, zabudowania dobre, cena ostateczna 470 000 złotych, wplaty 250 000. Biuro Handlowe „Bolat”. Poznan, Skarbowa 17. Pw 5 655-29.48

Piekarnia
dobrze prosperujaca, budynki maszynowe, do tego 17 morg ziemi z calem inwentarzem sprzedam. Adres Kurjer zdw 29 369

Krzesełko
dziecięce, skladane na sprzedaz. Wodna 15, II., prawo S. zdw 29 378

Motocykl
Indian z przyczepka 6 K. M., malo używany sprzedam. Cena 1 800.— Zgloszenia od 18 godzin. Nowak, Rybaki 8, III. zdw 29 389

Dom
ze skladem, 6 pokoi kuchnia, ładny ogród owocowy, w handlowym miescie, nadajace sie na kazde przedsiębiorstwo. Wszystko wolne bez dlugu sprzedam przy wplatcie 8 000 zł reszta 8 000 przeciazu 2 lat. Informacja bezpłatna. Kamieński, Poznan, Kwiatowa 11. zdw 29 386

Okazyjnie
wyprowadze 15 proc. taniej eleganckie garsonki, suknie szlafrocki, jumpry swetry pull, wery, kostiumy sportowe kapielo we „Tricot” Rom Szymańskiego 10, III. Pp 8476-55.202

Samochód
Torpedo na dalsze tury 75 H. P. marka Re-were bardzo korzystnie na sprzedaz. Male Garbary 1, I. pietro, Biskup. Pw 3 523-28.36

Plachty
żniwne i nieprzemakalne St. Gniatczyński, Poznan. Wielkie Garbary 5. telefon 33-18. Kw 544

Sygnety
z herbem w kamieniu. Gasiorowski — sw. Marcin 34. Telefon 55-28. bpw 350

Platformy
60 ctr. i 80 ctr. nośności korzystnie sprzedam. Dabrowskiego 32. jw 2195

Brylanty
okazyjnie. Najtansze źródło zakupu. Zygmunt Kutzner, Święty Marcin 50. zdw 29 383

3.500
morg pszennej ziemi, żywe, martwe inwentarze, cena 1 500 000, wplaty 500 000, 1 200 morg żywe martwe inwentarze, cena 450 000, wplaty 300 000, 800 morg pszennej kujawskiej ziemi, cena 600 000, wplaty 300 000, 240 morg pszennej ziemi blisko Poznania, cena 160 tys., wplaty 60 000 sprzedam Dom Handlowy, Jaskiewicz, Poznan, Fredry 6. zdw 29 490

116
morg pszennej ziemi, cena 38 000, wplaty 12 000, 90 morg buraczanej ziemi, cena 65 000, wplaty 45 000, 106 morg bez inwentarzu, cena 25 000, wplaty 20 000, 130 morg żywe, martwe inwentarze, swiatlo elektryczne, cena 38 000, wplaty 25 000, 60 morg żywe, martwe inwentarza, cena 28 000, wplaty 12 tys., sprzedam Dom Handlowy Jaskiewicz, Fredry 6. zdw 29 489

Skład
papieru galanterji i cygar w Poznaniu na sprzedaz. Adres wskaze Kurjer zdw 29 336

Kiosk
gry 3x4 mtr. z towarem natychmiast do sprzedania. Do objęcia potrzeba 1 700. Oferty Kurjer zdw 29 486

Gospodarstwo
92 morg dobra żytnia, 54 tysiące, wplaty 25 tys. bliższe szczegoly „Zgoda”, Zielona 3. zdw 29 474

Maszyna parowa
30-35 K. C. dwucylindrowa Fa Garrett-Schmidt Magdeburg zaraz korzystnie na sprzedaz. Obejrza można podczas biegu. Zgloszenia upraszam skierowac do Kurjera Poznańskiego pod zdw 29 446

Powózka
polowczyk malo używany sprzedam tanio. Zgloszenia Plac Bernardyński 3, I. prawo. zdw 29 445

Wyżel
w 4 polu silny dobry na wode, swietny do obrony do oddania. Zgloszenia Kurjer zdw 29 460

Pianino
sprzedam. 27 Grudnia 9, III. zdw 29 459

Doskonała atrakcja
na „Luna-Park” lub „Wesołe miasteczko” sprzedam. Zgloszenia Kurjer zdw 29 437

Nocny
lokal sprzedam z powodu rodzinnych nieporozumień. Zglosic sie u Piszcz, sw. Marcin 64. zdw 29 207

Skład
w najlepszym punkcie handlowym w Poznaniu zaraz na sprzedaz. Oferty Kurjer zdw 29 399

Motocykl
Puch 3. K. M. sprzedam za gotówkę na dogodnych warunkach odpłaty. Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 1. zdw 29 407

Antyki
wielki wybor Bracia Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. Kp 614

Okazyja
Jedyny sklad tapicerski, duze okno wystawowe, pracownia, mieszkanie dwupokojowe kuchnia. Miasto 28 000 mieszkanie okolica bogata, egzystencja zapewniona odstapie z towarem lub bez Zgloszenia Kurjer Poznański pod nw 2 458. Znaczek na odpowiedz.

Ogród
pod budowe 1 000 mtr. kw. (Lazarz) przy kościele, cena 13 zł m kw. Kosinińskiego 17 a, III. prawo. zdw 26 527

Dom
masywny 9 pokoi, sklad, podwórze, 1 morga ogrodu, w miescie (Poznańskie), gdzie 3 000 mieszkanicow sprzedam za 24 000, wplaty 15 000 zł. Posrednictwo nie wykluczone. Zgloszenia Kurjer Pozn. zdw 29 452

Meble
na raty po zniżonych cenach poleca Pluciński, Wodna 7. zdw 28 417

Parcelę
1 000-1 200 mtr. 3 sprzedam natychmiast na Winiarach na przeciw nowej szkoły Adres wskaze Kurjer zdw 29 234

Kanapy
leżanki, kluby, materace najtaniej za gotówkę, raty. Strzelecka 31. zdw 29 306-7

Wózki
dziecięce i budki obeigam cerata i reparaue Gummy i kółka na skladzie. Siodlarnia, Szewska 11. bpw 389-90

Dom
skladem kolonialnym chlew, stodółka murowana, pierwsze klasy kryty dachówka, 5/2 morgi ziemi, duzej wiecej. Poznańskie, prywatne bez cięzarow, osobiscie zbadalem, spiesznie sprzedam, cena handlowa 6 500. Nowak, Poznan, Górna Wilda 50, I. pietro. zdw 29 331-2

Meble
sprzedaje ratami najtaniej. Stolarnia, Wielkie Garbary 41. zdw 29 071-2

Jadalnię
debową zegarem sprzedam korzystnie. Zgloszenia Kurjer zdw 29 461

Motocykl
marki „Deutsches 9 Rad” za cenę 700 zł sprzedam Mikołajewski, Rynek Wildecki. zdw 29 421

Wanne
lüksusowa oraz elektrolux sprzedam. Matejki 37, Blichewicz. zdw 29 488

Wilk
rasowy ostry sprzedam tanio. Patrona Jackowskiego 23, Urbańska 1-3 godziny. zdw 29 339

40 ctr.
słoniny, świezo solonej ma natychmiast za gotówkę tanio do oddania. Adres wskaze Kurjer zdw 29 351

Magiel
w dobrym stanie sprzedam zaraz. Oferty do Kurjera zdw 29 352

Domy
skladami, ogrodami tanio sprzedaje „Agentura”, Poznan, Strzelecka 3 a. zdw 29 355

2 duze
lustra na sprzedaz. Ul. Chelmońskiego 22, parter, lewo. zdw 29 363

Taksówka
z koncesja i zegarem, najnowszy typ, malo używana, stan bezganny, landolette, z powodu choroby za bardzo niska cenę na sprzedaz. Wiadomosci we firmie Hempowicz, Automobile Poznan, Patrona Jackowskiego 49. bpw 391

Młode
bernardyny 6 tygodniowe, czysta rasa natychmiast na sprzedaz. Zgloszenia Michalak, Leszno, Komieniusza 45. nw 2 567

Piekarnia
centrum Poznania tanio sprzedam. Nowakowski, Wielkie Garbary 42. zdw 29 439

Piekarnie
w Poznaniu zamienię z powodu choroby na piekarnie lub kolonialke na prowincji. Adres Kurjer zdw 29 438

Skład
z urzadzaniem i towarem z branzy krótkich towarow i artyk. damskich, z mieszkaniem w wiekszym pow. miescie, w rynku, gimnazjum i garnizon na miejscu interes dobrze prosperujacy, istnieje od przeszło 20 lat, z powodu choroby zaraz korzystnie na sprzedaz. Zgloszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 29 454

Rower
pól wycigowy nowy tanio sprzedam. Warszt. mech., Piotra Wawrzyniaka 18. zdw 29 487

Motory elektryczne
4 km., 3 km., 2 km., 220 volt. A. E. G., jak nowe sprzedaz „Franpol”, ul. Grobla 27. zdw 29 433

Rowery
fabrycznie nowe marki zagranicznej sprzedaz jako kupno okazynie „Franpol”, ul. Grobla 27. zdw 29 432

Okazyja
Parcela ogród 1850 mtr., pawilon 2 pokojowy wolny zatwierdzony plan domu, końcowy przystanek tramwaju Wilda, tanio 12 800 — sprzedam. Fredry 6, zegarmistrz. zdw 28 150

5 KUPNA

Majątków
ziemskich różnej wielkosci dl. powaznych reflektantow poszu kuje Biuro Rolnicze Wloclawek nw 2289

Fortepian
lub fisharm nadajace sie do lokalu celem kupna poszukuje Zgloszenia Kurjer zdw 26 633

Kupiec
przemyslowiec z kapitałem 20.000 zł poszukuje interesu przemysłowego, handlowego, nie blawatowego, pożądana branża metalowa, rolnicza lub budowlana ewentl. inna może być, w miescie powiatowym gdzie jest zaklad sredni naukowy. Powazne zgloszenia prosze nadsylac: Warszawa ul. Freda 17, m. 7, pani H. Rodonicz dla K. Stypy. zdw 28 802

Blurko
dyplomatke, bibliotekę, ciemne, używane, okazynie kupie. Oferty z ceną do Kurjera zdw 29 144

Kupię
w okolicy Poznania, z dobra komunikacja wille lub dom okolo 6 pokoi, lub resztowa Administracja domu Kwiatowa 9, Grudziadz. zdw 28 063

Tokarnię nożną
od 60 cm — mtr szerokosci używana kupie Zgloszenia Czesław Formanowski, Krobica ul. sw. Duchy 4. zdw 29 179/80

Restauracje
z mieszkaniem kupie. Oferty z ceną do Kurjera zdw 29 425-6

Skład
papieru galanterji z 2 pokojowym mieszkaniem najchetniej w powiatowym miescie kupie. Oferty z ceną do Kurjera zdw 29 169

Kupię
urzadzanie fryzjerskie. Zgloszenia Kurjer Poznański zdw 29 247

Magiel
krecony kupie Barczak, Jasna 14 zdw 29 236

Aparat niwelacyjny
używany w dobrym stanie kupie. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 29 288

Złoto
srebro i brylanty kupnie stale — Zygmunt Kutner, sw. Marcin nr. 50. zdw 29 384

Mięte
pieprzna, rumianek, kwiecie lipowe, kupuje. Oferty i próbki z ceną do apteki sw. Marcina Ratajczaka 12. zdw 29 485

Skład
kupie w Poznaniu nadajacy sie na towary krótkie. Oferty Kurjer zdw 29 393

Ogródek działkowy
z drzewami przy ul. Bukowskiej. Oferty Kurjer zdw 29 347

2 motocykle
używane kupie. Oferty z podaniem ceny prosze do Agencji Kurjera Poznańskiego Międzychód. nw 2 570

Autodorozkę
kupie, koncesja stala, warunki dogodnie. Zgloszenia Kurjer zdw 29 456

6 KAMIENICE

Kamienicę
kupie w Poznaniu, dobrze sie procentujaca z wolnem mieszkaniem od wlasciciela za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 29 392

W śródmieściu
narożnikowa kamienica ze skladem, trzy domy male obszerne podwórze ogród warzywny i owocowy oraz duzy warsztat nadajacy sie do wszelkiego rzemiosla zaraz do sprzedania Zgloszenia St. Lisewska, Wrzesnia Fabryczna 21. zdw 28 359

Kamienicę
IV. piętrowa, 10 skladow, centrum, mieszkanie wolne, czynsz roczny 29 000, sprzedam za 300 tys. zł, wplaty 200 000, posrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 28 650

Kamienicę
2 piętrowa, w miescie powiatowym, gdzie wyzsze szkoły, sad, wojsko, w najlepszym punkcie miasta, 10 lokatorow, 2 sklady, przy kupnie 4 pokoje, sklad wolne, czynsz obecny 520 zł miesiecznie, za 55 000 zł, wplaty 35 000 sprzedaz „Pawilon”. Poznan, Marsz. Focha 15. Kw 631

Wspaniała
kamienica przy tramwaju, dochód roczny 12.000, cena 120.000 wplaty 80.000 zł sprzedaz Kudlinski, Niegolewskich 10 a. tel. 60-39. zdw 29 272

Wille Puszczykowo
willa dziesięcpokojowa, duzy owocowy ogród, blisko stacji, cena 75 000 zł, willa dziesięcpokojowa duzy ogród, pod lasem, cena 40 tys. zł, wplaty 25 000 zł, sprzedaz Jax, Poznan, Ratajczaka 10. zdw 29 494

Kamienica
oficyna piętrowa, druga oficyna z sklepem kolonialnym bardzo tanio sprzedam zaraz Wloclawek, Zamca 4, Olszewska. Pw 3552-63.608

30-35.000 zł
wplacie na kupno nieruchomosci w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 29 199

7 PIENIADZ

Dwanaście
tysięcy, chętnie wiecej poszukuje na bardzo pewna hipoteke centrum Poznania. Oferty Kurjer zdw 28 716

Sprzedam patent
Rzp. P. nr. 9785 automatyczny postument do ciast, znany pod nazwą „Eser” (S. R.) Już zaprowadzony a niezbedny w użyciu, z braku gotówki na masowy wyrób kraki okazał sie koniecznym. St. Ruszczyński, ul. Polna nr. 21. zdw 28 815

Osady
rentowe, anulacyjne, likwidacyjne, pożyczki z Banku Rolnego dla rolnicow przez: „Spółdzielnie Oświatowa”, Poznan, Aleje Marcinkowskiego 17a, III. zdw 29 341-2

10 tysięcy zł
pożyczki na hipoteke dam wlascicielowi domu, który mi oddziera 3-4 pokojowe mieszkanie. — Oferty Kurjer zdw 29 265

Wspólnika
czynnego lub cichego do przemysłu z kapitałem 25 000 zł, poszukuje sie zaraz. Zgloszenia Kurjer zdw 29 316

Poszukuje
wspólnika do interesu z gotówką 1 500 zł. Oferty Kurjer zdw 29 424

Piekarza
wspólnika 5-6 000 poszukuje zaraz może później przejac na wlasciosc. Zgloszenia Kurjer zdw 29 440

Poszukuje
1-2 000 zł, dam dobry zastaw wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 29 398

Oddam
za wypożyczenie 3 tysięcy złotych 2 pokoje z kuchnią na własne. Oferty Kurjer jw 2228

Wypożyczę
6.000 za oddanie pokoju z kuchnią Chwaliszewo II. sklad. zdw 29 354

Kto
odstapi 2 pokoje za zgodą gospodarza wypożycze 5 000 złotych. Chwaliszewo II. sklad. zdw 29 353

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkania
pokoje umeblowane, także dla małżeństw, ubikacje na wszelki przemysł stale wynajmuje, także prosze zgłaszac „Pawilon”, Marszałka Focha 15. Kw 624/25

Odstapię
mieszkanie 4 pokojowe, kuchnie, parter, 6 000 zł w tem czynsz za 7 miesiecy. Oferty Kurjer zdw 29 123

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia za dzierzawe zgóry kilka lat od gospodarza, potrzeba 5 tys. Adres wskaze Kurjer zdw 29 308

Mieszkanie
3 pokoje kuchnia, pokój dla służby, przy Alejach Marcinkowskiej, pierwsze pietro, spiesznie wynajmie „Pawilon”, Marsz. Focha 15. Kw 633

Małżeństwu
wynajme pokój używanie kuchni. Fragat, Kozia 21. zdw 29 466

Do wydzierżawienia
mieszkanie 5 pokojowe komfortowe centrum. Zgloszenia zdw 29 416

Na biuro
do wynajęcia mieszkanie 5 pokojowe na parterze, centrum. Zgloszenia zdw 29 415

Mieszkania
1, 2 pokojowe, kuchnia, wprost od gospodarza. Zgloszenia Wroniecka 12, I. front, lewo. zdw 29 427

Odstapię
mieszkanie 3 pokojowe dobrze umeblowane z wszelkimi wygodami, powaznym reflektantem. Oferty do Kurjera zdw 29 431

Mieszkanie
8 pokoi, centrum, meblami, rok dzierzawa zgóry: objęcie 11.000. Cyranik, Poznan, sw. Marcin 63 zdw 29 376

Mieszkanie
3 pokoje i kuchnia z komfortem wprost od wlasciciela za czynszem zgóry, do objęcia zaraz. Zgloszenia ul. Poznańska 26 u stróżki. zdw 29 443

Wspólny
pokój umeblowany małżeństwu bezdzietnemu lub 2 pannom od dam Kraszewskiego 24 parter zdw 29 189

Pokój
elegancki wolny. Ogrodowa 2. I. Sarnowska. zdw 29 412

Pokój
bardzo sympatyczny zaraz do wynajęcia. Gajewska, Dąbrowskiego 36, dom ogrodowy. I. lewo. zdw 29 413

Pokój
umeblowany wynajmie zaraz lub 1. 8. Poplińskiego 12a, II. prawo. zdw 29 417

Pokój
umeblowany wynajmie dwóm inteligentnym panom. Kanałowa 4. II. zdw 29 423

Pokój
frontowy na biuro lub lepsze panu wynajmie. Strzelecka 3. parter, prawo. zdw 29 382

Pokój
dla pana, również wspólny, elektryczność. Szkoła 3. wehód, prawo, II. zdw 29 408

Przyjezdny
pokój blisko wystawy zaraz. Kraszewskiego 12. III. prawo. jw 2229

Przyjmę
na stację. Klasztorna 4. Pociągowa. rw 5871

„Informator“
polecia pokoje umeblowane od 20 złotych miesięcznie. Dla przyjezdnych złotych 3-5 dziennie. Ratajczaka 15. (Pasaż Apollo). Telefon 58-17. zdw 29 346

Pokój
bezdziennemu małżeństwu lub panu wynajmie zaraz ul. Wronecka 18, III. lewo. zdw 29 362

Pokój
z utrzymaniem wynajmie. 27. Grudnia 5, II. p. wprost. zdw 29 444

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
umeblowanego, frontowego w pobliżu Starego Rynku w cenie 50-60 poszukuje na stałe. Oferty Kurjer zdw 29 170

Młode
małżeństwo poszukuje próżnego lub umeblowanego pokoju. Oferty Kurjer zdw 29 243

Młode
małżeństwo poszukuje próżnego pokoju, placę za rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 29 252

Dużego
pokoju szukam. Warunki: nie wyżej drugiego piętra, telefon, łazienka, parkiet, śródmieście. Kurjer zdw 29 262

Inteligentna
panienka szuka skromnie umeblowanego pokoju od 1. 8. okolicy Jezyc. Oferty Kurjer zdw 29 257

Pokoiku
poszukuje panienka. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 292

Szukam
pokoiku na jedną osobę małego, czystego najchętniej śródmieściu od 1. 8. na stałe. Oferty z ceną Kurjer zdw 29 296

Inteligentny
kawaler poszukuje skromnego pokoju na stałe, pościel własna. Proszę podać cenę. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 315

Urzędniczką
państw. poszukuje sympatycznego pokoju do 40 zł. Oferty Kurjer zdw 29 495

Panienka
poszukuje skromnego pokoiku lub wspólnego. Oferty z ceną Kurjer zdw 29 501

Pani
szuka skromnego pokoju umeblowanego do 40 zł. Oferty Kurjer zdw 29 484

Pokoju
niekrepującego szuka pani. Oferty Kurjer zdw 29 465

Poszukujemy
umeblowanych pokoi dla stałych i przyjezdnych. „Informator“ Ratajczaka 15. zdw 29 348

Poszukuje
skromnego pokoju na jedną osobę bez utrzymania wraz z podaniem dzierżawy od 1 września 1929 r. możliwie jaknajbliżej ulicy 27. Grudnia. Podanie do Kurjera zdw 29 453

1 LSI ALE

Pokój
na biuro z telefonem parter. od dam. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 836

Lokal
zdany na kantor lub spokojną wytwornie wynajmie właściciel domu. Dwa pokoje duże, trzy małe i obszerna ubikacja. Marijki 49. informacje udzieli portier. zdw 29 792

Skład paszy
sprzeda Deierling. Górna Wilda 160. I. zdpw 29 222

Dwa
pokoje na biura. telefon elektryczność. Adres wskaże Kurjer zdw 29 422

Poważna
firma poszukuje biura. telefonem przyległym pokojem, centrum Poznania. Oferty Kurjer zdw 29 343

Lokal
w nowowbudowanym budynku, nadający się na hurtownię, fabrykę lub magazyn z przyległym biurem przy Starym Rynku zaraz wynajmie. H. Karas. Pocztaowa 3. Kw 628

14 DZIERŻAWY

Dzierżawa
Wydzierżawie zaraz auto-dorożkę na dogodnych warunkach. Wiadomość telefon 63-49. nw 2132

Skład
w Poznaniu, kolonialny, z urządzeniem, towarem, magiel, 2 pokoje, kuchnia, cena 4.500 zł, skład do tego jeden pokój, kuchnia, za czynszem na rok, wydzierżawi „Pawilon”. Poznań, Marszałka Focha 15. Kw 626/27

Księgarnie
skład papieżczy w powiatowym mieście z dostawą dla szkół wydzierżawie lub przyjmie wspólnika. Zgłoszenia Kurjer nw 2558

Drukarnie
z 2 wydawnictwami powiatowymi dobrze zaprowadzoną wydzierżawie lub sprzedam. Zgłoszenia Kurjer nw 2559

Parcelę
przy ulicy Marszałka Focha na wszelkie przedsiębiorstwa, korzystnie wydzierżawi „Pawilon”. Marsz. Focha 15. Kw 630

Wydzierżawie
mój dobrze zaprowadzony gościniec z pełnym wyposażeniem i rzecznia blisko Poznania bez konkurencji, egzystencja pewna. Warunki według umowy. Państwo rzemieślnicy lub handlarze mają pierwszeństwo. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 475

Młyna
wodnego, parowego, ewentualnie motorowego w przemiale 120-150 cent., celem dzierżawy poszukuje od 1 sierpnia rb. Agencji wykluczenia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 29 496

Piwnicy
małej prywatnie poszukuje do przechowania towaru. — Oferty Kurjer zdw 29 406

15 LETNISKA

Jastrzębia Góra
pełne morze. Hotel Pensjonat „Bałtyk” polecia pokoje na sierpnie. Zgłoszenia Jastrzębia Góra, pensjonat „Bałtyk”. Pw 8162-62.566

Hel
Ważne dla wyjeżdżających na wywczas! Kto chce miłe i sympatyczne chwile spędzić — mieszka w pensjonacie „Leonidas”! Kto chce dobrze, tanio i smacznie jadać — to tylko w restauracji Pensjonatu „Leonidas”! Dla wyjeźdźców specjalnie zniżone ceny! Właściciel Maksymilian Stürmer. Zgłoszenia na Hel! Pw 3519-27.168

W Warszawie
Pokoje dla przyjezdnych środek miasta. Pensjonat Czackiego 6. Warszawa zdw 29 492

Zakopane
„Januszek” ul. Chałubińskiego pensjonat Wandy Rychlickiej z Poznania. Najzdrowsze położenie, rozległy, piękny park świerkowy, kryte werandy, pokój ładny z wykwintem utrzymaniem 9,50 do 12,50 zł zdw 28 407

2 pokoje
kuchnia w Puszczykowie do wynajęcia. Grunwaldzka 22a, Snarska. zdw 29 493

Ostrowo
pełne morze, las, pensjonat „Warszawianka”, kuchnia warszawska poczta Krakowa. dw 1 250

Letniska
pięknej okolicy, sierpnie, szuka inteligentna osoba. Oferty Kurjer zdw 29 394

Jastarnia
Pokój o 3 łóżkach z kuchnią wynajmie 1 sierpnia. Adres wskaże Kurjer zdw 29 499

16 OSOBISTE

Zagubiona
kartę kwitową na nazwisko Wojcieszak Waclaw unieważniam. zdw 28 941

H. B.
Byłem. Proszę podać dokładny adres w celu napisania listu do Kurjera Poznańskiego zdw 29 271

Unieważniam weksle
na ogólną sumę 4.500 weksli 4 500 zł, płatnych co 15 każdego miesiąca począwszy od 15 lipca do 15 marca 1930 roku wystawionych na nazwisko Fr. Szwajca, z podpisem Fr. Paluszkiwicz. Mostowa 29. zdw 29 267

Obełgę
rzuconą na p. Stanisława Rajkowskiego odwołuje. P. T. Mosina. zdw 29 479

21 ZGUBY

Zgubiono
bluskę jedwabną we wtorek pomiędzy godz. 4-5 z ul. Różanej na Rybaki. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem. Ul. Różana 23. parter. zdw 29 817-8

Zgubiono
paszport węgierski 26-27 na nazwisko Menich Bela z żoną Ła skawy znalazca zechce zwrócić pój adresem: Kawiarnia Teatral na. Kraków. nw 2535

Skradziona
książeczka wojskowa unieważniam. Jan Tubacki. rw 5868

2 ROZMAITE

Wykonuję
garderobe damska korzystnie — Strzałowa 6. front. III. ptr. — zdw 29 168

Wszelkie
reparacje zegarków ora naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tanio firma F. Terkowska plac Wolności 3 (po filarami) Pw 1726 052.48

Obiady
smaczne, obfite 80 gr. — Półwiejska 9 b. I. pietro. zdw 29 390

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Miejsca wycieczkowe, kąpielowa, uzdrowiska, hotele, dwory, restauracje, przedsiębiorstwa rolnicze, przemysłowe i handlowe, instytucje samorządowe — popierając ruch turystyczny w własnym interesie przez wydawanie ładnych pocztówek, gdyż jest to najwomowniejsza i najtańsza reklama, którą goście oplacają. Oddział nasz wykonuje z fotografii piękne pocztówki w rotograwurze po umiarkowanej cenie. Zlecenia uprasza Drukarnia Polska Sp. Akc. w Poznaniu, św. Marcin 70. Wzory i ceny odwrotną pocztą.

Robótki ręczne
monogramy rysuje, Jankowska Stary Rynek 48. II. bpw 369

Przyjermia
dla pań i panów w hotelu „Polonia” otwarta od 7-22. Także w niedziele i święta. Kurjer Poznański zdw 29 358

Dyetyczno-klimatyczne Sanatorium
Dra St. Domańskiego w Olchowcach p. Sanok otwarte cały rok Hydroterapia — Elektroterapia z uwzględnieniem ginekologii i położnictwa Choroby płucne wykluczone Góry — las — rzeka dw 6357

Wrocławska 36
firma Witold Leworski oprawy obrazy najgustowniej i najtaniej. Kw 600-1

Obrazy
wszelkiego rodzaju oraz oprawa obrazów na bardzo dogodnych warunkach spłaty kupujesz najtaniej we firmie Iz Krzewiński. Strzelecka 31 w podw. Ceny najniższe. Wybór obryzm. zdw 28 622

Biuro procesowe
Podgórna 7. I. pietro. załatwia wszelkie sprawy hipoteczne, majątkowe, ściągania wierzytelności oraz sprawy karne i wnioski do wladz i urzędów. Przepisywanie na maszynie, tłumaczenie z języków obcych szybko i tanio. Porady prawne darmo. bpw 885-6

Pragnę
poznać starszego pana inteligentnego, któryby wspólnie poro-wadził dobrze prosperującą fabryczkę. Oferty Kurjer zdw 29 216

Inteligentny
młodzieniec chcey poznać prakt. pszczelnictwo na 2 godz. dziennie bez wzaj. wynagrodzenia do lekciej współprac. z intel. pszczelarzem w Poznaniu. Tylko serio rzecz liczący zechca się zgłosić Kurjer zdw 29 215

Dziecko
przyjmie za własne inteligentne, bezdzietne małżeństwo. Spłata jednorazowa. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 365

Którzy
państwo z Ameryki, zamieszkujące tu dopomoga dwóm przyja-ciolom lat 21 i 28 do wyjazdu do Ameryki? Koszty podróży zostaną zwrócone, ewent. ożeniam się z panienkami którym zależy na szczęśliwym pojęciu małżeńskim i wyjeżdżając do Ameryki pomogłyby do wyjazdu. Łaskawe oferty Kurjer zdw 29 447

Posładam
blisko Poznania ubikacje fabryczne. Adres wskaże Kurjer zdw 29 277

Wszelkie
reparacje zegarków ora naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tanio firma F. Terkowska plac Wolności 3 (po filarami) Pw 1726 052.48

Obiady
smaczne, obfite 80 gr. — Półwiejska 9 b. I. pietro. zdw 29 390

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Obiady znakomite
od złotych 1.50 do 3.50 z 4 dań z leguminami wykwintnymi. lodami wydają Stołowne Szkoły Gospodarczej 1) św. Marcin 69, 2) Aleje Marcinkowskiego 1. kuchnia zdrowia nw 2564/5

Kursy stenografji
pisanie na maszynach. Kantaka I. II. pietro. bpw 381-2

Lekcyj
polskiego, rosyjskiego, francuskiego, początków niemieckiego, łaciny, ulamków udziela starszy mężczyzna tanio, sumiennie. Wielkie Garbary 43 parter, prawo. zdw 28 887/8

25 MUZYKA

Pianista
tylko rutynowany zaraz potrzebny. Adres wskaże Kurjer zdw 29 826-7

Jazzbandzista
poszukiwany spieszenie. Oferty Kurjer zdw 29 310

Poszukuje
Ia skrzypka. Zgłoszenie ul. Długa 11. u p. Pospiesznej zdw 29 388

27 SZUKA PRACY

Pani
inteligentna, pracowita, wykształcona, muzykalna przyjmie jakiegokolwiek bądź zajęcie, chętnie pracowałaby również społecznie. Oferty Kurjer zdw 28 703

Wdowa
w krytycznym położeniu szuka jakiegokolwiek posady najchętniej w składzie kolonialnym u samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 28 747

Pomocnik drogerijny
z kilkuletnią praktyką w większym przedsiębiorstwie, obecnie na stanowisku, poszukuje posady w hurtowni drogerijnej, ewtl. jako podróbnicy. Łaskawe oferty skierować proszę do Kurjera Poznańskiego dw 1202

Młodsza
osoba poszukuje posady praczk. także w zakładach Oferty Kurjer zdw 28 750

Panienka
szuka posady do dzieci w wieku od 4 lat. Oferty Kurjer zdw 29 361

Nadmłynarz
z kaucją poszukuje odpowiedniej posady zaraz lub później, przyjmie również w Kongresówce, zna dokł. mechanikę i wszelkie systemy motorów gazowych i ropnych. Zgłoszenia zdw 29 448

Introligator
znajdujący się w krytycznym położeniu poszukuje jakiegobądź zajęcia, także na prowincji. Oferty Kurjer zdw 29 172

Handlowiec
branży kol.-delikatessów poszukuje posady ekspedienta, magazyniera podróbnicy lub inkasenta. — miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 29 171

Szofer
kawaler, lat 23, z dobrimi świadectwami, inteligentny, trzeźwy, sumienny, pracowity poszukuje posady, miejscowość obojętna. — Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 29 166

Wykonuje
naprawy, przestawiam piece wszelkiego rodzaju. F. Taberski, Bukowska 41, u Woitkowiak. zdw 29 010

Dziewczyna
uczciwa, pracowita poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego zaraz lub od pierwszego. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 228

Młynarz
czeladnik kawaler lat 25 poszukuje posady zaraz lub później — świadectwa chlubne. Może złożyć kaucję. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 28 399

Inteligentna
panienka ze znajomością stenografji i pisanie maszyn poszukuje posady, najchętniej na wyjazd. Oferty do Kurjera zdw 28 473

Szofer
rok praktyki poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 28 914

Poszukuję
stałej posady jako kucharka przy-
chodnia z pracą domową. Oferty
Kurjer zdw 29 266

Urządnic
gospodarczy żonaty, lat 30,
trzeźwy, sumienny, z dobrymi
świadectwami poszukuje posady
od 1. 10. 29. również w Krakow-
skim lub Warszawskim Wojewód-
ztwie. Żona może objąć go-
spodarstwo kobiece. — Łaskawe
zgłoszenia Kurjer zdw 27 575

Pani
inteligentna, młoda z lepszej ro-
dliny, sierota, nawskroś uczciwa,
z dobrymi świadectwami poszu-
kuje posady gospodyni lub wy-
rzycielki pani Łaskawe oferty
do Kurjera Poznańskiego
zdp 28 482

Książkowa - kasjerka
znająca wszelką pracę biurową
pisanie na maszynie poszukuje
posady od 1. 8. lub później w Po-
znanu lub w bliskości. Oferty
skierować do Kurjera zdw 29 026

Lwowianin
zdolny, kwalifikowany kelter-bu-
fetowiec, starszy, samotny, trzeź-
wy poszukuje posady kierownika
lub wędźnia na rachunek restaura-
cji, kawiarni, piwiarni i bufet-
kanyne, pensjonat, hotel, sokół,
gwiazd lub miernicznicy. Adres:
Związek Inwalidów Turka n/S
zdw 28 818

Szofer - kawaler
lat 23, lotnik, przyjmie posadę
szofera w mieście lub w majątku
Adres: Leon Demkow Wólka
Mazowiecka, poczta Rawa Ruska
(Małopolska), zdw 29 190

Przyjmę
posadę jako początkująca książ-
kowa w mieście względnie na wsi
Zgłoszenia Oredownik dw 1248 9

Robotnik
lat 23, samotny, uczciwy, trzeź-
wy poszukuje jakiegokolwiek pra-
cy. Oferty Kurjer zdw 29 232/3

Młodszy
karmelkarz dzielny swym zawo-
dnie szuka posady. Oferty do Ku-
rjera zdw 29 224

Młodzieniec
poszukuje posady woźnego lub
inkasenta. Oferty Kurjer
zdw 29 221

Francuska
starsza sympatyczna od sierpnia
szuka posady. Wiadomość: Ate-
lier Mikulla, 27 Grudnia 10, tele-
fon 37-32. zdw 29 219

Dobra
praczą poszukuje prania. Wiel-
kie Garbary 6, suterena, wejście
z podwórza, lewo, Jackowska.
zdw 29 217

Poszukuję
posady jako książkowa lub ka-
sjerka ewentl. na wieś Łaskawe
zgłoszenia do Kurjera zdw 29 211

Panienska
z kursem handlowym z ładnym
charakterem pisma poszukuje po-
sady jako początkująca. Oferty
Kurjer zdw 29 209

1.500 zł
wypożyczy za niskim oprocento-
waniem pod warunkiem udzielen-
nia pracy. Oferty Kurjer
zdw 29 197

Biuralista
poszukuje jakiegokolwiek posady.
Oferty Kurjer zdw 29 196

Szofer
kawaler z długą praktyką i egz-
aminem poszukuje posady. Zgło-
szenia Kurjer zdw 29 195

Ogrodnik
samotny, pracowity, trzeźwy, o-
beznany ze sprzedażą potrzebny
do ogrodnictwa handlowego od
1 sierpnia r. Zgłoszenia listowo-
nie lub osobiście Murowana Go-
siłina, Ignacy Szczęsny.
zdw 29 194

Robotnik - woźnica
uczciwy, lat 25 zmienia posadę. —
Łaskawe oferty Kurjer
zdw 29 193

Dziewczyna
umiejąca wszystkie prace domo-
we z gotowaniem, uczciwa,
skromna z porządnego domu z
dobrymi świadectwami do młode-
go państwa szuka od 1. 8. posa-
dy. Adres wskaże Kurjer
zdw 29 381

Inteligentna
pani poszukuje zajęcia na Wy-
stawie. Zgłoszenia Kurjer
zdw 29 186

Podróżujący
na cukierki przyjmie zastępstwo
dodatkowo na inne artykuły. —
Zgłoszenia Kurjer zdw 29 476

Uczeń
fryzjerski z 2 1/2 let. nauk, chciał-
by się douczyć 1 rok. Łaskawe
oferty Kurjer zdw 29 463

Początkujący
książkowy biegły w koresponden-
cji; pisze na maszynie, poszukuje
posady. Zgłoszenia Kurjer
zdw 29 430

Tokarz
z 2 letnią praktyką, także obez-
nany pracami slusarskimi, poszu-
kuje posady. Zgłoszenia Kurjer
zdw 29 429

Maszynistka
z 6 letnią praktyką w biurach
adwokackich poszukuje posady 1
8. Łaskawe oferty Kurjer
zdw 5 768

Elew
wzgl. pisarz początkujący z u-
kończoną szkołą rolniczą, poszu-
kuje posady, miejscowość obojęt-
na. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 428

Kucharka
z dobrą praktyką najchętniej do
jednej osoby lub do mniejszej re-
stauracji, szuka posady. Zgło-
szenia Kurjer zdw 29 436

Przyjmę
generalne przedstawicielstwo na
Pomorze z siedzibą w Grudzia-
dzu z branży wyrobów: wodocia-
nej, kolonialnej lub galanteryj-
nej mogę dać gwarancje hipotecz-
ną do 15.000 zł, reflektuje
tylko na bardzo poważne przed-
sięwzięcia. Oferty Kurjer
zdw 29 380

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami poszu-
kuje posady z gotowaniem od 1.
8. Oferty Kurjer zdw 29 395

Poszukuje
pracy do prania i sprzątania Cie-
ślik, Małe Garbary 7 a.
zdw 29 333

Dziewczyna
wiejska, uczciwa poszukuje po-
sady do wszystkiego od 1. 8. 29 r.
Oferty Kurjer zdw 29 462

Kawaler
lat 26. Pracował na państwowej
posadzie przyjmie posadę woźne-
go, portiera z kaucją 1.000 zł.
Oferty Kurjer zdw 29 497

Krawcowa
na ubranka i wszelką szukę pra-
cy w dom. Oferty Kurjer
zdw 29 323

Do
francuskiego wyreczenia i szycia
szuka posady zaraz. Oferty Ku-
rjer zdw 29 322

Młodsza
stenotypistka poszukuje posady.
Zgłoszenia Kurjer zdw 29 337

Panienska
poszukuje posady do szycia. —
Oferty Kurjer zdw 29 360

28 WOLNE MIEJSCA

Poważne
przedsiębiorstwo maszyn rolni-
czych w Poznaniu poszukuje za-
raz dzielnego, samodzielnego
książkowego, najchętniej żona-
tego z kaucją do 2.000 zł. ewtl.
gwarancją. Zgłoszenia Kurjer
zdw 28 731

Pomocnik
fryzjerski może się zaraz lub 1.
8. zgłosić. Pensja 100 zł i wszyst-
ko wolne. St. Galas, Września.
zdw 28 880

Fryzjerka
potrzebna. Szlagowicz, Poznań-
ska 31. zdw 29 088

3 stolarzy
na meble i budowę na stałą pra-
cę zaraz potrzebuje A Dzierżbic-
ki, Oborniki. zdpw 28 849

Dziewczyna
do Puszczykowa potrzebna Sło-
wackiego 36, III, prawo.
zdw 29 491/92

Nauczycielka
lub nauczyciel potrzebny do 4
dzieci od 6—11 lat, na wieś w
Prusach Wsch. Osoby z odpow.
kwalifikacjami proszę o przesła-
nie świadectw pod adresem W.
Donimirska, Marusza, p. Grud-
ziadz. zdw 29 449

Panienska
od lat 8—10 i 16—18 potrzebne
do widowskiej na rewii P. W. K.
Zgłoszenia od 11—1 „Opole”, Pie-
kary 16. zdw 28 173

Pomocnik
fryzjerski dobra siła może się
zgłosić. Adres wskaże Kurjer
zdw 28 803

Maturzystę (tkę)
od 1 sierpnia przyjmie Apteka
Kórniki. zdw 28 828

Rządcy kawalera
doświadczonego, energicznego,
uczciwego ponad lat trzydziści,
poszukuje na folwark pięćset
morgowy ziemi ciężkiej. Oferty
z referencjami i podaniem pen-
sji Kurjer dw 1223

Potrzebna
młodsza zgrabna bufetowa zaraz
Adres wskaże Kurjer zdw 28 839

Maszynista
wykwalifikowany, obeznany z ur-
ządzeniami chłodniczymi (kom-
presor amoniakalny) i motorami
elektrycznymi i Diesla poszuki-
wany zaraz. Oferty prosimy
składać do „PAR”, Al. Marcini-
kowskiego 11, pod 29.15.
Pw 3633-29.15

Pomocnika fryzjerskiego
na stałą posadę poszukuje Leon
Kalmarczyk, Koźmin, Rynek 16
dw 1233

Młodszy
pomocnik dekarcki może się zaraz
zgłosić. Paweł Weigel, Rogoźno.
nw 2 553

Potrzebna
zaraz lub 15. bm. dziewczyna z
gotowaniem do cukierki Grand
Café M. Salacińska, Srem.
zdw 29 451

Maszyniarki
szyjące biegłe na maszynach
krawieckich potrzebne. Aleje
Marcinkowskiego 15. Futra.
zdw 28 943

Ucznia
syna uczciwych rodziców przyjmie
zaraz. Jan Andersz, mistrz bla-
charski i instalator, Wrocławska
14. zdw 28 930

Od 1 sierpnia
poszukuje pomocniczej siły apte-
karskiej, która zajęłaby się w
wolnych chwilach prowadzeniem
domu, wdowiąc z dwoma dziećmi.
Oferty proszę do Kurjera Pozn.
pod dw 1 223

Poszukujemy
panów (nie) jak też domokraż-
nych do sprzedaży pokupnych ar-
tykułów. Znaczący na odpowiedź
załączyć. Em. Ka-Werk, Mysło-
wice G/SI Pw 6 367 71 438

Panienska
pisząca biegła na maszynie ze
znajomością prac biurowych o
ile możliwości z branży mat opa-
lowych i budowlanych potrzebna
Zgłoszenia do „PAR”, Al. Mar-
cinkowskiego 11 pod 29.96
Pw 3561 28 96

Werkmistrz
egzam. mistrz spec. narzędziarz.
pilny, sumienny do wyrobów ar-
tykułów żel. mas na stałą posa-
dę potrzebny. Zgłoszenia pod
„Werkmistrz” do Biura Ogłoszeń
i ro. Bydgoszcz nw 2489

Siłę
pomocniczą z dłuższą prakty-
ką przyjmie od 1. 8. lub później do
mej apteki. Wolski, Pobjedziwa.
zdw 27 690

Marszantka
samodzielną do prowadzenia
większej pracowni jak również
do zoru nad składem pensji
według zdolności. Malczewski
Gniezno. zdw 28 700

Lakiernik
starszy doświadczony potrzebny
siała praca. Józef Degorski, Bud.
Karoserii, Poznań, ul. Dąbrow-
skiego 88. zdw 29 361-2

Inkasent
może się zgłosić. Zgłoszenia „No-
wość”, św. Wojciech 2.
zdw 29 404-5

Młoda osoba
z ukończoną szkołą handlową po-
trzebna na wieś. Kwiatkowska.
Woźna 14 b, III, lewo, niedziele
9—12 lub piśmie. zdw 29 223

Dziewczyna
potrzebna zaraz do wszelkich prac
domowych. Św. Wojciech 30, II,
lewo, Zawadzka. zdw 29 213

Dom
Komisowo-Handlowy, ul. Adama
Jeskiego (Łazarz) przyjmie dziel-
nego pośrednika ewentl. jako
wspólnika. zdw 29 212

Fryzjerski
pomocnik dobra siła może się za-
raz zgłosić. M. Schulz Srem.
Rynek. zdw 29 210

Służąca
do wszystkiego z dobrymi świa-
dectwami może się zaraz zgłosić
Włodarczyk, Bóznicza 15.
zdw 29 208

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem po-
trzebna. Malinowska, ul. Sew.
Mielżyńskiego 1, III, zdw 29 192

Na stałą
posadę do gospodarstwa poszu-
kuje kobiety lub dziewczynę z do-
jeniem krów i nieco pojęcia o go-
towaniu pod Poznaniem wieś i
stacja Goleczewo, Kropiński.
zdw 29 187

Pomocnik fryzjerski
dzielny w strzyżeniu fryzur dam-
skich i czesaniu potrzebny zaraz.
Wilczyński, Krotoszyn.
dw 1234

Młodszy
pomocnik piekarski, dzielny w
swym zawodzie, może się zaraz
zgłosić listownie. Teofil Worsztyn-
nowicz, Srem. zdw 29 182

Młodego fryzjera
mieskiego poszukuje zaraz. Zgło-
szenia bezpośrednio do 12. bm.
Jan Ratajczak, Srem.
zdw 29 181

Dziewczyna
przychodnia do dziecka potrzeb-
na zaraz. Zgłoszenia 7 do 8 wiec-
zem. Kossaka 21, III, piętro.
Kinowska. zdw 29 177

Potrzebni natychmiast
dozorca człowiek energiczny z wy-
robioną orientacją dozorowania
większą partją robotników przy
dużej budowie oraz podmajstry
do robót żelazo-betonowych. Zgło-
szenia piśmie. kierować do
Kierownictwa Budowy Śadu O-
kregowego w Białymstoku, ul.
Świętojańska 14 zdw 29 176

Poszukuję
dziewczyny do wszystkiego z go-
towaniem. Skład rzeźniczy, Mi-
chalska, Wroniecka 3.
zdw 29 313

Pokojowa
potrzebna od 1. 8. 29. do dworu
kopie świadectw proszę nadesłać
pod zdw 29 175

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz.
Strzelecka 8, restauracja.
zdw 29 163

Ucznice
do szycia parasoli przyjmie zaraz
Wytwórnia parasoli, Wielka 27/29
zdw 29 162

Biegła
nakładaczkę przyjmie drukarnia
i zakład graficzny Józef Goździe-
jewski, Poznań, Wielka 20.
zdw 29 238

Uczeń
potrzebny, Kraszewskiego 39, pie-
karnia. zdw 29 229

2 chłopcy
warsztatowi zaraz potrzebni we
wzrostu od lat 15. Zgłaszać się ty-
lko z rodzicami „Arwag”, ul.
Dąbrowskiego 79. zdw 29 244

Młodszy
pomocnik malarski najchętniej z
prowinacji może się zgłosić. Tel.
Hojnacki, Pniewy, ul. Mickiewi-
cza 10. rw 5869

Kasjerka
może się zgłosić K. Rogaliński
i S-ka, Stary Rynek 51. I.
zdw 29 256

Ucznia
syna uczciwych rodziców, umieją-
cego dobrze liczyć do hurt. i de-
talicznego składu kolonialnego i
delikatosew przy wolnym stole i
stancji poszukuje zaraz. Zgło-
szenia własnoręcznie pisane W. Iłski
Srem. zdw 28 032

Maszyniarki
szyjące biegłe na maszynach
kuśnierskich potrzebne. Aleje
Marcinkowskiego 15, Futra.
zdw 28 943

Podróżujących
poszukuje na masowy artykuł.
Górna Wilda 59 w składzie pa-
pierni. zdw 29 274

Stenotypistka
z znajomością języka niemieckie-
go, obeznana z wszelkimi pra-
cami biurowymi, potrzebna zaraz
do biura fabrycznego. Zgłoszenia
do Kurjera Poznańskiego pod
zdw 29 270

Fryzjerski
pomocnik dzielny potrzebny za-
raz. Wodna 7. zdw 29 311

Zegarmistrzowskiego
dzielnego i uczciwego pomocnika
do samodzielnego prowadzenia
składu w mniejszym mieście, po-
szukuje od zaraz. Wyczerpujące
zgłoszenia z podaniem referencji
odpisami świadectw do Kurjera
zdw 29 377

Potrzebna
jest zaraz biegła ekspedientka z
branży spożywczej. Oferty z po-
daniem warunków do Kurjera
zdw 29 387

Służąca
z dobrem gotowaniem, dobrze po-
lecona potrzebna zaraz lub później
Patrona Jackowskiego 37, parter.
prawo. zdw 29 505

Ucznia
do składu artykułów męskich
przyjmie N. Potocki, Plac Wol-
ności 10. zdw 29 335

Krawcowa
biegła tańszą siłę do przeróbek
dziecięcych ubiorów na kilka dni
poszukuje. Czerwona Drogerja,
Marszałka Focha 64, narożnik
Spokojnej. zdw 29 480

Dziewczyna
najchętniej wiejska skromna i
uczciwa umiejąca gotować po-
trzebna do wszelkich prac domo-
wych. Zgłoszenia osobiście przy-
muję Czerwona Drogerja
Kornaszevska, ul. Marsz. Focha
64. zdw 29 481

Poszukuje
się od 1. 8. lub później starszego
samotnego pomocnika, branży ko-
lonialnej, który by mógł stawić
kilka tys. kaucji. Pierwszeństwo
mają ci, którzy w większych in-
teresach pracowali dobre świa-
dectwa. Baniecki, Tczew, Po-
morze. zdw 29 478

Służąca
potrzebna zaraz, warunek: sa-
modzielne dobre gotowanie i pra-
sowanie sztywnej bielizny. Tra-
wiński, Wroniecka 12.
zdw 29 469

Biuralistka
młodsza może się zaraz zgłosić.
Oferty wraz z podaniem życiory-
su, świadectw i pensji Kurjer
zdw 29 464

Potrzebna
dziewczyna z gotowaniem, uc-
ciwa, zaraz lub od 1. Grochowe
Łaki 5, II, pr., wprost.
zdw 29 414

Służąca
zaraz potrzebna. Półwiejska 19,
parter, lewo. zdw 29 418

Złoty 2.000
zarabiają wymowni panowie i
panie. Fachowość niekonieczna.
Oferty nadsyłać do Przedstawi-
cielstwa Banku Lwów, Krótka 5,
nw 2532

Uczeń
szewski potrzebny. Kuśnierski,
Zielona 5. zdw 29 434

Samodzielny
cukiernik potrzebny zaraz lub
później na prowincje ewtl. z ob-
sluga. Reflektuje tylko na do-
brego fachowca z dłuższą pra-
ktyką. Zgłoszenia z odpisem
świadectw do Kurjera dw 1247

Poważna
instytucja bankowa poszukuje
możliwie natychmiast dzielnej te-
lefonistki. Oferty wraz życiory-
sem i odpisami świadectw do
Kurjera Poznańskiego pod
nw 2560

Bony
starszej, doświadczonej, z bardzo
dobrymi świadectwami poszukuje
się do dwuletniego chłopczyka na
Górny Śląsk. Oferty „Kopalnia
Knurow” powiat Rybnicki.
dw 1244

Korespondentka
pisząca biegła na maszynie z zna-
omością języka niemieckiego po-
trzebna do biura fabrycznego w
godzinach po południowych. Oferty
Kurjer zdw 29 269

Dziewczyna
od 15 do 18 lat do lekkich prac
fabrycznych potrzebne „Nowit”,
Marcelińska 6. zdw 29 264

Biegła
panna na płaszcz damskie po-
trzebna zaraz. Rybaki 8, II, p.,
lewo, front. zdw 29 290

Praczkę
i dziewczyna do dzieci na stałe
przyjmę. Pralnia, Piekary 3.
zdw 29 287

Pomocnik
fryzjerski może się zgłosić. 15
pułk ułanów, Poznań, zdw 29 283

Dziewczyna
do wszelkiej pracy domowej po-
trzebna zaraz. Niezgodzka, św.
Marcin 33, III. zdw 29 282

Potrzebna
zaraz przychodnia dziewczyna.
Potrawiak, Stawna 8 zbrojownia.
zdw 29 281

Służąca
potrzebna zaraz. Marszałka Fo-
cha 64, fryzjer. zdw 29 304

2 monterów
samochodowych
obeznanych z naprawą Fiata po-
szukuje Warsztat, Sakrbowa 5.
zdw 29 303

Fryzjerka
dzielną potrzebna zaraz. Wodna
7. zdw 29 312

Asystentkę analityczną
mówiącą poprawnie po polsku i
niemiecku przyjmie natychmiast
laboratorium chemiczne - anality-
czne Albrecht Hammer, Po-
znań, ul. 3. Maja 5. zdw 29 325

Młodego
robotnika malarskiego przyjmie
Jan Lesiński, zakład malarski,
W. Garbary 53. zdw 29 321

Pomocnik
fryzjerski może się zgłosić. Orzal-
kiewicz, Chwałszewo 33.
dw 1 254

Pot nog i pach
opaz niemią woń
usuwa puder i maść
„Sudoral Chemergon”

Pomocnika
malarskiego potrzebny zaraz. Zgło-
szenia M. Kroszel, Szamotuły,
skład kolonialny Rynek 44.
zdw 29 340

Panienska
do trojga dzieci w wieku od 3-6
lat, zdrowa i kochająca dzieci,
która w podobnej posadzie już
była potrzebna zaraz lub później.
Zgłoszenia z podaniem pensji i
odpisem świadectw pod nw 2 566
do Kurjera Poznańskiego.

Czeladnika
kołodziejskiego
natychmiast przyjmie na stałą
pracę. Kołodziej Skołuda Swa-
rzędz, ulica Nowy Świat 3.
zdw 29 174

JAWNOGRZESZNICA
LEKARZ KOBIET

Porywający dramat życiowo-erotyczny ilustr. tragedie
kochanków — Iwan Petrowicz — Ewelina Holt
Agnes Petersen — Mozzuchinowa

Dziś w kinie „KAPITOL”
przy placu Świętokrzyskim.

Początek seansów o godz.: 5, 7 i 9-tej.

Humor zagraniczny

Po katastrofie morskiej
Zgłodniały małżonek: Jesteś prawdziwą ego-
istką, moja droga. Zjadłaś całą szminke do ust — nie pa-
miętając wcale o mnie!
(Humorist London) S. F.

Przedpłata</